

UNIVERSAL
LIBRARY

OU 198218

UNIVERSAL
LIBRARY

ವಿಜಯ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ೨ನೆಯ ಕುಡಿ

ಪ್ರತಿಸ್ಥಲ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು

ಬರೆದವರು

ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಆರ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸನ್,
ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಪ್ರೊ. ಡಾ. ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿ, ಎಂ.ಎ., ಡಿ.ಒ.

ಮಾಹಿತಿಗಾರರು

ಕಥಾಕುಂಬ ಗ್ರಂಥ ಭಾಂಡಾರ
ಗಣಪತಿ ಬಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು

ಮುದ್ರಕರು
ಹೆಚ್. ಎಲ್. ಪ್ರಸಾದ್,
ಟೌನ್ ಪ್ರೆಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ

ಪ್ರಕಾಶಕರು
ನಾರಾಯಣ ಶಾಮರಾವ ವೆಂಕಟ
ಕರ್ಣಾಕುಂಜ ಗ್ರಂಥ ಭಂಡಾರ
ಬೆಂಗಳೂರು

Checked 1965

Checked 1969

ಅರ್ಪಣೆ

ನನ್ನ ಪುಸ್ತಕ ವಿತರಿಸಿದ ಅಡಿಪಾಯಗಳಲ್ಲಿ
ಆಶೀರ್ವಚನವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ

ನಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಆರ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸನ್.

ಸಂಪಾದಕರು
ಪ್ರಾಚಾರ್ಯ ಶಾಮರಾಯರು

ಮುನ್ನುಡಿ

ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯವರ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕತೆಗಳ ಮೂರನೆಯ ಸಂಗ್ರಹವು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕಥಾಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿಯ ತೋರಣ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಅವರೂ ಪ್ರಕಾಶಕರೂ ಬಯಸಿದರು. ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕಂತಿಯಿಂದ ಹೊನ್ನಮ್ಮನವರಿಗೆ ಹಲವು ಕವಿಯಿತ್ರಿಯರ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿ, ಮಹಿಳೆಯರು ಕನ್ನಡನುಡಿಗೆ ಹೇರಳವಾದ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನಾವು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತೇವೆ. ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ಹೇಳಹೆಸರಿಲ್ಲದೆ ಹೋದ ಗರತಿಯರನ್ನು ಮನವಾರೆ ಮೆಚ್ಚುತ್ತೇವೆ. ಹೊಸ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಹಲವು ಮಹಿಳೆಯರು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಮತ್ತು ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಮುಡಿಪನ್ನು ನೋಡಿ ತಲೆಮಾಗುತ್ತೇವೆ. ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಗುಣದ ಪರಮಾಣುವನ್ನು ಪರ್ವತಮಾಡಿ ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲ ಸಾರುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಕಟ್ಟುಸಸಗೊಂದನು ಮರೆಮಾಡಲಾಗದು. ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರತಿಭೆ ಹೊರಹೊಮ್ಮಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹೊನ್ನಿಲ್ಲ, ನಡೆಯಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿಲ್ಲ. ಸಂಪ್ರದಾಯದ ದಿಗ್ಭಂಧನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಪರಿಪೋಷಣೆಯೆಂದರೆ ಇದ್ದ ಕಾರಣ, ಹಳಗಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರತಿಭೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗುಪ್ತಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೇ ಆಯಿತು. ಇಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಸಂಕೋಲೆ ಸಡಿಲುತ್ತಿದೆಯಾದರೂ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ನಡೆದು ಬಂದ ರೂಢಿ ನಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಇಂದು ಒದಗಿಬಂದಿವೆ; ಆದರೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ಬಹುಶಃ ಒಂದು ಆಭಾಸವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತಿದೆ. ಶುಶಿಕ್ಷಿತರೆಲ್ಲಾ ಸುಸಂಸ್ಕೃತರೆಂದು ಹೇಳುವ ಥೈರ್ಯ ನಮಗಿಲ್ಲ. ವಿಕಾಸಹೊಂದಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಬದಲು ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಅಪಕ್ವವಿಚಾರದ ಪದವೀಧರರನ್ನು ಕಾಣುವುದೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಎಪಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರವನ್ನು ಮೀರಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು

ತಾವೆ ನೀರೆರೆದು ವೋದಿಸಿ, ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡಿತಿ ಯರನ್ನು ರಸಿಕವೃಂದವು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒರಸಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯವರ ಈ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ನಾನು ಸುಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಒಯಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಣ್ಣ ಕತೆಗಳ ಒರಸಣಿಗೆಗೆ ಒಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿ, ತಂತ್ರದ ತಿಳಿವು, ಶೈಲಿಯ ಪದ ಬೇಕು. ರಸಪೂರ್ತಿಗೆ ಭಂಗ ತರದಂಥ ಒಂದು ನಿಗ್ರಹವು ಅವರ ವ್ರತ. ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿಯ ಕಲೆಯಿರಲಿ, ಕಟ್ಟಿದ ಕತೆಯಿರಲಿ, ಎಲ್ಲವೂ ಒಮ್ಮೊನ್ನೆಯಾಗಿ ವೇಗದಿಂದ ಸಾಗಿ ತನ್ನ ಗುರಿ ಮುಟ್ಟಬೇಕು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈಗ ಕನ್ನಡಿತಿ ಬೀಜಿತ್ತಿರುವ ಅನೇಕ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ನಣ್ಣ ಕತೆಯ ಸ್ವರೂಪವ ಆರಿವು ಸಾಕಷ್ಟು ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಇದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ನಾಟಕ ರಚನೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ನಣ್ಣ ಕತೆಯ ಜೀವಾಳವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಓದಿಸಿದಲೂ ಮನನ ದಿಂದಲೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀಮತಿ ಇರಲಿ, ಪುರುಷನೆ ಇರಲಿ, ಸಂಸ್ಕಾರ ಹೊಂದದ ಪ್ರತಿಭೆ ಯಾರಿಗೂ ಭೂಷಣವಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯವರು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಗೊಳಿಸಿದ ಕತೆಗಳು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವಿಟ್ಟಿವೆ. ಕುಟುಂಬ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿ ವಡೆಯುವ ಸಂತೋಷ, ಶೋರುವ ಆಸೆ, ಇದಿರಿಸುವ ಸಮಸ್ಯೆ ಇವೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿಯ ವಷಯಗಳಾಗಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಗೃಹಿಣಿ ಈ ಕತೆಗಳ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಒಡವರ ಬಗ್ಗೆ ಕನಿಕರ, ವತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ತ್ಯಾಗ, ಒಡನೆಯ ಆಸೆ, ವತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶಯವೃತ್ತಿ, ಮಕ್ಕಳ ಹಂಬಲಿಕೆ ಈ ಮುಂತಾದ ಗೃಹಿಣಿಯ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನು ಶ್ರೀಮತಿಯವರು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಅರಿತಿದ್ದಾರೆ, ನ್ವಾನು ಭವದ ಎಳೆಗಳನ್ನು ಲೋಕಾನುಭವದಲ್ಲಿ ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ಕ 'ಗಳನ್ನು ಹೆಣೆ ದಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲು, ಮಹಿಳೆಯರ ನೋಟ, ಮಹಿಳೆಯರ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ ಇವು ಎಷ್ಟು ಫಲಕಾರಿಯಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಕತೆಗಳು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ಶ್ರೀಮತಿಯವರ ಕಥನ ಕಲೆಯನ್ನು 'ಪ್ರತಿಫಲ', 'ನಾನು ಕೊಂಡಾಡುವ ದೀಪಾವಳಿ', 'ಕ್ಷಮೆ', 'ಮೊಮ್ಮಗು', ಈ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಕಲೆಯ ಸಾಧನೆ ನೇರವಾಗಿ

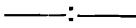
ಕತೆ ರೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ತಲೆದೋರಿದೆ. ಈ ಸ್ವಾಭಾವಿಕತೆ ಇವುಗಳ ಮುಖ್ಯ ಗುಣ. ಕೊನೆವರೆಗೆ ಕುಸುಮಲವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಮುಕ್ತಾಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಯ್ಯವನ್ನು ಒಟಿಮಾಡುವ ಕಲಾವಂತಿಕೆಯೂ ಇಲ್ಲಿ ತೋರವಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಮತಿಯವರ ಕಥನಕಲೆ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ತುಂಬ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಬೆಳೆಯಬಹುದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷೆಯೂ ಇದೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಸ್ಪೃಹೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಭವವನ್ನೂ ಕಲಾನಾಭಸೆಯನ್ನೂ ತನ್ನ ಬೆಲೆಯಾಗಿ ಕೇಳುವರೆ ತಪ್ಪೇನು? ಸದ್ಯಕ್ಕೆ, ಕತೆಗಾರ್ತಿಯ ಹುಟ್ಟುಗುಣವು ಶ್ರೀಮತಿಯವರಲ್ಲಿ ಇರುವುದೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಸಣ್ಣ ಕತೆಯ ಶಲೆ ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅರಳುತ್ತ ನಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಮಾತಿನ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಅವರ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಗೂ ಅನುಭವಕ್ಕೂ ಬಂದ ತಿಳಿವಳಿ ವೇದನೆಯೂ ಹದವೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ, ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅವರು ಮೇಲಾವ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಯೋಗವು ಬರಲಿ; ಇಲ್ಲಿಯ ಕತೆಗಳನ್ನು ಸಹೃದಯರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿ ಎಂದು ನನ್ನ ಹಾರೈಕೆ. ಸಹೃದಯರ ಮುಖ್ಯಗೆಯ ಮಾತಿನಂತೆ ಸ್ವಪ್ನೋಕ್ತಿಯ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನೂ ಶ್ರೀಮತಿಯವರು ಸ್ವಾಗತಿಸಲಿ ಎಂದೂ ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಕನ್ನಡದ ಅಬನ್ಮ ಸೇವಕರಾದ ಶ್ರೀ. ವ್ಯಾಟಿ ಶಾಮರಾಯರ ಈ ವಿಜಯ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆದು ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವಿಜಯಶಾಲಿಯಾಗಲಿ ಎಂದ. ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವಕ್ಕೆ ಶುಭವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಪಿತ್ರಾಸು ಮಗ, }
 ವಿಶಿಂಗಡ. ಕುಲೀಣ.

ರಾ. ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿ

ಪ ಲ ಿ ಲ ಿ

	ಪುಟ
i ವೈ. ಮುಗಳಯವರ ಮುನ್ನುಡಿ 11-V
ii ಸಂಪಾದಕರ ಅಂಕೆ VII
೧. ಸ್ತುತಿಫಲ ೧-೧೬
೨. ಚಕ್ಕಲಿ ಅಕ್ಷಿ	.. ೨-೧೦
೩. ನಾನು ಕೊಂಡಾಮನ ದೀಪಾವಳಿ ೧೧-೧೫
೪. ಅಚ್ಯುತನ ಹೆಂಡತಿ ೧೬-೧೭
೫. ಯಂತ್ರಲಕ್ಷ್ಮಿ	... ೧೮-೨೨
೬. ವಿ.ನಾಕ್ಷಿಯ ದೈರಿ	... ೨೩-೨೬
೭. ಇದು ಸಹಜ ೨೭-೨೮
೮. ರಾಜಣ್ಣನ ದೈರಿ	.. ೨೯-೩೧
೯. ರೇವತಿಯ ವಿವಾಹ ೩೨-೩೮
೧೦. ಕ್ಷಮೆ ೩೯-೪೦
೧೧. ಮೊಮ್ಮಗು ೪೧-೬೨
೧೨. ನಾದಿನಿ ಬರುತ್ತಾಳೆ ೬೩-೬೬
೧೩. ಅನುರಾಧೆಯ ಉಪಃಧ್ಯಾಯಿನಿ ೬೭-೭೨
೧೪. ಚಾರುವತಿಯ ಆಸೆ ೭೩-೮೩
೧೫. ಸುಧಾ ೮೪-೮೬
೧೬. ಅರುಣನ ವಿವಾಹ ೮೭-೯೩
೧೭. ಆದರ್ಶ ದಂಪತಿಗಳು೯೪-೧೦೦

ಸಂವಾದಕರ ಅರಿಕೆ

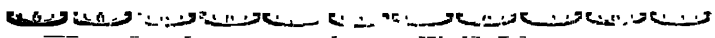
ನಮ್ಮ ಮಾಲೆಯ ಮೊದಲ ಹೊತ್ತಿಗೆ-ದಾಸರ ಹುಡುಗೆ-ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದಂತೆ 'ಕ್ರಾಂತಿ'ಯು ಅನೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆಯಾಗಿಯೂ ಹೊರಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕಾಗದದ ಅಭಾವತೆಯ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಹು ದೊಡ್ಡದಾದ 'ಕ್ರಾಂತಿ'ಯು ಜನ್ಮ ತಾಳುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೊಡನೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬದಲು ಅದು 'ಪ್ರತಿಫಲ'ವೆಂಬ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಥಾಸಂಕಲನವನ್ನು ಮಾಲೆಯ ಅನೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆಯಾಗಿಯೂ ವಾಚಕರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಗುಪ್ತತಂತ್ರ ಕತೆಗಳಿವೆ. ಇದನ್ನು ಬರೆದವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶ್ರೀ. ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಆರ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸನ್‌ರು. ಶ್ರೀಮತಿಯವರು ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ಸ್ತ್ರೀ ಒರೆಯಗಾರರಲ್ಲಿ ಬಲ್ಲಿದರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇವರ ಹಲವು ಕಥಾಸಂಗ್ರಹಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿವೆ.

ಈ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಬಳಸಿದ ಕಾಗದವು ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯವರ ಸ್ವಯತ್ತದಿಂದ ವೈಸೂರು ವೇವರಮಿಲ್ಲಿನಿಂದ ವಾಗಲ ಬೆಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅವಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಮತಿಯವರಿಗೆ ನಾವು ತುಂಬಾ ಉಪಕ್ರತರಾಗಿರುವೆವು. ಆದರಂತೆ 'ಮುನ್ನುಡಿ'ಯನ್ನು ದಯವಾಲಿಸಿದ ಪ್ರೊ. ರಂಗನಾಥ-ಮುನಿಯವರಿಗೂ, ಕರಡು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀ ಸಿ. ಕೆ. ವೆಂಕಟರಾಜನವರಿಗೂ, ಪ್ರಕಟನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಧನಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ ಕಾರವಾರವ ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎಂ. ಮಾವಿನಕುರ್ವೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಎನ್. ಕೆ. ದೀಕ್ಷಿತವರಿಗೂ, ಶ್ರೀ ಸಿ. ಎಸ್. ಕರ್ಬಿಯವರಿಗೂ, ಕಡಲಬಾಳ ಶ್ರೀ ರಂಗರಾವ ದೇಸಾಯಿ ವೊದಲಾದವರಿಗೂ ನಾವು ಅತ್ಯಂತ ಋಣಿಯಾಗಿರುವೆವು.

ನಾವಿರುವುದು ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ; ಇದು ಆಚ್ಚಾರುವುದು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಟೌನ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ. ಹೀಗಾಗಿ ಪ್ರೊಫ್. ಕರಿಕ್ಷನ್ ಕೆಲಸವು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲಾದುದರಿಂದ ಹಲಕೆಲವು ಮುದ್ರಣ ದೋಷಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಸಹ್ಯದಯರಾದ ವಾಚಕರು ಸಂಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಓದುವ ಕೃಪೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬೇಡಿಕೆ.

ನಿಜಯ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ
ಬೆಳಗಾವಿ

ಪ್ಯಾಟಿ ರಾಮರಾಯರು
ಸಂಪಾದಕರು

ಮೂಲೆಯು ಒಪ್ಪಿಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ
ಮಗನ ಗೆಲುವು ದಾಗೂ ಇತರ ಕವನಗಳು

ಒನ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಪಡೆದಿರುವ
 ಸರಳ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಸುಂದರ ನಾಟಕ
 ಅಲ್ಲದೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ರಸಕವನಗಳು

ಬರೆದವರು : ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಪುರಾಣಿಕ, ಬಿ.ಎ. (ಆನರ್ಸ್) ಬಿ.ಪಿ.
 ಟೀಚರ್, ಮಂಜುನಿಪಲಾ ವೈದ್ಯಕೀಯ, ಗೋಕಾಕ.

ಪ್ರೊ. ಗೋಕಾಕ ವಿನಾಯಕರಾಯರ ಮುನ್ನುಡಿಯೊಂದಿಗೆ

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಪ್ರಕಟನಾಗುವುದು !

ಬರಲಿರುವ ಪ್ರಕಟನೆಗಳು

ಒನೇ ವರುಷ ಒನೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ
ಮೋಡಶಿ

ಶರತ್‌ಬಾಬುವಿನ ನಾಟಕದ ಅನುವಾದ
 ಕಾದಂಬರಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರಲಿದೆ !

ಅನುವಾದಕರು : ಶ್ರೀ ಗುರುನಾಥ ಜೋಶಿ

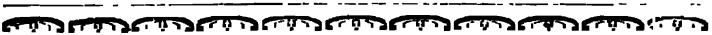
ಒನೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ

ಸೈರಂಧ್ರಿ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಕವನಗಳು

ಸರಳ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಸುಂದರವಾದ ನೀರಾವರಿ ನಾಟಕ ಮತ್ತು
 ಕೆಲವು ಸುಂದರ ಕವನಗಳು

ಬರೆದವರು : ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಪುರಾಣಿಕ, ಬಿ.ಎ. (ಆನರ್ಸ್)

ಪ್ರೊ. ಮುಗುಳಿಯವರ ಮುನ್ನುಡಿಯೊಂದಿಗೆ

ದಾಸರ ಹುಡುಗೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು

ದಾಸರ ಹುಡುಗೆ :- ಶ್ರೀ. ಟೀಂಗೆ ಗೋವಿಂದರಾಯರು, ಬಿ.ಎ , ಎಲ್.ಎಲ್.ಬಿ. ಬೆಳಗಾವಿ. ವಿಜಯ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ--ಸಂಪಾದಕರು ಪ್ಯಾಟಿ ಕ್ಯಾಮರಾಯರು, ಬೆಳಗಾವಿ. ಕ್ರೌ. ೮/೮, ೧೧೨ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೧-೮-೦.

ಕಥಾಕುಂಜ ಗ್ರಂಥ ಭಾಂಡಾರದ ಒಡೆಯರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪ್ಯಾಟಿ ಕ್ಯಾಮರಾಯರು ಒಂದು ದಿನಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಮಾಲೆಯ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಕ್ರಮವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕಥಾಕುಂಜ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯು ಜನಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದಂತೆಯೇ ವಿಜಯ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯೂ ಹಲವು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಗ್ರಂಥ ಭಾಂಡಾರಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಸುತ್ತ ಪ್ರಯತ್ನ.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಟೀಂಗೆ ಗೋವಿಂದರಾಯರ ಕಥಾವಚನೆಯ ಕಾಲವು ಈಗಾಗಲೇ ಹಿಡುಗರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಸೇನೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ವಸ್ತು. ಈ ಅಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದೊಂದು ಕಥೆಯೂ, ಅವರ ಲೇಖನ ಕಲೆಯ ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ಬೇಂಪ್ರಿಯವರು ತಮ್ಮ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಟೀಂಗೆಯವರ ಕಥನ ಚಮತ್ಕೃತಿ, ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿವಿಧ ದಿಶೆ, ಅವರ ವಿವಾಹ ಪ್ರೀತಿ, ರಸಿಕತೆ, ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕತೆ, ನಾವೀನ್ಯ ಬುದ್ಧಿಯ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ದೃಷ್ಟಿ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅವರ ಒಂದೊಂದು ಕಥೆಯಲ್ಲೂ ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯಾಗಿ ರಂಜಿಸುತ್ತವೆ. ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾವೀನ್ಯತೆ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿದ್ದರೂ, ಆಪ್ತಸಂಗಿಳ ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದೆ, ಅಕ್ಷೀಲವಾದ ಕಥೆಗಳು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿವೆ. ಶ್ರೀ ರಾಯರಿಂದ ಇನ್ನೂ ಈ ಬಗೆಯ ಹಲವು ಗ್ರಂಥವಚನಾ ಕಾರ್ಯವು ನಡೆದು ಭಾಷಾಸೇವೆಯು ಸಾಗಲೆಂದು ಅತಿಪ್ರೀತಿಯಿಂದ.

--ಸಂಪಾದಕ ಸುಬೋಧ ಭೆಂಗಳೂರು.

ದಾಸರ ಹುಡುಗೆ :- (ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ) ಲೇಖಕರು ಟೀಂಗೆ ಗೋವಿಂದರಾಯರು, ಪ್ರಕಾಶಕರು ಪ್ಯಾಟಿ ಕ್ಯಾಮರಾಯರು, ವಿಜಯ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಬೆಳಗಾವಿ. ಪುಟಗಳು ೧೧೨, ಬೆಲೆ ೧-೮-೦.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಸುತ್ತ ಲೇಖಕರಲೊಬ್ಬರಾದ ಶ್ರೀ ಟೀಂಗೆ ಗೋವಿಂದರಾಯರು ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಬರೆದ ಕತೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹವಿದು. ಉತ್ತಮ ಕತೆಗಳನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲ ಕತೆ

ಇವರಲ್ಲಿಗೆ ಎಂಬುದು ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನೇದಿಹ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಂಡುಬರದಿದ್ದು, "ಗಂಗೆಯ್ಗೆ ಗುತ್ತಿಗೆ"ಯನ್ನು ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕವೇ ಆರಿಸಿದೆ. ದಾಸರ ಹುಡುಗಿಯ ಚಿತ್ರವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ದಾಸರ ಹುಡುಗಿಯು ನಿಧನಶವದಿಂದ ನಟಿಯಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಪಾಕಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ದೀಳುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೆಡ ಕೊನುತ್ತದೆ. "ಆಸತ್ಯ ನಾರಾಯಣ", "ಜಲಶಿಲ್ಪ" ಮನೋರಂಜಕವಾಗಿವೆ. "ಮಧು ಮತಿ"ಯಲ್ಲಿಯ ಕಲ್ಪನೆ ಅದ್ಭುತ ರಮ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಭಾವಶಬ್ದಗಳೆ ದೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿವೆ. ಇವರಿಂದ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕತೆಗಳನ್ನು ಆಪೇಕ್ಷಿಸುವುದು ತಪ್ಪಾಗದು. ಶ್ರೀ ಬೀಂಗೆಯವರು ತಮ ಸುಷುಪ್ತಿಯನ್ನು ತೊರೆದು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಥೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಿ ಎಂಬ ಹಾರೈಸುತ್ತೇವೆ. ಇಂಥ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಪ್ಯಾಟಿಯವರ ಸಾಹಸವೂ ಅಭಿನಂದನೀಯ.

ಸಂಪಾದಕರು ಕರ್ಮವೀರ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.

ದಾಸರ ಹುಡುಗೆ:—ಶ್ರೀ ಪ್ಯಾಟಿ ಶಾಮರಾಯರ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಹೊರಡುತ್ತಿರುವ ವಿಜಯ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಮೊದಲ ಕುಡಿ. ಶ್ರೀ ಬೀಂಗೆ ಗೋವಿಂದ ರಾಯರ ಹತ್ತು ಕತೆಗಳ ಸಂಕಲನ. ಶ್ರೀ ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ, ಅಕ್ಷಯ ಮುನ್ನುಡಿ. ಕಿರೀಟಿ ಅಕ್ಷಯರಂ ೧೦, ೧೦೦೪ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ಒಂದೂವರೆ ರೂಪಾಯಿ.

ಜೀವನದ ಭಿನ್ನ ನಿಷಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಬುದ್ಧಿಯು ನಾನಿನ್ನ ಮತ್ತಿ ವಿಸಿಕತೆಯ ಚಿಂತಾರ್ಥದಿಂದ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಜೀವಂತ ಕತೆಗಳವು. ತನ್ನ ಸೈಪುಡ್ಡು ದಿಂದ ಕೀರ್ತಿವಂತಳಾಗಿ ಮೆರೆದ 'ದಾಸರ ಹುಡುಗೆ', ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯಭೂತದ ಚೀಪ್ಪೆಯನ್ನು ಸರಸನಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ 'ಕಣ್ಣಮೇಲಿನ ಪರೆ', ಗಂಡುಹೆಣ್ಣಿನ ಸಹಜ ಪ್ರೀತಿಯಕ್ಕೆ 'ಆಸತ್ಯ ನಾರಾಯಣ', ಸಮಾಜದ ಕುಂದನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವ 'ಮಧು ಮತಿ', 'ಕೆಸರು' ಇವು ವೇಲ್ಲರಗತಿಯ ಕತೆಗಳು.

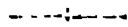
ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬೇಕೊನಿಸುವ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಸಾಹಸಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಕರು ಅಭಿನಂದನೀಯರು.

—ಸಂಪಾದಕ, ಕತೆಗಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ದಾಸರ ಹುಡುಗೆ:—ವಿಜಯ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ೧ನೆ ಕುಡಿ. ಸಂ. ಶ್ರೀ ಪ್ಯಾಟಿ ಶಾಮರಾಯರು, ಬೆಳಗಾವಿ. ಕಿರೀಟಿ ಎಂಬಿನಾಂಶದ ಅಕಾರ ಪುಟಗಳು ೧೦೨. ಬೆಲೆ ೧-೫-೦. ಕತೆಗಾರರು ಶ್ರೀ ಬೀಂಗೆಗೋವಿಂದರಾಯರು, ಬಿ. ಎ., ಎಲೆಬಾದಿ. ಬೆಳಗಾವಿ. ಶ್ರೀ ಕವಿವರ್ಯ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಮುನ್ನುಡಿಯೊಡನೆ.

ಶ್ರೀ ಶ್ಯಾಖ್ಯ ಶಾಖಾಶಾಖೆಯರು ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಚಿರಪರಿಚಿತರು. ಅವರು ಒಂವಾಣಿಯ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನಂತರ 'ಕಥಾಕುಂಜ' ಮಾಸಿಕವನ್ನು ಹೊರವಿಸಿದರು. ಕಾಗವನ ಕೊರತೆಯ ಮೂಲಕ ಅವರು ಈ ವಿಷಯ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ 4 ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹೊರಡುವವು. ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯ ದಾಸರ ಹುದುಗೆ ಈ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಗುಚ್ಛವು. ಇದರಲ್ಲಿ 10 ಕಥೆಗಳಿರುವವು. ಮೊದಲನೆಯ ಕಥೆ 'ಗಂಗೆಯ ಗುತ್ತಿಗೆ' ಯನ್ನು ಬರೆದಕೊಡಲೇ ಅವರ ಕರ್ತೃರಾದ ಶ್ರೀ ಬೀಂಗೆ ಗೋವಿಂದರಾಯರು ಶ್ರೀ ಬೀಂಗೆಯವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬಂದರು. ಈ ಕಥೆಗಳು ಓದಲಿಕ್ಕೆ ಮನೋಹರವಾಗಿವೆ. ಈ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಓಟ್ಟಿಗೆ ತಂದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಬೀಂಗೆಯವರು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮೋಹಕ್ಕೆ ದಿದ್ದಿರುವ ಜಿಳಗಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡತನಕ್ಕಾಗಿ ಮಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀ ಶ್ಯಾಖ್ಯ ಶಾಖಾಶಾಖೆಯರು ಈ ಉಷ್ಣಮುಳ್ಳೆ ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲರೂ ನೆರವಾಗುವದು ಅವಶ್ಯಕ. ವಿಷಯ ಗ್ರಂಥ ಮಾಲೆಯು ಬಹುಕಿ ಬಾಕಲಿ.

-ಸಂಪಾದಕರು, ನವಸಂದೇಶ, ಬಳ್ಳಾರಿ.

ಪು ತಿ ಫ ಲ

“ ಏನೇ ಸೀತಾ, ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಗೆ ಬಹಳ ದಿನದಿಂದ ಬೀಗ ಹಾಕಿತ್ತಲ್ಲಾ. ಈಗ ಯಾರೋ ಒಕ್ಕಲು ಬಂದಿರುವಂತಿದೆ? ಎಂದಳು ಲೀಲಾ.

“ ಹೌದಮ್ಮ, ಬಂದಿದಾರೆ, ಅವನ್ನೇನಂದು ಹೇಳಲಿ. ನಮ್ಮ ರಾಜು ವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಿಡಿಯುವುದಂತೂ ನಾಕುನಾಕಾಗಿ ಯೋಗಿದೆ, ನನಗೆ” ಎಂದಳು ಸೀತೆ ಜುಗುಪ್ಸೆಯೊಡನೆ.

“ ಹಾಗೆಂದರೇನೇ? ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ! ”

“ ಅವರು ಬಂದಂದಿನಿಂದ ರಾಜುವಿಗೆ ಅರ್ಲೇ ಕೆಲಸ. ಸದಾ ಸರ್ವದಾ “ ಮಾವಾ ಮಾವಾ ” ಎಂದು ಹೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ನಾವು ಕೊಂಚ ‘ ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಡ, ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಡ ’ ಎಂದು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುತ್ತಿವೆಲ್ಲವೆ. ಅ ದಂಸತಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ಬಹಳ ಮುದ್ದು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. “ ಅವರ ಮುದ್ದಾಟದಲ್ಲೆ ಮಗು ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ, ಅವನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಡ ” ಎಂದು ದಿನಾ ನಮ್ಮ ಮನೇಲಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.....”

“ ಬೈಗಳನ್ನೇಕೆ ಕೇಳಬೇಕು? ಅವನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರು ”

“ ಅದು ಹೇಗೆಮ್ಮ ಸಾಧ್ಯ? ಯಾವಾಗ್ಯೂ ಗಂಡಸರಿಗಿಂತ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಮೆದುವಲ್ಲವೆ? ಸಾಪ, ಅವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ. ಆಕೆಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಜು ಎಂದರೆ ಪ್ರಾಣ. ಅವನನ್ನು ಹೇಗೆ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಯೋಗಬೇಡವೆಂದು ತಡೆಯಲಿ, ನನಗೆ ಮನಸ್ಸು ಬರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲೇ.” ಅಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯ ತರುಣಿ ರಾಜುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಳು. “ ಸೀತಮ್ಮ ನವರೇ, ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗ ಬಲು ಜಾಣಕನ್ನೀ. ಈ ಯೊತ್ತು ಟಿಫಿಗೆ ಸಜ್ಜಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಮಗು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಕರೆದು ಒಂದಿಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟೆ ” “ ನನಗದು ಬೇಡ ಮಾವಾ, ನಿಮ್ಮ ಮನೆಲಿಲ್ಲ ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ತಿಂಡಿ ಮಾಡಿ

ರುವಿರಿ, ನನಗದು ಬೇಡ" ಎಂದ. "ನಿನಗೆ ಹ್ಯಾಗೋ ಗೊತ್ತು ಚಿನ್ನಾ ! ನಾನು ತುಪ್ಪದಲ್ಲೇ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸ್ವಲ್ಪ ತಕೋಮಾ" ಎಂದೆ. "ಅಮ್ಮಾನೇ ಆ ಹೊತ್ತು ಹೇಳಿದಳಲ್ಲ. ಇತರರ ಮನೆ ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನಬಾರದು, ಎಣ್ಣೆಲಿ ಮಾಡಿಲ್ಲತ್ತಾರೆ. ವೈಗಾಗದು ಎಂದ. ಎಂದ" ಎಂದು ಆತ್ಮಾರ್ಥದೊಡನೆ ಆನಂದವೂ ಕಲೆದ ಫ್ಯಾನಿಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನುತ್ತಾ ಮಗುವನ್ನು ಮುದ್ದಿಟ್ಟಳು.

"ಬೋ, ಚೋರ! ಎಂದೂ ಒಂದು ದಿನ ಅಂದಿದ್ದೆ. ಕಂಡವರ ಮನೆ ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನಬೇಡವೆಂದು. ಇವನವನ್ನು ಇನ್ನೂ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವ ನಲ್ಲಾ!" ಎಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ನುಡಿದಳು ಸೀತೆ. ಆ ಬಳಿಕ ಮೂವರೂ ಕೂಡಿ ಮಗುವನ್ನು ಮುದ್ದಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಸೀತೆಯ ಮನೆಯ ನೆರೆಮನೆಯ ಶರಣೆಯ ಹೆವರು ಲಲಿತೆ. ಲಲಿತೆಯ ಪತಿಯೊಬ್ಬ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್. ಒಂದು ವಾರದ ಕೆಳಗೆ ತಾನೆ ಮದರಾಸಿಗೆ ವರ್ಗವಾಗಿ ಒಂದು ಸೀತೆಯ ನೆರೆಮನೆಗೆ ಒಕ್ಕಲು ಬಂದರು ಆ ದಂಪತಿಗಳು. ಅವರು ವಾಂಛ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ತೊಡಗಿ ಬದುಕುವ ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಇನ್ನೂ ಮಕ್ಕಳ ಭಾಗ್ಯವಿಲ್ಲವೆ ಬಹಳ ನೋಂದಿದ್ದರು. ಇಂಜಿನಿಯರ್ ರೇಷಗಿರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿವರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಬದು ಆಸೆ, ಲಲಿತೆಗೂ ಹಾಗೆಯೇ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಹೃದಯಾಂವರಗಳಿಂದ ಹೊಮ್ಮಿ ಸುರಿಯುತ್ತಲಿದ್ದ ಪ್ರವಾಸ್ಯತವನ್ನೂ ರಾಜುವಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದುದರಲ್ಲೇ ನಾರ್ತ್ಯರ್ಯ? ರೇಷಗಿರಿ ಆ ಮನೆಗೆ ಒಕ್ಕಲು ಬಂದ ಮರೆಯನವೇ ಮಗು ರಾಜು ತನ್ನ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಆಡುತ್ತಲಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಅವನನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆದು ಮುದ್ದಾಡಲು ತೊಡಗಿಟ್ಟಳು. ಕ್ರಮೇಣ ರೇಷಗಿರಿಗೂ, ಲಲಿತೆಗೂ ರಾಜುವು ತತ್ತುಪುತ್ರನಂತಾಗಿಬಿಟ್ಟು. ಸಹಕಾಲವೂ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸ. ಲಲಿತೆ ಮಗುವಿಗೆ ರುಚಿರಚಿಯಾದ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು, ತಲೆಬುಟಿ, ಮುಖ ತೋಡಿದು, ತಿಲಕವಿಟ್ಟು, ಅಲಂಕರಿಸಿ ಮುದ್ದಾಡುವಳು. ರೇಷಗಿರಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಕಛೇರಿಯಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗುವಾಗ ಮರೆಯವೆ ರಾಜುವಿಗಾಗಿ ಹೊಸಹೊಸ ತರಹದ ಆಟದ ಸಾಮಾನು, ವೆಸ್ಟರ್‌ಮೆಂಟ್, ಚಾಕ್‌ಲೆಟ್, ಬಿಸ್ಕಿಟ್, ಏನಾದರೊಂದನ್ನು ದಿನಕ್ಕೊಂದು ವಿಧ ಕೊಂಡು ತರುವಳು. ರಾಜುವಿನಿಂದ ಸೀತೆಗೀಗ ಗಲಾಟೆ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಕೂಡ,

ಅವಳ ಪತಿ ಯೇಳುವಂತೆ ಮಗು ಈ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಮುದ್ದಾಟದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿ
 ಹೋಗುವನೋ ಎಂದು ಮನವೊಲಿಗೆ ಭಯ. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ
 ಅವರ ಸೋದರತ್ತೆ ಬಂದಳು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಕಂಡು, 'ಮನೆಗೊಂದು
 ಮಾಣಿಕ್ಕವಂತೆ ಮುಟ್ಟಿರುವ ಮಗು ನದಾ ಕುಲವೂ ಬೇರೊಬ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ
 ಸುಳಿಯುತ್ತಿರುವುದು ಸರಿವಲ್ಲ' ಎಂದು ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಿತು. ಸೀತೆ ಸಿಡುಕಿಸಿದ
 " ಏನತ್ತೆ ನೀನು? ಮದಾಕುಲ ಗೋಣಗುಟ್ಟುತ್ತಿರುವೆ! ಏನೇನೇ ವಾಪ, ಅವ
 ರಿಗೂ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲ. ಮಗು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಭಿವಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದರೇನು
 ತಪ್ಪು?" ಎನ್ನುವಳು.

" ಇಲ್ಲಕಣೆ ಬಿಡುಮುಟ್ಟಿದ ಮಗುವಿಗೆ ಏನೂ ದೋಷ ತಾಕದಿದ್ದರೆ
 ನಾಕವಮ್ಮ, ಅದೇ ನನಗೆ ಭಯ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನಗೇನಂತೆ ನಿನ್ನ ಪಾಡು"
 ಎಂದು ಬಂದೂ ಬಾಂಬನ್ನು ಹಾಕಿತು. ತನ್ನೂ ಸೀತೆಗೆ 'ಜುಂ' ಎಂದಿತು.
 ಆದರೂ ಹೊರಗಡೆಗೆ " ಹೋಗತ್ತೆ ನನಗೇನು ಕೆಲಸ. ಏನಾದರೊಂದು
 ಕುರುಡು ನಂಬಿಕೆ .." ಎಂದಲ್ಲಿಂದ ತಟ್ಟನೆ ಎಷ್ಟೇ ಬಿಟ್ಟಳು. ಅದರವಳ ಅಂತ
 ರಂಗದಲ್ಲಿ ಆ ಮಾತು ಎಳಗೊಳಗೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿತು.

" ಏನೋ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು ; ನನಗಿರುವುದು ಇದೊಂದು ಮಗು.
 ಅವನು ಜಿನ್ನಾಗಿದೆಯೆಕಲ್ತಾ. ಅವನು ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದರಿಂದ
 ತಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಉಪಾಯ. ಇದೀಗ ನಮ್ಮ ಮಹಿಳಾ
 ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶಿರುವಿಹಾರ ಬಂದದ್ದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರುವರಲ್ಲಾ, ನಾಳೆಯೇ ಅವ
 ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ, ಅಷ್ಟೆ"
 ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಇವೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಸಂಜೆ, ಸೀತೆ ಪತಿಯ
 ಅನುಮತಿಯನ್ನೂ ವಂದಿಸಿ, ಮದುವೆ ರಾಜುವನ್ನು ಶಿರುವಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ
 ಬಿಟ್ಟಳು. ಸಂಜೆ ಮಗು ಮನೆಗೆ ಬಂದೊಡನೆಯೇ, ತಿಂಡಿತಿರ್ಥವಾದ ಬಳಿಕ
 ಸೀತೆ ಅವನನ್ನೂ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಸಮಾಜಕ್ಕಿಕ್ಕಾ, ಸ್ನೇಹಿತೆಯರ
 ಮನೆಗೋ, ಗುಡಿಗೆೋ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟು ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮಾನವಾದ ಬಳಿಕವೇ
 ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರುಗುವಳು. ಬೆಳಗಿನ ಹತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಮೇಷ್ಟ್ರು ಸಿಡ್ಡ!
 ಪಾಪ, ರಾಜುವಿಗೆ ವಕ್ಕದಮನೆಗೆ ಹೋಗಲು ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.
 ಒಂದೆರಡುಸಲ ಲಲಿತೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ಸಂಧಿಸಿ "ಮಗುವನ್ನೇಕೆ ಈಚೆಗೆ ನಮ್ಮ

ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅವನಿಲ್ಲದೆ ನಮಗೆ ಬಲು ಬೇಜಾರಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಸೀತೆ “ಅವನ ತಂಟೆ ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಶಿಶುವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದೆ ನೋಡಿ. ಅಂದಿನಿಂದ ಮಗುವಿಗೆ ವಾಪ ಕೊಂಚ ಆಡುವುದಕ್ಕೂ ಸಹ ಸಮಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಅವರ ತಂದೆ ಟ್ರ್ಯಾಪ್ ಬೇರೆ ಇರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಲಲಿತಮ್ಮಾ, ಮಗುವಿನ ವೇಚಾಟ ಹೇಳತೀರದು. ಈಚೆಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿದುಬಿಟ್ಟಿರಬೇಡಿರಾ? (ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಜೇರೊಂದು ಕಾರಣ) ಅವನಂತೂ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು ಹೋಗಬೇಕು ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿರೋದ್ರೆ” ಎಂದು ಬುರುಡೆ ಬಿಟ್ಟಳು. ನಿಜವಾದ ಕಾರಣವನ್ನು ಲಲಿತೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿದಾಳು ಅದೇ.

ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಲಲಿತೆಗೆ ಏನೋ ಮೈ ಸರಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು, ತೌರುಮನೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದಳು. ಕೇವಲ ಸವ ಯಾವುದೋ ನೈವಲ್ ಡ್ಯಾಟಿ ನಿಮಿತ್ತ ನಾಲ್ಕೈದು ಲಂಗಳಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದಳು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಊರಲ್ಲಿದ್ದವೆಂಬ ಚಿಂತೆ ಮಗು ರಾಜುವಿನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಪೀಡಿಸಿತು. “ಅಮ್ಮಾ ಮಾವಾ ಎಲ್ಲಿ? ಯಾವಾಗ ಬರುವರೇ? ಮಾವ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೇ?” ಎಂದೆಲ್ಲ ರನ್ನ ತುದನ್ನು ಕೇಳುವನು. “ಅವೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೋ ದಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು? ಸುಮ್ಮನೆ ಪೀಡಿಸಬೇಡ. ಆಡಕೋ. ಹೋಗು” ಎಂಬಂತಹ ಉತ್ತರವೇ ರಾಜುವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವುದು. ಆ ಚಿಂತೆ ಅವನ ತಾಯಿಗೆ ಲಿಪ್ಪುಪಲ್ಲವಿದ್ದರೂ ಆ ಮಗುವಿನ ಮನಸ್ಸು ಆ ಯೋಚನೆ ಯಿಂದ ಅದೆಷ್ಟೊಂದು ತಲ್ಲಣಿಸಿತೆಂಬುದನ್ನು ಆ ತಾಯಿ ಅರಿಯದೆ ಹೋದಳು. “ಮಾಮಾ, ಮಾವ ಎಲ್ಲಿ? ನಾನು ಅವರ ಮನೆಗೆ ಬರೋಲ್ಲಂತ ಕೋಪಿಸಿ ಕೊಂಡು ಊರಿಗೆ ಹೊರಟೋದರೇನು? ಧೂ, ಈ ಅಮ್ಮಾ, ಅಮ್ಮಾ, ಒಹಾ...ಆ-ಆ-ಆ-ಆ ಕೆಟ್ಟವರು. ನನ್ನನ್ನು ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಕೆ ಬಿಡೋಲ್ಲ.....ಊ ಹೂಂ—ಮಾಮಾ, ಮಾಮಾ ನಂಗೆ ತುಂಬ ತಿಂಡಿ, ಆಟದ ಸಾಮಾನೂ ಎಲ್ಲ ತರೋಕೆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದೆಲ್ಲ ಆ ಮಗು ಯೋಚಿಸಿ ಯೋಚಿಸಿ ನೋಡುವನು.

ಅವನ ಯೋಚನೆಯಂತೆಯೇ ವಾಸನು ಒಂದು ದಿನ ಊರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದರು. ರಾಜನಿಗೆ ತುಂಬ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸೇಬು, ಕಿತ್ತಳೆಯ ಹಣ್ಣು, ಅಂಜೂರ, ಅಟವ ಸಾವಾಸು ಎಲ್ಲ ತಂದು ಕೊಟ್ಟರು. ರಾಜನಿನ ಆನಂದ ಹೇಳತೀರದು. “ಆಹಾ! ಇವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮಗುವಿನ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರೇಮ! ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳೂ ತಿರಸ್ಕಾರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಂಡೆನಲ್ಲಾ? ಎಂದು ಸೀತೆಯೂ ರಾಮಚಂದ್ರನೂ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಟ್ಟರು.

ಫುನಃ ರಾಜು ರೇಷಗರಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಂಪ್ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ಮತ್ತೆ ತಡೆಯಲು ಸೋದರತ್ತಿ ಇರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಅವರು ಕಳೆದ ತಿಂಗಳು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದರು.

ಹಗಲು ಹನ್ನೊಂದು ಘಂಟೆ ಸಮಯ ರಾಮಚಂದ್ರನು ಕಛೇರಿಗೆ ಹೊಕ್ಕು ವಿಸಾಂತೆಂದು ಅವಸರ ಅವಸರವಾಗಿ ಊಟಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಸೀತೆ ಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದೇತಾನೇ ಊಟ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದ ರಾಜು “ಅಪ್ಪಾ ವಾಸ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಂಗೆ ತುಂಬ ಕಲ್ಲುಕ್ರೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಒಂದೇ ಉಸುರಿಗೆ ಓಡಿಬಂದನು. ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲೊಂದು ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಟ್ಟೆ, ಅದರ ತುಂಬ ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ.

“ನಾರ್, ನಿಮ್ಮ ಮಗುವಿನ ಪುಣ್ಯವಿಶೇಷದಿಂದ ನಮಗೊಂದು ಮಗ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅವಕ್ಕೇ ತಮಗೂ, ತಮ್ಮ ಮಗುವಿಗೂ ಧ್ಯಾಂಕ್ಸ್ ಹೇಳಲು ಬಂದೆ...” ಎಂದನ್ನುತ್ತಾ ಆನಂದಪರವರನಾಗಿ ಒಳನುಗ್ಗಿದನು ಶೇಷಗಿರಿ. ಈ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಸೀತೆಯೂ ರಾಮುವೂ ಬೆರಗಾದರು.

“ಬಹಳ ಸಂತೋಷ ನಾರ್. ಏನು ನಮಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ! ಲೋ ರಾಜೂ, ನಿನಗೊಬ್ಬ ಪುಟ್ಟ ತಮ್ಮ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾನಂತೋ!” ಎಂದ ರಾಮು.

“ಚೆನ್ನಾ, ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನಿಗೂ ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇ ಇಡುತ್ತೇನೆ ಚೆನ್ನಾ” ಎಂದು ಭಾವಪರವಶನಾಗಿ ಮಗುವನ್ನೆತ್ತಿ ಮುದ್ದಾಡ ಕೊಡ ಗಿ ಬಿಟ್ಟನು ಶೇಷಗಿರಿ.

ಪ್ರತಿಫಲ

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಸೀತೆಯೂ, ರಾಮನೂ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ನೈ ಉಬ್ಬಿದರು.

“ನಮ್ಮ ಮಗುವಿನಲ್ಲಿ ಆವರಿಬ್ಬರೂ ಇಟ್ಟ ಪ್ರೀತಿಯ ಫಲವೇ ಇದಾ ! ಮಗುವನ್ನಿಗಲೇ ಹೋಗಿ ನೋಡಬೇಕೆನಿಸುತ್ತಲ್ಲಾ ...” ಎಂದೆಲ್ಲ ಸೀತೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆನಂದತರಂಗಗಳು ಎಲ್ಲಾಬಂದವು.

ಚಕ್ಕುಲಿ ಅತ್ತೆ

“ಬಾರೋ ಕಿಟ್ಟೇ ಬಾ”.

“ಹುಟ್ಟಿದ ದಬ್ಬ ನಾಂಗವಾಗಿ ನೆರೆವೇರಿತೆ?” ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯೇ ಬರ ಬೇಕೆಂದಿದೆ. ರಜ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ.

“ಅದೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇನೋ. ಈಗಲಾವರೂ ಬಂದೆಯಲ್ಲ. ಲೋ ಸುಬ್ಬಾ, ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಅತ್ತಿಗೇಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೊಂಚ ಕಾಫೀ ತಿಂಡಿ ತಾರೋ” ಎಂದು ಮಾಧುವು ತನ್ನ ತಮ್ಮನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿತನು. ಇದು ನಿಮಿಷಮೊಳಗಾಗಿ ಕಾಫೀ ತಿಂಡಿ ಹಾಜರಾಯಿತು. ಕಿಟ್ಟಿಯ ನೋಟವು ನೊಟ್ಟಿವೊದಲು ಕಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಚಕ್ಕುಲಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. “ಲೋ ಮಾಧೂ! ಈ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಈ ಮೂರು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಇಂದೇ ನಾನು ಇಂತಹ ಚಕ್ಕುಲಿಯನ್ನು ಕಂಡೆ ಕೋ.” ಎಂದೆನ್ನುತ್ತಾ ಚಕ್ಕುಲಿಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟೆಂದು ತಂದು ಹಾಕಿಕೊಂಡನು. ಬಳಿಕ “ಈ ಚಕ್ಕುಲಿ ನನ್ನ ಚಕ್ಕುಲಿ ಅತ್ತೆ ಮಾಡುವ ಚಕ್ಕುಲಿಯಂತೆಯೇ ಇದೆಯಲ್ಲೋ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಮನೆಯ ಚಕ್ಕುಲಿ ಇರುವುದಲ್ಲ, ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ! ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಒಂದು ಸಲ ಕಡಿದರೆ ಸಾಕು. ಮೂವತ್ತೆರಡು ಹಳ್ಳುಗಳೂ ಉದರ ಹೋಗ ಬೇಕಷ್ಟೆ. ಅದ್ದು ಗಟ್ಟಿ. ಆದರಿವನ್ನು ನೋಡು. ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುವುದ ರೊಳಗೆ ಜಿನ್ನೆಯಂತೆ ಕರಗಿಹೋಗುತ್ತದೆಯಲ್ಲಾ. ಗಮ ಗಮವೆಂದು ಎಷ್ಟೊಂದು ಸುವಾಸನೆಯಾಗಿದೆ.”

“ಓಯೋಹೋಯೋ ಹೊಡ್ಡು ಚಕ್ಕುಲಿ ಎಕ್ಸ್‌ಪರ್ಟ್‌ನಾಗಿರುವೆಯಲ್ಲೋ ಕಿಟ್ಟೇ, ಈ ಸುಪೀರ್‌ನಾಗಿ ಸಿನೆಗೊಂದು ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಬರಬೇಡು.” ಕೊಡಬೇ ಕಷ್ಟ. ಅದಾರೋ ಅದು ಚಕ್ಕುಲಿ ಅತ್ತೆ?”

“ಆ ಚಕ್ಕುಲಿ ಅತ್ತೆಯವರೆ ಕೈವೆಯಿಂದಲೇ ನಾನೀಗ ಇಷ್ಟರವರೆಗೆ ಓದಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದೆ. ಆಕೆಯನ್ನು ಗುಡಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಬೇಕು.”

ನಮ್ಮ ತಾಯೀ ಬಹಳ ಖಾಯಿಲೆ ಹೆಂಗನೆಂದು ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಿರುವೆ ನಲ್ಲಾ. ನಮ್ಮವ್ವನಂತೂ ಎಂಜಲು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಗೆ ಓಡಿಸಲಾರರು ಅಡಿಗೆ ಯವರನ್ನು ಇಡಿಸುವರೇನು? ನಮ್ಮಮ್ಮನಿಗೆ ಸುತರಾಂ ಕೈಲಾಗದೆ ಹೋದ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಚಕ್ಕುಲಿಯತ್ತೆಯೇ ಬಂದು ನಮ್ಮಮ್ಮನಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವಳು. ಚಿನ್ನದಂತಹ ಹೆಂಗಸು. ವ್ರತವಾರವೂ ಬಂದು ನನಗೆ ಎರೆಯುವರು ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಕೈಲಾಗದಲ್ಲಾ ಎಂದು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬಂದು ನನಗಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಭಕ್ಷ್ಯಮಾಡಿಟ್ಟು ಹೋಗುವರು. ಆಕೆ ಚಕ್ಕುಲಿ ಬಿತ್ತು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವರಾದುದರಿಂದ ಆಕೆಗೆ ನಾನೇ ಈ ಹೆಸರಿಟ್ಟಿ.

ನಮ್ಮಮ್ಮನು ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಮಲಗಬಿಡುಲು, ಚಕ್ಕುಲಿ ಅತ್ತೆಯೇ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದುಕೊಂಡು, ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಸಕಲ ರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತ ಮನೆಯ ಸಕಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಗಮನಿಸಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಆ ಅತ್ತೆಯೆಂದರೆ ಪ್ರಾಣ. ಇಬ್ಬರೂ ಬಹಳ ಆನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಆದಿನ ಖಾಯಿಲೆ ಬಹಳ ಗಡುಸಾಯಿತು. ಅಪ್ಪನು ಡಾಕ್ಟರನ್ನು ಕರೆದುತರಲು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಅತ್ತೆಯೂ ನಾನೂವೇ ಅಮ್ಮನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಿದ್ದೆವು. ಅಮ್ಮನಿಗೆ ವ್ಯಾಸ ಎಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಅಮ್ಮ ಬಹಳ ಶ್ರಮದಿಂದ ಕಣ್ಣನ್ನು ಒಂದು ಸಲ ತೆರೆದಳು. ಮಾತನಾಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದಳು, ಆದರೆ ಮಾತನಾಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅತ್ತೆ ಅವಳ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಚ ಹಾಲು ತೊಟ್ಟಿಕ್ಕಿಸಳು. ಬಳಿಕ ಸ್ವಲ್ಪ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು “ಅಕ್ಕಾ ಇನ್ನು ಇವನಿಗೆ ನೀನೇ ಅಮ್ಮನಾಗಿರಬೇಕು. ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ನನಗ್ಯಾವ ಚಿಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳೇ ಅವರಿಗೊಂದು ಮೊಸ ಹೆಂಡತಿ ಬಂದರೂ ಬಂದಾಳು. ಮಗುವಿನ ಗತಿಯೇ ಜೇಜಾಟಿ...” ಅಷ್ಟರ ಮೇಲೆ ಅಮ್ಮನಿಂದ ಮಾತನಾಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬಿಕ್ಕಳಿಕೆ ಮರುನಾಯಿತು.” ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕಣ್ಣುಗಳೆಲ್ಲೂ ಕಣ್ಣೀರು ಉರುಳಿತು. “ಛೇ! ಹಾಗೆಲ್ಲ ಮಾತನಾಡಬಾರದು ಮರೀ, ನಮ್ಮನಿಯಾಗಿ ನಿಂದ್ರಮಾಡು.” ಎಂದು ಅಮ್ಮ ನನ್ನು ಸಂತೈಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಅಪ್ಪನು ಡಾಕ್ಟರ ಸಹಿತ ಬಂದುಬಿಟ್ಟರು. ಅಮ್ಮನೂ ಈ ಲೋಕವನ್ನು ತೊರೆದಳು.

ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳೇ ಅಮ್ಮ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅಪ್ಪ ಮತ್ತೆ ಮದುವೆಮಾಡಿ ಕೊಂಡರು. ನೂತನ ವಂಶತಿಗಳಬ್ಬರೂ ಸುಖ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನರಾದರು. ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳುವವರಾರು? ಜೆನ್ನಿಲೊಂವಕ್ಕೆ ಹಣಬೇಕಾಗಿದ್ದರೂ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಹಣ ಬೇಡಬೇಕು. ಅಪ್ಪನು ನನ್ನನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗಲೂ ಬರುವಾಗಲೂ ಚಕ್ಕುಲಿ ಅತ್ತೆಯಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕೊಂಚ ಕಾಲ ಮಾತನಾಡಿಬಿಟ್ಟು ಬರುವ ವಾಡಿಕೆ ನನಗೆ. ಆಕೆಯ ಮಗಳ ಸಾವು ಗೀತೆ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಲೂ ಇದ್ದೆ. ಅತ್ತೆ ನನಗಾಗಿ ಏನಾದರೊಂದು ಭಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಿಟ್ಟಿದ್ದು ನನಗೆ ಕೊಡದಿರದು." ನಿನಗೇನುಬೇಕಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಸಂಕೋಚಪಡಬೇಡ ಮಗೂ, ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳು. ನಾನು ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯೆಂದು ತಿಳಿ" ಎಂದೆಲ್ಲ ವದೇ ಪದೇ ಹೇಳುವರು ಆಕೆ. ಇದರ ನಡುವೆ ಅಪ್ಪನು ಖಾಯಿಲೆ ಮಲಗಿ ಬಿಟ್ಟರು. ನಾನಾಗ "ಐ ಇ." ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹಣ ಕಟ್ಟಬೇಕಾಯಿತು. ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಂತೂ ಹಣ ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ಬೈಗಳ ಮಳೆ ಸುರಿಯ ತೊಡಗುವಳು, ನನ್ನ ಪಾಡಂತೂ ಧರ್ಮ ಸಂಕಟವಾಯಿತು. ಬಳಿಕ ನನ್ನ ಮುಖ ನೋಡಿ ನನ್ನ ಸಂಕಟ ತಿಳಿದು, ಚಕ್ಕುಲಿ ಅತ್ತೆಯು ನನ್ನನ್ನು ನೀಡಿಸಿ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು, ಹಣ ಒದಗಿಸಿದರು. ಅಂದು ಆ ಪುಣ್ಯಾತಿಗತ್ತಿಯು ಹಣ ಒದಗಿಸದಿದ್ದರೆ ನಾನುಜ್ವರಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಸ.ಎ ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದೆನೇ. ಇದರ ನಡುವೆ ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ evacuation ಗಲಭೆ ಎದ್ದಿತು. ಅಪ್ಪನನ್ನೂ, ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನನ್ನೂ, ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ತಂದೆ ತಮ್ಮ ಪಳ್ಳಿಗೆ ಕರೆದೊಗ್ಗುರು. ನಾನು ಚಕ್ಕುಲಿ ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದ್ದೆ. ಪರೀಕ್ಷೆಯೂ ಮಗಯಿತು. ಆಗ ಅಪ್ಪನು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟರೆಂದು ಕಾಗದ ಬಂದಿತು. ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕರ್ನಾಟಕರಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮದರಾಸಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದೆ. ಅಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿ ಚಕ್ಕುಲಿ ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಯವರೂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ಅದಿಲ್ಲಿಗೋ ಊರುಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋದರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನ ತಿಳಿಯಿತು. ಅಪ್ಪನ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಆಸ್ತಿ ವಾಸ್ತಿಯನ್ನಂತೂ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಅವಹರಿಸಿಬಿಟ್ಟಳು. ಸರಿ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿ ಒದಗಿತು. ದೈವ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಪರಿಶ್ವೆಯು ವ್ಯಾನಾಯಿತು. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದು

ಈ ಎಂಕ್ವಾಫ್ಟಾ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಚಕ್ಕುಲಿ ಅತ್ತಿಯವರನ್ನು ಪುನಃ ಕಾಣುವ ಯೋಗ ಸಿಕ್ಕರೆ ನಾನಂತಹ ಭಾಗ್ಯವಂತನೇ.....

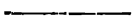
ಆಕೆಯ ಹೆಸರೇನು ?

“ಸುಬ್ಬಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ ಅಂತ.” ಅವರ ಯಜಮಾನರ ಹೆಸರು ಮುನಿಸೀಫ್ ಗೋವಿಂದರಾಯರು. ಮಗನ ಹೆಸರು ಕವಲಿ.

“ಹಾಗಾದರೆ ನಿನ್ನ ಚಕ್ಕುಲಿ ಅತ್ತಿ ಮಾಡಿದ ಚಕ್ಕುಲಿಯೇ ಇದು ಕಿಟ್ಟೀ! ಆಕೆಯೇ ನಿನ್ನ ಅತ್ತಿಯವರು. ಅವರೂ ನಡ ನಿನ್ನ ವಿಷಯವಾಗಿ ವದೇ ಪದೇ ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಆದರೆ ಅವರು ಹೇಳುವ ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ನೀನೇ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಕೋ ಅವರನ್ನು ಕರೆತರುತ್ತೀನೆ ಎಂದು ತಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ಹೋಗಿ ಕರತಂದೇ ಬಿಟ್ಟೆನು.

ಅತ್ತಿ!!! ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಿರಿಚಿಬಿಟ್ಟೆನು ಕಿಟ್ಟೀ, ಸುಬ್ಬಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮನು “ಅವ್ವಾ ಕಿಟ್ಟೀ, ಜಿನ್ನು ಗದ್ದಿಯೇನೋ?” ಎಂದು ಕರುಳಿನಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ಅತಿಶಯ ವಾಕ್ಯವನ್ನಾಡನೆ ಅಂತರು. ಕಮಲಿಯ ಸೊಂಟದ ಲಿಡ್ಡು ಮಗು ಬಾಲಕೃಷ್ಣನು “ಮಾನಾ ಮಾನಾ” ಎಂದು ಕಿಟ್ಟಿಯ ಕಡೆಗೆ ಜಿಗಿದನು.

ಕೊಂಚಕಾಲ ಅತ್ಯಾನಂದದಿಂದ ಯಾರ ಬಾಯಲ್ಲೂ ಮಾತು ಹೊರಡದಂತಾಯಿತು. ಬಳಿಕ ಕಿಟ್ಟಿಯು, ಕೊಂಚ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಗುವನ್ನು ಮುದ್ದಿಟ್ಟು, ಕೋಟು ಜೇಬಿನಿಂದ ಚೆಕ್ ಬುಕ್ ತೆಗೆದು ೧೦೦೦ ರೂಪಾಯಿಗೊಂದು (One thousand) ಬರೆದು, “ಕಮಲಾ ಇಕೋ ನಿನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಪಾವನ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬದ ಉಡುಗರಿ ನನ್ನದು” ಎಂದ.

ನಾನು ಕೊಂಡಾಡುವ ದೀಪಾವಳಿ

ದೀಪಾವಳಿಯನ್ನು ಎರಡು ದಿನಗಳು ವ್ಯಕ್ರಿಸ್ತು. ಅಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿಯೇ ಊರಲ್ಲೆಲ್ಲೆಲ್ಲೆಯೂ "ವಟಾ ವಟಾ" ಎಂದು ವಟಾಕಿ ಹೊಡೆಯುವ ಶಬ್ದವು ಆರಂಭವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಿತು. ನಮ್ಮ ಸುಧೆಯೂ, ಸುಕುಸಾರನೂ ಈಗಾಗಲೇ ವಟಾಕಿ, ಮತ್ಸ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಪೀಡಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಅಂದು ಸಂಜೆ ಇದು ಘಂಟೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅಸ್ತಿಸುವ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ವೇಟೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ವಟಾಕಿ ಮುಂಶಾನುಸ್ತನನ್ನೂ ಅವಧ್ಯಕವಾದ ಜವಳಗಳನ್ನೂ ಕೊಂಡುಕೊಡುವುದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನರು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಅಸ್ತಿಸಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು.

ಅಂದು ಶುಗಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕುಸುಪಾಲವೆ ವಿಸಿಯಿಂದ ನನಗೆ ಯಾವ ಕೆಲವೆ ಮಾದಲು ಕೈ ಓಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಲ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಸೀರೆ ಕೊಳ್ಳೋಣ? ಸುಧೆಗೆ ಯಾವ ಬಣ್ಣದ ಲಂಗ ಇಲ್ಲ? ಅವಳಿಗೆ ಯಾವ ಮಾದರಿಯ ಜಂವು ಹೊಲಿಸೋಣ? ಸುಕುಸಾರನಿಗೆ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಸೂಟ್ ಹೊಲಿಸೋಣ" ಎಂದು ಹಲವಾರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಲೇ ಒಂದು ರೀತಿಯಾಗಿ ಕೆಲವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದೆ. ಬಳಿಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ "ಡ್ರೆಸ್" ಮಾಡಿ ಸೇವಕ ನಿನ್ನಿಗನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿ ಹೇಳಿ, ನಾನೂ ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು ರಂಗರಾಗಿ ಬೀದಿಯ ಬಾಗಿಲಿನ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದೆ.

ಅವರೂ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ನಾನು ತಂದಿರಿಸಿದ ಕಾಫೀ ಫಲಾಹಾರಾದಿಗಳನ್ನು ಅವಸರ ಅವಸರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು "ಡ್ರೆಸ್" ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಡಲನುವಾದರು. ಸರಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಕುಳಿತವು. ಇನ್ನೇನು ಹೊರಡಬೇಕು. ಆಗ ಸಿದ್ದಿಯು ಓಡಿಬಂದು ಹೆಲ್ಲು ಕಿರಿಯುತ್ತಾ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಸುಕಿಕೊಂಡು ನಿಂತಳು.

“ಏನೇ ಅದು ? ಹೊರಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ? ಬೇಗ ಬೊಗಳು ಎಂದೆ.

“ ಆದೇ....ಗುತ್ತೆ....ತಾಯೀ.....”

“ ಆವೇ ಮತ್ತೆ ಎಂದೆವನು ? ಬೇಗ ಬೊಗಳು. ಹೊತ್ತಾಯಿತುಊಂ” ಎಂದು ಗದರಿಸಿದರು ನನ್ನವರು.

ಸಿದ್ದಿಯು ತಡವರಿಸುತ್ತಾ “ ಆದೇ ಮತ್ತೆ....ಎರಡೇ ಎರಡಾಣೆ ... ಮಾತ್ರ....ತಾಯೀ” ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡುತ್ತಾ ಕೈನೀಡಿದಳು.

“ ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಚಿಲ್ಲರೆಗಿಲ್ಲರೆ ಯೇನೂ ಇಲ್ಲ ! ನಾಳೆ ನೋಡೋಣ ಹೋಗು ” ಎಂದು ಅವಳಿಗೆ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟು, ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು, ನೀವು ಕಾರನ್ನು ಓಡಿಸಿದ್ರೇ. ಅವಳಿಗೇನಂತೆ ಬೇರೆ ಕೆಲಸ ” ಎಂದೆ.

ಆನಿ, ನಿರೀಕ್ಷಣೆ, ಸಂಬಿಕೆಯಿಂಪೊಡಗೂಡಿದ ಅವಳ ಆ ನೋಟವು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು, ದುಃಖವೇ ಅನಿರ್ಭವಿಸಿದಂತೆ ನಿಂತಳು. ಅವಳ ಆ ಕರುಣಾಜನಕವಾದ ದೃಶ್ಯವು ನನ್ನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಅಲಗಿನಂತೆ ಹೊಕ್ಕಿತು. ಮೋಟಾರು ವಾಯು ವೇಗವಾಗಿ ಓಡುತ್ತಿರಲು, ನನ್ನ ಮನ ದಲ್ಲಿ ಆಲೋಚನಾ ತರಂಗಗಳು ಮೋಟಾರಿನ ಚಕ್ರಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸೂರ್ವದಿ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿ ಉದ್ಭವಿಸಿ ಮಾಯವಾಗುತ್ತಲಿದ್ದವು. ನನ್ನ ಹಣದ ಚೀಲದಲ್ಲಂತೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಚಿಲ್ಲರೆಗಳಿದ್ದವು ಆದರೆ.....ಅವರಿ. “ ಕೇವಲ ದೀನಳೊಬ್ಬಳ ಬೇಡಿಕೆ ತಾನೇ ಏನಿಗ ಪ್ರಮಾದ ” ಎಂಬ ಲೋಕಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆನುಗುಣವಾದ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅಲಕ್ಷ್ಯಭಾವ ದಿಂದಲೂ, ಬೇಗ ವೇಟೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಕಾತುರತೆಯಿಂದಲೂ ಹಾಗೆ ವರ್ತಿಸಿದೆದನಾರೂ, ಆ ಬಳಿಕ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು “ ಆಯ್ಯೋ ! ಆ ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗ ಅದೇತಕ್ಕಾಗಿ ಹಣ ಕೇಳಿದಳೋ, ಏನೋ, ಮಹಾ ಪ್ರಮಾದ ಕೇವಲ ಎರಡಾಣೆ. ಕೊಡಲು ಹಿಂಜರಿದೆನಲ್ಲಾ....ನಾನೆಂತಹ ವಾಪಿಷ್ಟೆ ” ಎಂದು ನೊಂದುಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿತು.

ವೇಟೆಯಿಲ್ಲಂತೂ ನಾನು ಯಂತ್ರದಂತೆ ಸುಮ್ಮನೇ ನಡೆಯುತ್ತ ಲಿದ್ದೇನೆ ಹೊರತು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೆಲ್ಲ ಸಿದ್ದಿಯ ಪಾಲಾಗಿದ್ದಿತು. ಥಳಥಳ ನೆಂದು ಹೊಳೆಯುತ್ತಲಿರುವ ಜರತಾರಿ ಸೀರೆಗಳೂ, ವಿದ್ಯುದ್ದೀಪಗಳ

ಬೆಳಕಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ಕೋರೈಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿವಿಧ ಬಣ್ಣಗಳ ರೇಷ್ಮೆ ಬಟ್ಟೆಗಳೂ, ನನ್ನ ನೋಟದಿಂದ ಸರಿದುವು. ಸಿದ್ಧಿಯ ನಿರಾಕರಣೆಯಿಂದ ಕರುಣಾಜನಕವಾದ ರೂಪವೇ ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದಿತು. ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯು “ಏನೇ ಜಯ? ಹುಟ್ಟಿಯಂತೆ ನಿಂತಿರುವೆ? ಮೈ ಸ್ಪಷ್ಟವಿಲ್ಲವೇನು? ಬೇಗ ಬೇಗ ಬೇರಾದ ಜವಳಿಯನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊ. ಲೆಕ್ಕ ತೀರಿಸಿಬಿಟ್ಟು ವಟಾಕಿಯ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗೋಣ” ಎಂದರು. ಬಳಿಕ ಏನೋ ಒಂದು ರೀತಿಯಾಗಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಗಿಯಿಡುವು, ಬೇರಾದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ತೆಗೆದೆ.

ವೇಟಿಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುವಾಗ “ಈಗ ವೇಟಿಯಿಂದ ನೂರಾರು ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ನಾಮಾನು ಕೊಂಡು ತರಲಿಲ್ಲವೇ. ಆ ಎರಡಾಡೆ ದೊಡ್ಡ ಖರ್ಚಾಗಿ ಹೋಯಿತೇನು? ಪಾಪ, ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಹತ್ತಾರುಸಲ ಕೇಳಿದಳಲ್ಲಾ ಹುಡುಗಿ.....” ಎಂದು ಮರುಗಿದೆ. ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ನನಗೆ ನಿದ್ರಿಸದೆ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ. ನೆನಪಿನಲ್ಲೇ ಕಳೆದೆ.....

ಸಿದ್ಧಿ ಒಬ್ಬ ತಬ್ಬಲ ಹುಡುಗಿ. ಕನ್ನಗೆ, ತೆಳ್ಳಗಿರುವಳು. ಹದಿನೂರು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಾಗಿದ್ದರೂ ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಬೆಂದು ಬತ್ತಿಹೋಗಿ ದೀವಣಿಯೇ ಇಲ್ಲದೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗಿಯಂತಿರುವಳು. ಅವರ ಅವಳ ಚುರುಕಾದ ಹೊಳವುಗಣ್ಣುಗಳು ಅವಳ ದೇಹಕ್ಕೊಂದು ತಿರನಾದ ಕಾಂತಿಯನ್ನೇಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಸಿದ್ಧಿ ಒಪಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗಿ. ಸೋಮಾರಿ ತನವೆಂಬ ಮಾತೇ ಅವಳಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಸದಾ ಕಾಲವೂ ಬುಗುರಿಯಂತೆ ಏನಾದ ರೊಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದೇ ಅವಳ ಹುಟ್ಟು ಗುಣ.

ಅವಳು ಅವಳ ಸೋದರ ಮಾವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಲ್ಲ ಅವಳ ಸೋದರತ್ತಿಗೆ ಗುಲಾಮಳಾಗಿದ್ದಳೆಂದರೆ ಒಪ್ಪುವ ಮಾತು ಮಾವನೊಬ್ಬ ಕುಡುಕ. ಅತ್ತೆಯೊಬ್ಬಳು ರಾಕ್ಷಸಿ. ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಸಿಕ್ಕಿ ನೇಚಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು ಸಿದ್ಧಿ. ಮಾವನ ಕುಡಿತಕ್ಕೆ ಅವನ ಸಂಪಾದನೆ ಸಾಲದೆ, ಸಿದ್ಧಿಯ ಸಂಬಳವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಿಯ ಸೋದರತ್ತಿಯ ಸಂಬಳವನ್ನೂ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಹೆಂಡವೆಂದೆಗೆಸುರಿಯುತ್ತಲಿದ್ದ ಅವಳ ಮಾವ. ಅವಳ ಸೋದರತ್ತಿ ನಾಲ್ಕು ಮನೆಗಳಕಸಗುಡಿಸಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಐದಾರು

ರೂಪಾಯಿ ಸಂವಾದಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದು
 ಅಂಗಳಿಗೆ ಮೂರು ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳವಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆರಿಸಿದವಳು ಅವಳೇ.
 ಆ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆಂದು ಗಂಡಾ ದೀವದಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದಳು ಸಿದ್ಧಿ. ಅವಳ
 ಮಾವನಿಗೊಂದು ಗಂಡು ಕೂಸುಂಟು. ಅದನ್ನು ಕಂಡರೆ ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಪ್ರಾಣ.

* * * *

ಆ ದಿನದ ಬಳಿಕ ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ದಿನಗಳು ಸಿದ್ಧಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ
 ಬರಲಿಲ್ಲ. ಬಾರದುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ದಿನ
 ಬೆಳಗ್ಗೆ ಸಿದ್ಧಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹಾಜರಾದಳು. ಅವಳನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆಯೇ ನನ್ನ
 ಹೃದಯದ ಭಾರ ಕೆಳಕ್ಕಿಳಿದಂತೆಯಾಯಿತು. “ಯಾಕೆ ಸಿದ್ಧಿ ಇಷ್ಟು ದಿನ
 ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ?” ಎಂದೆ.

ನನ್ನ ಮಾವನ ಮಗ ದೀವಾಳ ದಿನ ಸತ್ತೊದಕನ್ನವ್ವಾ, ಚಿನ್ನವ
 ಗೊಂಬೆಯಂತಿವ್ವಲ್ಲವ್ವಾ” ಎಂದು ಗದ್ದದ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ನುಡಿದಳು. ಕಣ್ಣು
 ಗಳಿಂದ ಬಳಬಳನೆ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಯತೊಡಗಿತು.

“ಎನಾಗತ್ತ ಮಗೂಗೆ?”

“ಅವೇ ಕನ್ನವ್ವಾ, ಸೀತಾದೇವಿ ಆಗಿತ್ತು. ಅವೇ ನೆನಪಿಂದ ಹಾಸ್ಯ
 ಹಿಡಿದಲ್ಲಿಂದ. ನಾಲದಕ್ಕೆ ದೀವಳಿಗೆ ದಿನಕ್ಕೆ ಎರಡು ದಿನಾ ಮುಂಚೆ
 ಕೂಸು ಪಟಾಕಿ ಬೇಕುಂತ ಮಾವನೇಳೆ. ಆ ಚಂಡಾಳ ಜಿನ್ನಾಗಿ
 ಕುಡದ್ದಂದಿದ್ದ, ಮಗೂನ್ನು ಜಿನ್ನಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಒದ್ದು ನದೆಬಡ್ಡು ಬಿಟ್ಟ.
 “ಪಟಾಕಿ.....ಪಟಾಕಿ” ಅನ್ನುತ್ತಾ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟ ನನ್ನರಾಜಾ” ಎಂದು
 ಪ್ರಲಾಪಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಅವಳ ದುಃಖವನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೂ ಅಳು
 ಬಂದಿತು.

“ಎನೇ ಸಿದ್ಧಿ. ಆ ದಿನ ಎರಡುಣೆ ಯಾಕೆ ಕೇಳಿದೆ?” ಎಂದೆ.

“ಅವೇ ಮತ್ತೆ ಕೂಸಿಗೆರಡು ಪಟಾಕಿವರ ಕೊಂಡೊದೊಣಾಂತ ಕೇಳಿ
 ಕನ್ನವ್ವಾ” ಎಂದಳು ಬಿಕ್ಕಳಿಸುತ್ತಾ.

“ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪವೇ? ಆಗ್ಲೇ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ಯಾಕೆ ಹೇಳ
 ಲಿಲ್ಲವೇ ನೀನು? ಇಕೋ ಈ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ. ಪಟಾಕಿಕೊಂಡು

ತಂದು ನಿನ್ನ ಕೇರಿಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಹಂಚು. ನಿನ್ನ ರಾಜನ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿಯಂಟಾಗಲಿ" ಎಂದು ನನ್ನ ಸೊಂಟದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಅವಳ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ.

ಆದಕ್ಕನಳು "ಬೆಡ್ರವ್ವಾ, ಬೇಡ. ಈಗ ನಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಯ ಪಟಾಕಿಕೊಂಡು ತಂದು ಊರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಹಂಚಿದ್ರೂನಾವೆ ನನ್ನ ರಾಜನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟಂತಾಯ್ತೀ? ಅದನ್ನೂಸು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಂತಸ ದಿಂದ ಕಣ್ಣು ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ಸಂರಸದಿಂದ ಕುಣಿಯುತ್ತಾ ಚಿಮ್ಮುತ್ತಾ ನನ್ನೆಂದು ಕಟ್ಟಾಚ್ಚೋದ್ದು ನಾಕಂದೇನೇ ಎಂದು ಹಲುವಿದಳು.

"ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನ ಆದಂಕಾರವೂ, ಅಲಕ್ಷ್ಯವೂ, ಆ ಸಾಯುವ ಮಗುವಿಗೆ ಪಟಾಕಿ ಸಿಕ್ಕದಂತೆ ಮಾಡಿದುವು. ನಾನೆಂತಹ ವಾಪಿಷ್ಟಿ. ಆ ಅನಾಥ ಬಾಲಕಿಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ಕರುಣೆಯ ಮಹಿಮೆಯೆಷ್ಟು! ವರೋಪಕಾರದ ಗುಣದ ಆಳವೆಷ್ಟು! ಇಷ್ಟೊಂದು ಐಶ್ವರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಸುಖಭೋಗದಲ್ಲಿಯೂ ಹೊರಗಡವ, ಅನುಭವಸ್ಥಳಾದ ಮೂವತ್ತನಾರ್ಕ ವ್ರಾಯದವಳ ಆದಂಕಾರವೆಷ್ಟು! ಅಲಕ್ಷ್ಯವೆಷ್ಟು, ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿಯೆಷ್ಟು! ಆಗ ನನಗೆ ಸಿದ್ಧಿಯೆ ಒಂದು ಆದರ್ಶ ದೇವಿಯಂತೆಯೇ ನಾನೊಬ್ಬ ಸ್ವಲ್ಪ ಹುಳುಬರಿಯೂ ಅನುಭವವಾಯಿತು.

ಆದರೆ ಬಳಿಕ ಪ್ರವಿಯೆಂದು ದೀಪವಿಗೆ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿಯೂ ಸಿದ್ಧಿಯ ಮುತ್ತಿ ಅವಳ ರಾಜನ (ಆ ಮಗುವಿನ ಹೆಸರು ಮಾವ. ಆದರೆ ಸಿದ್ಧಿ ಅವನನ್ನು "ರಾಜ" ನೆಂದೇ ಮುದ್ದು ಪೆಸರಿಟ್ಟು ಕರೆಯುವ ವಾಡಿಕೆ) ನೆನಪು ನನಗೆ ಬಾರದಿರದು. ಮನೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿಗೆ ಪಟಾಕಿ ಕೊಂಡರೆ, ಬಡಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಐದು ರೂಪಾಯಿಗೆ ಪಟಾಕಿ ಮತ್ತಾವು ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಕೊಂಡು ತರುವುದು ನನ್ನ ವಾಡಿಕೆ. ಮೊಟ್ಟನೊದಲು ಗೌಡರಕೇರಿಯ ಬಡ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆತರಿಸಿ ಅವಕ್ಕೆ ಪಟಾಕಿ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಹಂಚಿ "ಭಗವಂತ, ದಯಾಮಯ! ರಾಜನ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ದಯಪಾಲಿಸವ್ವಾ" ಎಂದು ವ್ರಾಧಿಸಿದ ಬಳಿಕಲೇ ಮನೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪಟಾಕಿ ಹಂಚುವುದು ನನ್ನ ವಾಡಿಕೆ. ಇವೇ ನಾನು ಕೊಂಡಾಡುವ ದೀಪಾವಳಿ ವೈಭವ!

ಅಚ್ಯುತನ ಹೆಂಡತಿ

ಈ ಸಲ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯ ಅಚ್ಯುತನಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಯಿತು. ಆದ ರಿಂದ ಅಚ್ಯುತನಿಗೆ ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಮಾವನವರಿಂದ ಕರೆಬಂದಿತು. ಅವನೊಡನೆ ಅವನ ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಗೆ ನಾನೂ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರ ನಾಯಿತು. ಅವನ ತಂದೆ “ಇನ್‌ಫ್ಲ್ಯೂಯೆಂಜಾ” ಜ್ವರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಖಾಯಿಲೆಯಾಗಿದ್ದು ಇದೇ ತಾನೇ ಸುಖ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವರಾದುದರಿಂದ ಅವರೂ ಬರಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಅವರ ತಾಯಿಯೂ ಸಹ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಸರದಿ ಬಂದಿತು. ನಾನು ಅವನ ಮದುವೆಗೂ ಸಹ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ, ಇಷ್ಟರ ವರೆಗೆ ಅದಿಷ್ಟೋ ಸುಂದರ ಹುಡುಗಿಯರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಲೋಪ ದೋಷ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುತ್ತಲಿದ್ದ ಈ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಕೊನೆಗೇಗೆ ಮನವೊಪ್ಪಿ ಮದುವೆಯಾಗಿ ರುವ ಆ ಹುಡುಗಿಯು ಹೇಗಿರುವಳೆಂದು ನೋಡಿಬಿಡಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಒಳಗೊಳಗೇ ಆಸೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನ ಜೊತೆಗೆ ಹೋಗಲು ಒಪ್ಪಿದೆ.

ದೀವಳಿಗೆಯೆಂದು ಮುಂಜಾನೆ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಹಸೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಅರತಿಯೆತ್ತಿ ಎಣ್ಣೆರಾಸು ಮಾಡಿದಾಗಲೇ ನಾನು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಅಚ್ಯುತನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕಂಡದ್ದು. ತಕ್ಷಣ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನಾರಿಕೆಯೂ, ಜಿಗುಪ್ಸೆಯೂ ತಲೆದೋರಿದುವು. ಆ ಹುಡುಗಿ ನಮ್ಮ ಅಚ್ಯುತನ ಅಂದ ಚಂದಕ್ಕೆ ಎಳ್ಳಷ್ಟು ಯೋಗ್ಯಳಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂದು ಪೇಚಾಡಿದೆ.

ಇಬ್ಬರೂ ಅಚ್ಚುಂಜನ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಕಾಫೀ ಫಲಾಹಾರಾದಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪೂರೈಸಿದ ಬಳಿಕ ಮಹಡಿಗೆ ಬಂದೆವು.

ಅಷ್ಟರವರೆಗೆ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ತಳಮಳಿಸುತ್ತಲಿದ್ದ ವೇದನೆಯು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು.

“ ಏನೋ ಅಚ್ಚಾ ? ನಿನ್ನ ‘ಚಾಯ್ಸ್’ ಬ...ಹಾ ...ಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಯಲ್ಲಾ ! ಇಷ್ಟೊಂದು ದಿನ ಕಾದಿದ್ದೂ ಈ ರಂಭೆಯನ್ನೇ ಆರಿಸಿ ವರಿಸಿದೆ ! ಬ ...ಹಾ ...ಳ ಚೆ...ನ್ನಾ ...ಕಣೋ ...ನಿನ್ನೆಲ್ಲ ! ಇಬ್ಬರೂ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ, ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಂತಲ್ಲವೇ ಇರುವರಿ ! ” ಎಂದೆ.

“ ಹೋಗೋ ದಡ ! ಸಂತೆ ಉರುಟಣೆಯ ಸಮಯ ನೋಡು. ನನ್ನ ಚಾಯ್ಸ್. ಎಷ್ಟು ಉತ್ತಮ ತರವೆಂದೆ ! ” ಎಂದ ಅಚ್ಚುತ.

ಅದನ್ನೂ ನೋಡಿಬಿಟ್ಟರಾಯಿತು. ಏನೇಗ ! ” ಎಂದು ಯಾವಾಗ ಸಂಜೆಯಾದೀತೆಂದು ಇದಿರು ನೋಡುತ್ತಲಿತ್ತು.

* * * *

ಅಹಾಯ ! ನಾನೂ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೋ ಸಂಗೀತ ಕಛೇರಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿರುವೆನು. ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೋ ಸಂಗೀತ ವಿವ್ಯಾಂಸರುಗಳ ಮತ್ತು ವಿವಾಹಿಯರ ಸಂಗೀತ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ.....ಆದರೆ ...ಹೌದು ಹೌದು ಅವರುಗಳ ಸಂಗೀತವು ಅಚ್ಚುತನ ಹೆಂಡತಿಯ ಕೋಕಿಲಗಾನಕ್ಕೆ ಸಮವಾಗುವುದೆ ! ಅವಳ ಕೋಕಿಲ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ತುಂಬಿ ಹರಿದು ಬರುವ ಗಂಧರ್ವ ಗಾನವು ಸಭಿಕರನ್ನು ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸಿ ತನ್ನ ವರವಡಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಡುವದು. ಆ ವಿನ್ಯತ್ತು ! ಆ ನಯ ! ಇಂಪು ! ನಿಜ ...ನಿಜ ...ಅಚ್ಚುತನೊಬ್ಬ ರಸಿಕ. ಅವಳ ಇಂಪು ಧ್ವನಿಯೂ, ಅದ್ಭುತ ವಿದ್ವತ್ತೂ ಗಂಧರ್ವ ಗಾನವೂ ಅವನನ್ನು ಅವಳ ಕಡೆಗೆ ಸೆಳೆದುದರಲ್ಲಿ ಅಶ್ಚರ್ಯವೇನು ? ದೇವರು ಅಚ್ಚುತನನ್ನೂ — ಮಂಜುಳಿಯನ್ನೂ ಚಿರಾಯುಗವಾಗಿರಿಸಲಿ !

ಬಿಳಿಯ ಚರ್ಮವೂ, ಉದ್ದನುಡ ಕೇಶರಾಶಿಯೂ, ಹಂಸಗಮನವೂ ಮಾತ್ರವೇ ಸೌಂದರ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದರಲ್ಲ ! ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸೌಂದರ್ಯ ವೆಂಬ ದ್ವೇಷತೆಯು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಹೃದಯ ಕಮಲದಲ್ಲಿಯೂ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವೆಲ್ಲವೆ ?

ಯಂತ್ರಲಕ್ಷ್ಮಿ ೬

"ನಿನ್ನ ಜೊಲಿಗೆ ಯಂತ್ರಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಹೇಳು ತ್ರೀ ?
 ಎಂದು ತಡವರಿಸುತ್ತಾ ಕೇಳಿದಳು ರಘುನಾಥ.

"ಏಕೆ?.....ನಮ್ಮ ಮಗುವಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲವೆ?ಅವಳ ಸುಖವೇ ನಮ್ಮ ಸುಖವಲ್ಲವೆ?"

"ಬೇಡ.ಲಲಿತ, ಬೇಡ. ನಿನ್ನ ತಾಯನುನೆಯಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಅದೊಂದು ಬುನುಗೊರೆ ಮಾತ್ರ ಬುಳುವೆ. ನೀನು ಹೇಗೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯೇ ಅರ್ಥಿ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ್ನೂ ನನ್ನ ಪಾಲಿನ ಭಾಗ್ಯವೇವೆಯೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ....."

"ನಾನು ಅವಂತಹ ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯೇ ಕಾಣೆ. ನಾನು ಯಾವ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ನಿನಗೆ ತಂದೆ? ನನ್ನಿಂದ ಸವಕಾಲಕ್ಕೂ ದಾಖಲಾಗದೆ ಬೇರೆ ತಪ್ಪಲ್ಲ .. ."

"ಅದಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಹೊಣೆವೇ ಲಲಿತ! ನುಬಿಬ್ಬರೂ ದುರದೃಷ್ಟಕ್ಕೆ ಗುಮಾಸ್ತರು"

"ಹೋಗಲಿ ನಮ್ಮ ಮಗುವಾದರೂ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಇರಲಿವೆಂದ್ರೆ. ಅವನ್ನು ನೂರಿ ಆ ಮೂವತ್ತೆಂದು ಬಯಕೆ ನಮ್ಮ ತೀರಿಕೆ ಮಗುವಿಗೆ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಮಮವೆ ಮಾಡುವಳಿ ?"

"ಲಲಿತಾ! ಇದು ನಿನಗೆಬಿಜನಾಗಿಯೂ ನೀನರನ್ನು ಮಾಡುವನ್ನು ನಿಯಾ? ಅನರ ಮೂಲಕ ನಿನು ಬದ್ಧ ಹೊಲಿದುಕೊಟ್ಟು ತರುವ ಕೂಲಿಯಿಂನಲ್ಲಿನೇ ಅರ್ಥ ಹೊಟ್ಟೆಗೂದರೂ ಅನ್ನು ಸಿಗುತ್ತಲಿದೆ. ಈ ಕಷ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಎಂಪು ಮರುಗಲಾರಂಭಿಸಿನು.

"ಬುನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳಬೇಡ ಆ ಮಾತು ಮಗುವಿನ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ.....ನೋಂದ.ಕೇಂಡ.ನು. ನಾನು ಹೇಳುವಂತೆ ಮಾಡಿ

ಜೀವರಿದ್ಧಾನಿ ನಮಗೇನಂತೆ ಚಿಂತೆ.... .." ಎಂದು ಪತಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದಳು ಲಲಿತಾ ರಘುನಾಥನು ಮೆಚುಸನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಲಾರದೆ ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತಿಯಂತೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಕದಲದೆ ನಿಂತಿದ್ದ. ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಗದವು ಕೈಯಿಂದ ಜಾರಿತು. ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ನಡುಮನೆಯ ಗೋಡೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಲಲಿತೆಯ ಹೊಲಿಗೆಯ ಯಂತ್ರವನ್ನೇ ದೃಷ್ಟಿಸುತ್ತ ಲಿದ್ದವು.

ರಘುನಾಥನು ನ್ಯಾಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲುತ್ತೀರ್ಥನಾಗಿ ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ ವಕೀಲನಾಗಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುತ್ತದಿಂದ ಇರುವೆಯ ಗುಂಪುಗಳು ಹೊರಡುವಂತೆ ಬೀದಿಗೆ ಹತ್ತು ವಕೀಲರು ಇದ್ದರೆ ವಕೀಲರ ಜೀವನ ಜರುಗುವುದೆಂತು? ಅವನ ತಂದೆ ತಾಯಿಲ್ಲದ ತಪ್ಪಲಿ ಮಗುವಾದ ಅವನನ್ನು ಬಹಳ ಮುದ್ದಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿ, ತಮಗಿದ್ದ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಮಾರಿ ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದುಕೊಂಡು ಓದಿಸಿದರು. ಬಹಳ ರಘುವು ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಹುಲಿಗೆಯನ್ನು (Board) ತಗಲುವಾಕುವುದರೊಳಗಾಗಿಯೇ ತನ್ನ ತಂಗಿಯ ಮುದ್ದುಗುವರಿ ಲಲಿತೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು ಮಗನಿಗೆ ಮದುವೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರು. ರಘುವಿಗೆ ಮದುವೆಯಾದ ವರ್ಷವೇ ಮದುವೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡರು. ಲಲಿತೆಯ ತಾಯಿ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲವಾಗಿಹೋದಳು. ಸುಗುಣವತಿ, ಸದ್ಗೃಹಿಣಿ. ಅವಳ ಸದ್ಗುಣಗಳೂ, ಲಾವಣ್ಯವೂ ಲಲಿತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗಿದ್ದ ತಂದೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ರಘುವಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರಾಗಿ ವರಮಾನವು ಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮಧ್ಯೆ ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಭಯವೇರ್ಪಟ್ಟು ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲವಾದಾಗ ರಘುನಾಥನು ಯುದ್ಧ ಭೀತಿಯಾಗಿ ಮದರಾಸನ್ನು ಕೆಲ ಕಾಲ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿ ಬಂದುದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹಣ ವೆಚ್ಚವಾಯಿತಲ್ಲದೆ ಹಳೆಯ ಕಟ್ಟಿಗಾರರ ಪತ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲದೆಹೋಗಿ ಉದ್ಯೋಗವು ಬಹು ಕಠಿಣ ಜೀವಿಯನ್ನು ತಾಳಿತು. ದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ ಮನೆಯ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೂ, ಒಡವೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಮಾರಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವೂ ಒದಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದ್ದ ಲಲಿತೆಯ ತಾಯಿಯಿಂದ ಲಲಿತೆಗೆಂದು ಬಂದಿದ್ದ ಉಡುಗೊರೆಯಾದ ಹೊಲಿಗೆಯ

ಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ಗ್ರಹಚಾರ ಬಂದಿತು. ರಘುನಾಥನು ಈ ಹಾಳು ವಕೀಲ ವೃತ್ತಿಗೆ ತಿಲಾಂಜಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವುದಾವರೊಂದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಬಿಡೋಣವೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಯಾವುದೂ ದೊರಕುವ ಸಂಭವ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಲಲಿತೆ ಕೊಲಿಗೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಬಹು ಜಾಣೆ. ಅವಳು ನೆರೆ ಹೊರೆಯ ದೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಲೆನ್ಸ ಹೋಲಿಗೆಯ ಯಂತ್ರವ ಮೂಲಕ ಒಟ್ಟು ಹೋಲಿದುಕೊಟ್ಟು ಸಂವಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಣವು ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಸಹಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಏತನ್ಮಧ್ಯೆ ಅವರ ಮುದ್ದು ಮಗನು ಲಲಿತೆಗೆ ವಿವಾಹ ವಯಸ್ಸು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲು, ರಘುವು ಕೆಲಸ ಹುಡುಕುವ ಕಾರ್ಯವ ಜೊತೆಗೆ ವರನ ಬೆಂಚಿಗೂ ಮೊರಡಬೇಕಾಗಿಬಂತು. ವರನಿಗೆ ಅದ್ವೈತ್ಯೋ ಹುಡುಕಿದ ಬಳಿಕ ಮದರಾಸಿನ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ನಲ್ಲಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಅರವತ್ತು ರೂ. ಸಂಬಳದಲ್ಲೆ ಬಿ. ಎ ಸರ್ವಿಸ್‌ಮಲ್ಟಿಪ್ಲಿಫಿಕೇಷನ್‌ನ ವರನೊಬ್ಬನು ದೊರಕಿದನು. ಮುಷ್ಕಲನ ತಾಯಿಯು ಕೊನೆಯ ವಕ್ಷ ಬಂ ರೂಪಾಯಿಗಳಾದವೂ ವರನಲ್ಲಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋಗಿತ್ತು. ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಒಂದೆರವಾಗಿಯೂ ಅಂದು ಬಿಟ್ಟಳು. ಬಹುಕಾಲ ರಘುವು ಇನ್ನೊಂದು ರೂಪಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದನು ? ಅವನ ಗೆಳೆಯ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಫ್ರೀಡರನು ಕಲವು ದಿನ ಇಂತಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಗೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಬೆಲೆಯ ದೊಲಿಯುವ ಯಂತ್ರ ಹಳೆಯವಾದರೂ ಲೆನ್ಸಿಗೆ ರುವುದು ಕೊಂಡುಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು, ರಘುವು ಒಂದು ಸಲ ಲಲಿತೆಯ ಬಳಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಹೇಳಿದನು. ಅದನ್ನೇ ಲಲಿತೆಯು ಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಕೊಂಡು ಗಂಡನನ್ನು ತನ್ನ ಹೋಲಿಗೆಯ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಫ್ರೀಡರನಿಗೆ ಮಾರಿ, ಬಂದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಶಶಿಲೆಯ ಮದುವೆ ಸುನ್ನ ನೆರವೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದಳು.

ಮರುದಿನ ಮುಂಜಾನೆ ಲಲಿತೆಯೆದ್ದು ಸ್ವಾನಂದಿ ಮಡಿಯಟ್ಟು, ಹೋಲಿಗೆಯ ಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ಅರಸಿನ ಕುಂಕುನು ಹೆಚ್ಚಿ, ಹೊವುಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಚಿಸಿ, ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅದರ ಮುಂದೆ ಕೈತೋಡಿಸಿ ಸಂತೋಷದಿಗಿ "ನನ್ನ ತಾಯೀ, ಭಗವತೇ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ, ನಾನು ನನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಆಗಲಿದಂದಿನಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ನಾನು ನನ್ನ ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಗೆ ಬರುವೆವೆಲ್ಲೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಎಡೆ

ಬಿಡದೆ ನನ್ನ ಒಡಕುಟ್ಟಿದ ಸಹೋದರಿಯಂತೆ ನನ್ನೊಡನೆ ಇದ್ದು ನನಗೆ ವೃಂದಾವು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದನು! ನಾನು ನನ್ನ ತಾಯನ್ನು ಸಹ ನೋಡಿಲ್ಲ! ನೀನೇ ನನಗೆ ತಾಯಿ, ರಂಗಿ, ಅತ್ತೆ, ಎಲ್ಲ ಬಳಗವೂ ಆಗಿದ್ದೆಯಲ್ಲಾ. ನಿನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ ಅಗಲಲಿ ತಾಯಿ! ನಿನ್ನ ತಂಗಿಯ ಮಗಳ ಮದುವೆಗಾಗಿ ನನ್ನನಗಲಿ ಹೋಗುವೆಯೋ, ದಯಾವಯಿ! ನೀನಲ್ಲವೇ ಆದರ್ಶ ವಸ್ತು! ನನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಇಷ್ಟು ದಿನ ನನ್ನ ಕುಟುಂಬವನ್ನಾದರಿಸಿ ದಂತೆಯೇ ಮುಂದುವರೂ ಅಂತಿ, ಅಂತಿ" ಎಂದು ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಹೇಳುತ್ತಾ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದಳು. ಅಂತಿಗೇ ಖ್ಯಾತಿಯಾದವರು ಬಂದ ರಘು ಈ ದೃಶ್ಯ ವನ್ನು ಕಂಡು ದೇವತೆಗಳ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದಂತೆ ಸತ್ಯವು ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತು ತಾನೂ ಅ ಯುಕ್ತ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಕೈಮುಗಿದಳು.

ನಂದಿನ ರಘುವಿನ ಮನೆಯ ಯಂತ್ರಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಶ್ರೀಧರನ ಮನೆ ಯನ್ನು ಹೋದಳು. ರಘುವಿನ ಕೈಗೆ ನಾನೂರೈವತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳು ಬಂದು ನಿಂತಿತು. ಅ ದಿನ ರಘುವಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶೋಕವ ಕಳೆಯು ತುಂಬಿ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಮುಖವಲ್ಲೂ ಒಂದು ವಾರೂ ಸಹ ಹೊರಡದಂತೆ ಯಾಯಿತು. ಸಂದೆ ಎಳು ಘಂವೆಯ ನೂಯು. ರಘು ಬೀದಿಯ ಮುಂದಿನ ದಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಕೂಳಿತ್ತನು. ಲಲಿತಿಯು ಅದೇಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ರಜಕಲೆಯು ಗೆಲಿತಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಳು.

ಆಗ ಶ್ರೀಧರನ ಮನೆಯ ಅಳಿಬ್ಬನು ಬಂದು ರಘುವನಾಥನ ಕೈಯ ಲೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಲಕೋಟಿಯನ್ನೂ ಕಾಗದವೊಂದನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು, ಒಂದು ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಅವನ ರುಜು ಹಾಕಿಸಿ-ಗೊಂಡು ದೋದನು. ಲಕೋಟಿಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಲಾಗಿ ಆದರ ತುಂಬ ರೂಪಾಯಿ ನೋಟುಗಳು ತುರುಕಲ್ಪ ಟ್ಟಿದ್ದವು. ಜೊತೆಗೊಂದು ಕಾಗದ ಇದ್ದಿತು. ಜವಾನ ಕೊಟ್ಟ ಕಾಗದ ದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡಂತೆ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು.

"ಪ್ರಿಯ ಗೆಲೆಯ, ಯಂತ್ರದವುಕೂ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಅ ಸಾಮಾನು ನಿಟ್ಟು ಗೆಯ ಮುಚ್ಚಳವನ್ನು ಎನೇನೋ ಮಾಡಿ ಬಹಳ ಶ್ರಮನಟ್ಟು ತೆಗೆದೆ. ಅದ

ರಲ್ಲಿ ಈ ಲಕೋಟಿಯೂ ಕಾಗದವೂ ಇದ್ದಿತು. ಲಕೋಟಿಯನ್ನು ಒಡೆದು ನೋಡಲಾಗ ಎರಡು ಸಾವಿರದ ಮೂರುನೂರು ಏಳು ರೂಪಾಯಿಗಳೂ ಹದಿನೈದಾಣೆಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ರುಜು ಕಾಣಿ ಬರೆದು ಕಳಿಸು, ಶ್ರೀಧರ" ಎಂದಿತ್ತು.

ಅಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿ ಲಲಿತೆಯು ಏನೋ ಕೆಲಸವಾಗಿ ಬೀದಿಗೆ ಬಂದಳು. ರಘುವು "ಲಲಿತಾ, ಇದೋ ನಿಮ್ಮಕ್ಕನು ನಿನಗೆ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿರುವಳು!" ಎಂದು ಆ ಲಕೋಟಿಯನ್ನೂ ಕಾಗದವನ್ನೂ ಅತ್ಯಾನಂದದಿಂದ ಮಡದಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿತ್ತನು.

"ಇವೇನು! ನನಗರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ!" ಎಂದಳು. ರಘುವು ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಕಾಗದವನ್ನು ಓದಲಾರಂಭಿಸಿದನು.

"ನನ್ನ ಕಂದಾ, ಲಲಿತ! ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಕೂಡಿಟ್ಟ ಹಣ ವೆಚ್ಚವನ್ನೂ ಎಂದರೆ ಎರಡು ಸಾವಿರದ ಮೂರುನೂರು ಏಳು ರೂ. ಹದಿನೈದಾಣೆ. ಇವನ್ನು ನನ್ನ ಹೊಲಿಗೆಯ ಯಂತ್ರದ ಸಣ್ಣ ನೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಭವ್ಯವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಿರುವೆನು. ಇದರಲ್ಲಿರುವುದು ತಿಳಿದರೆ ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಅಸ್ಮಾಯವಾಗಿ ದುಂದು ವೆಚ್ಚಮಾಡಿಬಿಡುವರು. ಅವರ ದುಂದು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಲೋಕವೇ ಅರಿವುದಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ನಿನಗೆಂದು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಿರುವೆನು. ನನ್ನ ಅಂತ್ಯಕಾಲವು ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ನಿನ್ನ ತಬ್ಬಲಿ ಮಗುವಿಗೆ ಈ ಹಣವೂ ಈ ಯಂತ್ರವೂ ನಾನಿಟ್ಟು ಹೋಗುವ ಉಡುಗೊರೆ.

ಇತಿ, ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯವಾಣಿ,

—ರಕುಂತಳೆ.

ಮರುದಿನವೇ ರಘುವಿನ ಮನೆಯ ಯಂತ್ರಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಮರಳಿ ಬಂದಳು. ಲಲಿತೆಯ ಹಂಬಲ ಈಡೇರಿತವಳು.

వివాహాక్షయ డ్యేరి

తా|| ౨-౨

“అమ్మా! సినీకే నన్ను నిన్న జూరీకి కరడుకొండు జోగలిల్ల. నువ్వులి వసువ కన్నవే, పోబుసిగ్గ గొయ్యంబు నానోబు తాయిల్లగ తబ్బలిదేం నన్ను వోడ్డమ్మ కుళి ఎల్ల పిగి తరనూర దృష్టియింద కాణుత్తార. నువ్వి మాప్ర “జం” ఎందు జోవ కరిగి లుట్టుకొండు జోగలిగరబీకంజీ, నానూ అవళ, లుట్టు లుట్టు జరిచు బిబ్బి కరకలు కిరిగేయన్ను లుట్టుకొళ్ళబీకం. ఇన్ను అదేళ్ళేళ్ళ వత్తావగళు నడేయత్తిదే బీకేవేల్లియను? తయిల, జామంబోళ్ళకీ, నిన్ననే నంబిదేనా”

తా|| ౨౫ - ౨

“ఈ పోత్తు దోడ్డమ్మ, కుళిసి ఎల్ల సినీమక్కి జోగలిదరల్లా. దోడ్డమ్మ బంబు “యాకీ, మినూక్కిరున్ను కరడుకొండు జోగలిల్లవే?” ఎందు కేళిదుదక్కి, దోడ్డమ్మను “అవళిగి రరేనోవంకే. బరువుదిల్లవేందళు” ఎందు బరుడే బిట్టిళ్ళల్ల! ఓగూ కూడ ఇప్పొందు దోడ్డవళు క్కొంబనూ సం “.....” మళ్ళు జోళివ కల్లా నానేను మాడలి? మధ్యే మాననాదిదరి, తల బరుడే ఒడేదు బిడువకల్లా.....ఫీ..... ఫీ నవగేకే ఈ ఆసేయిల్ల. ఒలియ ముందే “సిండరాలా” కంకే బిన్నిరువుదే నన్న జకేయ బరక.....”

తా|| ౨౦-౩.....

“ఈ డ్యేరియన్నా దరూ తమాజీయాగ ప్రతి సత్యపూ బరేయోణ నేందరి, ఆడక్కా సక అవకాలవిల్ల. నమ్మ సినీణ్ణ (మినూక్కియ సోగలిదరత్తియ మగ) నంతూ పక్షపాతవిల్లదే ననగూ, తుళిసిగూ ఒండే

ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ವರ್ಷದ ಉಡುಗೊರೆಯೆಂದು, ಪಾಪ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಿಂದ ಈ ಡೈರಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತುಳಸಿಯಂತೂ ಅವನ್ನು ಅಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಿ ಮೂಲೆಗೊತ್ತರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ನಾನಾದರೂ ನನ್ನದನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡದೆ ಸದುಪಯೋಗಪಡಿಸೋಣವೆಂದರೆ ಅವಕಾಶವಂತೂ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಇನ್ನೂ ಹತ್ತು ಘಂಟೆ ಸಹ ಹೊಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ನಾನರ್ಥಗಳಿಗೆ ದೀಪ ಉರಿಸಿ ವರೆ ಚಾರ್ಚ್ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿಬಿಡುವುದಂತಲ್ಲ! ಅಗೋ, ದೊಡ್ಡಮ್ಮನು ಮಲುಗಿಸಂತೆಯೇ ರೇಗುತ್ತಾಳೆ. ಸರಿ, ಈ ಹೊತ್ತು ಇನ್ನು ಡೈರಿ ಬರೆಯಲು ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲ, ಅವಕಾಶವೂ ಇಲ್ಲ.

ತಾ|| ೨—೬

ನರ್ಪಕ್ಷಿರಡು ಸಲವಂತೆ ನಾ ಡೈರಿ ಬರೆಯುವ ಚಂದವೋ ಚಂದ! ಶೀನಣ್ಣ ಇನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳೊಳಗಾಗಿಯೇ ಬರುತ್ತಾರಂತೆ! ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನಿಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯೇ ಹೆಮ್ಮೆ! ತನ್ನ ಅಳಿಯನಾಗುವುದರೊಳಗಾಗಿಯೇ ಹೀಗೊಬ್ಬಳು “ನನ್ನ ಅಳಿಯ ಎಲಾಯಿತ್ತಿಯಿಂದ ಬರುತ್ತಾರೆ, ಬರುತ್ತಾರೆಂದು” ಎಲ್ಲಾದರೂ ಜಂಭ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದುಂಟೇ! ತುಳಸಿಗಂತೂ ಬರು ಬರುತ್ತಾ ಬಲು ಜಂಭ ತಾನೊಬ್ಬ ಲೇಡಿ ಆದಂತಲ್ಲವೇ ಗರ್ವ! ಅವಳಿಗೆ ನನ್ನ ಮುಖನೋಡಿ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಸಹ ಅಸಹ್ಯ. ಓಹೋಹೋ! ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿಯಲೊಬ್ಬ ‘ಮ್ಯಾಡಂ’ ಏನು! ಹಾಡಿದೊಬ್ಬ ಮೇಷ್ಟ್ರೇನು! ಹೊಲಿಗೆಯ ಟೀಚರ್ಲೇನು! ಮಜಾ ಮಾಡಲಿ, ಮಜಾ ಮಾಡಲಿ! ನಾನೇಕೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲವಡನೆನು. ಒಲೆ ಉದಿ ಮೊತ್ತಿಸಲಂತೂ ನನಗೆ ದೇವರು ಎರಡು ಕೆನ್ನಿಗಳನ್ನಾದರೂ ದಯಪಾಲಿಸಿದುವನಲ್ಲ! ಆವೈ ಸಾಕು. ಲೋಕ ಹಲವು ರೀತಿಯದು!! ನಿನ್ನೆ, ಕಣ್ಣನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇದ್ದೇ ಇದೆ ಸಲ್ಲವೆ! ಬೆಳಗಿದ್ದರೆ ಗಾಣದ ಎತ್ತಿಸಂತೆ ಮಡಿಯಲು ಈ ಜನ್ಮವಿದೆಯಲ್ಲಾ!

ತಾ|| ೧೫—೯.....

“ಒಹೋಹೋ! ಸೀನಣ್ಣ ಇನ್ನು ಹದಿನೈದೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾರಂತೆ! ಮನೆಯಿಲ್ಲಂತೂ ಸಡಗರವೋ ಸಡಗರ! ಇದರಿಂದ ಯಾರಿಗೆಂತಹ ಶ್ರಮ? ನಾನಂತೂ ಇರಬೇನಲ್ಲ ಮಡಿಯಲು. ಅಯ್ಯೋ! ಭಕ್ಷ್ಯಗಳ

ಗಾಗ ಹಿಟ್ಟು ಬೀಸಿ, ಬೀಸಿ, ಅಂಗೈಯೆಲ್ಲ ಜೊಬ್ಬೆ ಎದ್ದು ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಹಪ್ಪಳ, ಸಂಧಿಗೆಗೆಂದು ಅಕ್ಕಿ ಹುರಿದು, ಹುರಿದು, ಹೊಗೆ ಕುಡಿದು ಕುಡಿದು ತಲೆ ತಿರಗುತ್ತದೆ ನನಗೆನಂದರೇನಂತೆ. ಕೇಳುವವರಾರು ? ದೊಡ್ಡಪ್ಪನವರೊಬ್ಬರು ಏನಾದರೂ ಪ್ರೀತಿಯಾಗಿ ಕೇಳಲು ಬಂದರೆ, ದೊಡ್ಡಮ್ಮನಂತೂ "ಪೋಲಿಸ್ ವಾರಂಟಿಂತೆ" ಅವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ, ನನಗೆ ಬದಲು ಅವಳೇ ಉತ್ತರ ಹೇಳಬಿಡುತ್ತಾರಲ್ಲಾ! ನಾ ಹೇಳಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲವೆಂದು ? ಅಯ್ಯೋ! ಸೊಂಟ ಮುರಿದುಹೋಗುತ್ತೆ, ನೋವು ದೀಪ ಆರಿಸಿ, ಮಲಗೋಣ.

೨೫—೯.....

"ನಾಳೆಯ ಬೆಳಗಿನ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೋವರತ್ತೆ, ಭಾವ, ಸೀನಣ್ಣ ಎಲ್ಲರೂ ಬರುತ್ತಾರಂತೆ. ಸೋವರತ್ತೆಯೂ, ಭಾವನವರೂ ದೆಹಲಿಯಿಂದ ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಮಗನಿಗೆ ಬಂದರಿನಿಂದಲೇ ಸುಖಾಗಮನಬಯಸಿ, ಕರೆತರುತ್ತಾರಂತೆ! ಊಂ....ನನಗೂ ತಾಯಿ ತಂದೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಈ ರೀತಿ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಒಲೆಯ. ಮುಂದಿನ ಹುಳವಾಗಿ, ದುಡಿಯದೆ, ತಾಯಿ ತಂದೆಯ ಮುದ್ದು ಗುಸುರಿಯಾಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದೆನಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ನನ್ನ ಹಣೆಯ ಬರಹ, ಯಾರೇನು ಮಾಡಿದಾರೂ. ಸರಿ, ಅದಿರಲಿ. ನಾಳೆ, ಅವರೆಲ್ಲ ಬಂದರೆ ಅವರೆಂದರಿಗೆಲ್ಲ ಈ ಹರಕಲು ಸೀರೆಯನ್ನೇ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೇಗೆ ಓಡಾಡಲಿ ? ಅಯ್ಯೋ! ನಾಚಿಗೆಗೇಡು. ಕೈ ನಡಗುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ಬರೆಯಲಾರೆಊಂ.....ದೊಡ್ಡಮ್ಮನು ರುಲಸಿಗೆ ಮಾತ್ರ 'ಜಂ' ಎಂದು ಜರತಾರೀ ಸೀರೆಯುಡಿಸಿ, ಸಿಂಗರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇರಲೇನೀಗ..... ನಾನೇ ಮತ್ತೆ ಮದುವೆಯ ಮಡುಗಿ ?

ತಾ|| ೨೮—೧೦.....

"ತಾಯಿ! ಚಾಮುಂಡಾಂಬೀಕೇ! ನಾನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ನೆನಪದ ಅಪ್ಯಪ್ಯವನ್ನೀಗ ನನಗೆ ದಯಪಾಲಿಸಿಬಿಟ್ಟೆಯಲ್ಲ! ಬರೆಯಲು ಕೈ ಓಡುವುದಿಲ್ಲ!.....ಶೀನಣ್ಣ ನನ್ನನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತೇನೆಂದು ಖಂಡಿತ ವಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟಿರಂತಲ್ಲ! ದೊಡ್ಡಮ್ಮನೂ ಮತ್ತು ತುಳಸಿಯೂ ಮುಖ ಚಿಕ್ಕದವಾಡಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟರು ವಾಸ! ನನ್ನಲ್ಲಿ ಆದೇನನ್ನು ಕಂಡರೂ,

ಈ ತೀನಣ್ಣ ನಾನರಿಯೆ! ಈ ಬಡವಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರೇಮವಿಟ್ಟ ಅವರಿಗೆ ಅನಂತಾ ನಂತ ವಂದನೆಗಳು. ನಾಳೆಯ ದಿನ ಅವರೆಲ್ಲ ನನ್ನನ್ನೂ ಜೊತೆಗೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ದೆಹಲಿಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಾರಂತೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಸೋದರತ್ತೆ ನನಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮೇಷ್ಟ್ರು, ಹಾಡಿನ ಮೇಷ್ಟ್ರು ಎಲ್ಲ ಗೊತ್ತುಮಾಡುತ್ತಾ ರಂತೆ ಬರುವ ಜನವರ ತಿಂಗಳು ನಾಲ್ಕನೇ ತಾರೀಖು ನಮ್ಮ ವಿವಾಹ ಮುಹೂರ್ತವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರು!

“ತಾಯಾ, ಚಾಸುಂಡಾಂಬಿಕೆ....ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಬರೆಯಲಾರೆ !!!.... ಅನಂದದಿಂದ ಕೈ ಓಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಇದು ಸಹಜ !

“ಏನಿರಿಸೋದರತ್ತೆ ! ನಿಮ್ಮ ಸೊಸೆಗೆ ಏನಾಗತ್ತು ಪಾಪ ?.....”
ಎಂದನ್ನುತ್ತಾ ನರಸಮ್ಮನು ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗಿದಳು.

“ಅವಳಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಬೆಟ್ಟದಂತಹ ಚಿಂತೆ ಬಂತಲ್ಲವ್ಯಾ. ಆ ದುಃಖದಲ್ಲೇ ಹಲಬಿ ಹಲಬಿ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಬಿಟ್ಟಳು ಮಹಾರಾಯಗಿತ್ತಿ. ಅದೇ ಯಮನಾಗ ಪರಿಣಮಿಸಬೇಕೇ ನಾನೇನೆ ಮಾಡಲಿ ನರಸು ? ಅವಳಂತಹ ಚಿನ್ನದಂತಹ ಸೊಸೆಯನ್ನು ನಾಕಂಡಿಲ್ಲ ಕಣೆ” ಎಂದು ಸುಬ್ಬಮ್ಮನು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸತೊಡಗಿದಳು.” ಬೆಳಗಾವರೆ ದೀಪಾವಳಿ. ಅಳಿಯ ಬರುತ್ತಾನೆ, ಅಳಿಯ ಬರುತ್ತಾನೆಂದು ಆಸೆ ಆಸೆಯಾಗಿ ಅದೆಷ್ಟು ಭಕ್ತ್ಯುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಟ್ಟಳೇ, ಅದೆಷ್ಟೊಂದು ಸಡಗರ ! ಮನೆಯೆಲ್ಲ ಹಸಿಹಿಟ್ಟಿನ ರಂಗೋಲಿ, ಮಾವಿನ ತೋರಣಮಯವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅಳಿಯನೆಲ್ಲಿ ಬಂದನೇ ! ಆ ಹಾಳು ಟೆಲಿಗ್ರಾಮಲ್ಲವೇ ಬಂತು, ಶನಿ, ಪೀಡೆ, ಅಳಿಯ ಹೋದ ವರ್ಷವೊಳಗಾಗಿಯೇ ಅವಳೂ ಯಮನ ಪಾಲಾದಳಲ್ಲೇ ! ಹಸು ಗೂಸು ಪದ್ಮನಿಗೆ ಓಗೆ ಎರಡು ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಬೇಕೇ....

“ಅದೇಕೆ ಅತ್ತೆ ಹಾಗೆ ಹೇಳುವಿರಿ ? ಮುತ್ತಿನಂತಹ ತಂದೆಯಿರುವರು, ನೀವಿರುವಿರಿ.....”

“ನನ್ನನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಏನು ಫಲ ?” ಈ ಮುದಿಗೂಬೆಯೊಂದು ಲೆಕ್ಕವೆ ? ಅವನಿಗೆನಂತೆ ನಾಳೆಯೇ ಹೊಸ ಹೆಂಡತಿಯೊಬ್ಬಳು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಈ ಸಂಕಟವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆತು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ನನ್ನ ಪದ್ಮಳನ್ನು ಕೇಳುವವರಾರೇ ? ಬಲು ಮುದ್ದಾದ ಮಗು, ಅವಳ ತಾಯಿ ಅದೆಷ್ಟು ಮುಖ್ಯಾಗಿ ಸಾಕಿದಳೇ.

“ಅತ್ತೆ ನಾ ಹೇಳುವದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಮ್ಮ ವಂಜುಳಿಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಗನಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡುಬಿಡಿ ಆಗ ಪದ್ಮನಿಗೆ ಯಾವ ಕೊರತೆಯೂ ಬರ

ಲಾರದು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮನೆ ಹುಡುಗಿ ಬಂದರೇನೇ, ನಿಮಗೂ ಕಷ್ಟ, ಪದ್ಮ ನಿಗೂ ಕಷ್ಟ. ಪದ್ಮಳೂ ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗಿ ಅದು ಹೋಗಲು ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲಿದೆಯೆ? ನಮ್ಮ ಮಂಜುಳಿಗೆ ಸಹಾಯಕಳಾಗಿದ್ದು ಕೊಂಡಿರುತ್ತಾಳೆ.

“ಅಯ್ಯೋ ಇದೆನೆ ಅನ್ಯಾಯ ನೀನು! ದುಃಖ ವಿಚಾರಿಸಲು ಬಂದೆಯಾ, ಅಥವಾ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡಲು ಬಂದೆಯೋ? ಬಲು ಜಿನ್ನವೇ ನಿನ್ನ ಮಾತು! ಮನೆಯ ನಂದಾದೀಪದಂತಹ ಮಗು ಮಾಂಗಲ್ಯ ಕಳೆದು ಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದೆ! ಅವಳಷ್ಟನಿಗೇಗ ಮದುವೆಯಂತೆ! ಮದುವೆ! ಬಲುಜಿನ್ನ.....”

ಏನನ್ನೂ ಕೂಗಾಡುತ್ತಿ, ಇದು ಸಹಜವಲ್ಲವೇ! ನರಸಮ್ಮಾ! ನಿನ್ನ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ನನಗಾವ ಅಭ್ಯಂತರವೂ ಇಲ್ಲ. ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳು ಹತ್ತನೇಯ ತಾರೀಖಿಗೆ ಮುಂದುರ್ತವಿಟ್ಟುಕೊ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನಿನ್ನ ಗಂಡನಿಗೂ ತಿಳಿಸಿಬಿಡು.... ..ಎಂದನ್ನುತ್ತಾ ಪದ್ಮಳ ತಂದೆ ವೆಂಕೋಬರಾಯರು ಬಂದು ತಾಯ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತರು.

“ಏನೋ, ವೆಂಕೋಬ! ಇದೆಂತಹ ಅನ್ಯಾಯವೋ! ವಸೆಗೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಗು, ಮತ್ತಿನಂತಹ ಮಗು. ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಂಡು ವರ್ಷವಾಗಲಿಲ್ಲ, ಪ್ರಾಣ ಪದಕದಂತಹ ಹೆಂಡತಿ ಸತ್ತು ಹತ್ತು ದಿನ ಕಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿ ಮೃಣ್ಮಿ ನೋಡಿ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿಯೇನೋ! ಎಲ್ಲ ನನ್ನ ಹಣೆಯ ಬರಹ. ನಾನೂ ನಾನಿವ ಪಾಪದ ಹೊರೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಹೇಳಿ ಏನು ಫಲ.....”

“ಹೋದವರು ಹೋದದ್ದಾಯಿತು. ಆದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸುಖವನ್ನೇಕೆ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಅಮ್ಮಾ ನೀನು ಹೇಳುವುದು ಮಾತ್ರ ನ್ಯಾಯವೇ?”

“ಅನ್ಯಾಯ ಮಗೂ ಪದ್ಮಳಿಗೆ ಇಲ್ಲವೇನೋ?”

ಉತ್ತರ ಹೇಳಲು ತೋಚದೆ ಮಾನವನನ್ನವಲಂಬಿಸಿದರು ವೆಂಕೋಬ ರಾಯರು |

ರಾಜಣ್ಯನ ಡೈರಿ

೨-೧-೪೨.

ಅಪ್ಪನಿಂದ ಈ ದಿನ ಕಾಗದ ಬಂತು. ಈಗಿನ ದಿನವಹಿ ಅವರಿಂದ ಕಾಗದ ಬಂದೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪನೂ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚುಗಾಡಿನ ಹುಡುಗ ಯೋಂದನ್ನು ತಂದು ನನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹೊರತು ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಇರಲಾರರೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವೆ, ಈ ಹೆಚ್ಚುಗಾಡಿನ ಪ್ರಾರಬ್ಧವೆಲ್ಲ! ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಸಹ ಕೊಡಲಾರದ ಬಡವರಂತೆ ಅವರುಗಳು. ಅಪ್ಪನು, ಅಮ್ಮಾ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಸಹ ತೆಗೆಯುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ, ಮಹಾ ದೋಷ ಲಕ್ಷ್ಯಧಿಸತಿ! ಬರೀ ಒಣಜಂಬವಷ್ಟೇ!

ಕೊನೆಗೆ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯಾದರೂ ತೆಗೆದು, ವಿಲಾಯಿತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಲೋಣವೆಂದಿದ್ದ ನನ್ನ ಆಶೆಯೂ ಮಣ್ಣುಪಾಲಾದಂತೆಯೇ, ಹೌದು. ಈ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸುವುದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲವೆಂದು ಬರೆದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

೫-೧-೪೨.

ಸರಿ, ಈ ದಿನ ಲಲಿತೆ ಕಾಗದ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ, ದೋಷ ಹೆಂಗಸಿನಂತೆ..... ನನಗೆ ಬುದ್ಧಿವಾದ ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ, ಮಹಾ ಸ್ತರ್ವಣೆ! ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯವರು ಅಷ್ಟೇನೂ ಹಣವಂತರಲ್ಲವಂತೆ. ಆದರೆ, ತಂದೆ ಅವರು ಕೊಡಬಹುದಾದ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯಷ್ಟನ್ನೂ ಕೂಡ ಮುಟ್ಟಲು ರಯಾರಿಲ್ಲವಂತೆ! 'ಹುಡುಗ ಬಲು ಚೆಲುವೆ. ವಿದ್ಯಾವಂತೆ, ಬುಗುನಿಯಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ರಾಜಣ್ಯಾ, ನೀನವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರೆ ಬಹಳ ಅದೃಷ್ಟ ಶಾಲಿಯೇನೋ ಹೌದು!.....ಎಂದು ಎನ್ನೇನೋ ಬರೆದಿರುವಳು ಅಡುಗುಲಜ್ಜಿಯಂತೆ! ಇವಳನ್ನಾರು ಹೋಡನೆ ಕೇಳಿದರೋ, ಕಾಣೆ.

೧೦-೧-೪೩.

ನಾನು ಅವೆಷ್ಟೊಂದು ಬಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದರೂ ಕೂಡ, ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಪೀಡಿಸುತ್ತಾರೋ, ಕಾಣೆ." ಈ ಮದುವೆ ಬಂದಿತೆ ನಾನು ಒಪ್ಪಲಾರೆನೆಂದು, ಈ ದಿನ ಒಂದು ಟೆಲಿಗ್ರಾಮನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟಿ.

೪-೨-೪೩.

“ಅಯ್ಯೋ ರಾಮಾ ! ಅವನೂ ಹೀಗೆ ಬರೆಯುವರೆಂದು ನಾನು ಕನಸಿನಲ್ಲೂ ಎಣಿಸಿರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನನಗೂ ಅವಂಗೂ ಇದ್ದ ಬಾಂಧವ್ಯವು ಹೆರಂದು ಹೋಯಿತೆಂದು ಬರೆದುಬಿಟ್ಟಿರುವರಲ್ಲಾ !..... ಸರಿ..... ಇದಕ್ಕೊಂದು ದಾರಿ ಹುಡುಕಬೇಕು.....ನಾನೂ ಕೂಡ ಇಷ್ಟೊಂದು ಅವಸರಪಟ್ಟು ಬರೆದದ್ದೂ ತಪ್ಪೇ, ಹೌದು. ಏನು ಮಾಡಲಿಗಿ ?.....ಸಡೆದದ್ದು ನಡೆದು ಹೋಯಿತು. ಇನ್ನು ಚಿಂತಿಸಿ ಫಲವೇನು ? ಸರೀಕ್ಷೆಯಂತೂ ಮುಗಿದುಹೋಯಿತು. ನೆಟ್ಟಗೆ ಹೆಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನೊಡನೆ ಮಾತಾಡಿ ಒಂದು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರುವುದು ಬಿಟ್ಟು ಹೀಗೆ ಶುದ್ಧ ತಿಳಿಗೆಡಿಯಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಾ ! ಇನ್ನು ಚಿಂತಿಸಿ ಏನು ಫಲ ? ಸರಿ, ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎರ್ಕ್ಟಾಫ್ಯಾ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಯಲ್ಲಿ ಏನಾದರೊಂದು ಕೆಲಸಗಲಸೆ ಹುಡುಕೋಣ; ನಾಳೆ ಬರುವುದಾಗಿ ಕಿಟ್ಟೀಗೊಂದು ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ ಹೊಡೆದರೆ ?.....”

೫-೨-೪೩.

ನಮ್ಮ ಸಮಾಜವು ಏಕೆ ಹೀಗೆ, ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಎಂಬ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ಒಪ್ಪಾಡುತ್ತದೆಯೋ. ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಆ ಪರಿತಾಪಕರವಾದ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕಾಣಲು ಸಹಿಸಲಾರದೇ ಹೋದೆ. ಹುಡುಗಿಯು ಗಿಣಿಯಂತೆ ಬಲು ಚೆಲುವಾಗಿದ್ದಳೆ. ಸೌಂದರ್ಯ ದೇವತೆ ಅವಳೇ ಏನೋ ಎನ್ನುವಂತಿದ್ದಾಳೆ. ರಾಯರು ಗ್ರಾಮವಾಸಿಯಾದರೂ ಕೂಡ, ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ವೈಸೂಂಸಲ್ಲಿ ತಂಗಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು ಇಂಟರ್‌ಮೀಡಿಯೆಟ್ ತರಗತಿಯವರೆಗೂ ಓದಿಸಿರುವಂತೆ. ಅದು ಯಾರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ..... ಅವನೂ ಒಬ್ಬ ಗ್ರಾಜ್ಜುಯೇಟಿನಂತೆ, ಮಹಾ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯ, ನಾಚಿಕೆಗೇಡು, ಅವನ ತಾಯಿತಂದೆಯರು ಅದಿಷ್ಟೆಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಕೂಡ ವರದಕ್ಷಿಣೆಗಾಗಿ ಆಸೆಪಟ್ಟು

ಈ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಬಿಟ್ಟು ನಂತೆ; ರಾಯರು ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡಲು ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವರಾಗಿ ಗಿಣಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಬೆಕ್ಕಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಕೊಡುವಂತೆ, ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲೊಬ್ಬ ವಯೋಧಿಕ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರಿಗೆ ಎರಡನೇ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಬರಲು ಪ್ರಯಾಣ ಹೊರಟಿರುವಂತೆ. ವಾಪ, ಕಷ್ಟವನ್ನು ನೋಡಲಾರದೆ ಹೋದೆ. ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಚಂದ್ರನನ್ನು ನೋಡ ಕವಿದುಕೊಂಡಂತೆ ತೋರಿದಳು. ಸರಿ, ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನಾನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತೇನೆಂದು ಮಾತು ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟೆ. ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರ ಮುಖದಲ್ಲೂ ಉಕ್ಕಿಬಂದ ಆನಂದವನ್ನು ನೋಡಬೇಕಲ್ಲಾ! “ಕಬ್ಬು ಸಿಗಿಯಲು ಕೂಲಿ ಬೇಕೇನು”? ಇಂತಹ ಚೆಲುವೆ ದೊರಕಬೇಕಲ್ಲಾ! ವರದಕ್ಷಿಣೆಯಂತೆ, ವರದಕ್ಷಿಣೆ. ನಾನೊಂದು ಬಿಡುಗಾಸು ಕೂಡ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪನಿಗೂ ಈ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಬೆಲಿಗ್ರಾಂ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟೆ. ಅವರೇನು ಬರೆಯುವರೋ ನೋಡೋಣ.”

೨-೨-೪೨.

ಓಹೋಹೋ! ಈ ಹುಡುಗಿಯನ್ನೇ ಮತ್ತೆ ಅಪ್ಪನೂ ನನಗೆ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದ್ದು. ಛೇಷ್ ಛೇಷ್! ನನಗೆ ಶುಕ್ರವಶಿ ಒದಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಚಿನ್ನದಂತಹ ಮಡದಿ, ಚಿನ್ನದಂತಹ ೩೦೦ ರೂ ಸಂಬಳದ ಕೆಲಸ. ಚಿನ್ನದಂತಹ ತಾಯಿ ತಂದೆಯರ ಪ್ರೇಮ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಹೊಂದಿ ಬಿಟ್ಟೆ. ಅವಳ ಹೆಸರು ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತೆ! ಕೈಹಿಡಿದ ಬಳಕೆ ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆನು ಕೊರತೆ?

—————

ರೇವತಿಯ ವಿವಾಹ

ರಾತ್ರಿ ಒಂಬತ್ತುಘಂಟೆಯ ಸಮಯ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಊಟವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ತಂತಮ್ಮ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದರು. ಮಿಸ್ಟರ್ ವಾಧವ ರಾಯರು ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ನಡುಮನೆಯ ಆರಾಮಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರವನ್ನು ತಿರುವಿಹಾಕುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಲಲಿತಮ್ಮನವಳು ಅಡುಗೆ ಮನೆಯ ಚಿಲ್ಲರೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ತಾಂಬೂಲದ ತಟ್ಟಿಸಹಿತವಾಗಿ ಒಂದು ಚಾನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂಡಿಸಿದರು. ಕಿಟ್ಟಿಯು ಅಫೀಸು ದೂಮಿನ ರೇಡಿಯೋನಿಗೆ ಸ್ವಿಚ್ ಹಾಕಿ ಯುದ್ಧದ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ತಲೀನನಾಗಿದ್ದನು. ಬೇಸಿಗೆಯ ರಜ ಮಕ್ಕಳಿಗಂತೂ ಹಬ್ಬವೂ ಹಬ್ಬ ರೇವತಿ, ಚಿತ್ರಾ, ಶ್ರೀಧರಾ—ಮೂವರು ನಡುಮನೆಗೆ ಅಂಟಿದಂತೆ ಇದ್ದ ಅಜ್ಜಮ್ಮನವರ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಮ್ಮನೊಡನೆ ಪಗಚೇ ಆಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಮಗು ಗೋಪಾಲ ಆಗಲೇ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಆಗ ಹಠಾತ್ತನೆ ಬೀದಿಯ ಬಾಗಿಲ ಮುಂದೆ ಬೈಸ್‌ಕಲ್ ಗಂಟಿ ಕೇಳಿಸಿತು. ಆದರ ಜೊತೆಗೆ “ಸಾರ್ ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ, ಸಾರ್ ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ,” ಎಂಬ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಬಂದಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಹೆದರಿದವರಾಗಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅಷ್ಟಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಬಂದರು. ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನಾದ ಕಿಟ್ಟಿಯು ಮಕ್ಕಳಮೇಲೆ ರೇಗಿ ಅವರನ್ನೆಟ್ಟಿಸಿಬಿಟ್ಟು ಟೆಲಿಗ್ರಾಮನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರುಜು ಹಾಕುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಲೇಖನಿಯನ್ನು ಹುಡುಕತೊಡಗಿದನು. ಅವನ ಅಣ್ಣನಾದ ವಾಧವರಾಯರು “ಲೋ, ಏನೋ ಅದು? ಮುಂಚೆ ಬಿಚ್ಚಿನೋ ತದೆ ಎನ್ನೋ? ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ? ಎಂದು ಅವನ ಕೈಯಿಂದ ಟೆಲಿಗ್ರಾಮನ್ನು ಕೀಳಲು ಹೋದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳು ಅಣ್ಣ, ಲೇಖನಿಯನ್ನು ಅದೆಲ್ಲೋ ಮಡುಗಿಬಿಟ್ಟೆ ಎಂದು ಕಿಟ್ಟಿಯು ಟೆಲಿಗ್ರಾಮನ್ನು ಅಣ್ಣನ ಕೈಗೂ ಕೊಡದೆ, ತಾನೂ ಸಹ ಬಿಟ್ಟು ಓದದೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಧರ್ಮಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ತನ್ನ ಲೇಖನಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುವುದರಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದನು. ಒಳ್ಳೆಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ ಸೇವಕನು ತನ್ನ ಕೋಟಿನ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಸೀಸದಕಡ್ಡಿ

ಯೊಂದನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಸಾಡೂ ಇನ್ನೂ ಅರ್ಥಗಳಿಗೆ ಸೇರಾಟದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತಿತ್ತು. ಟಿಲಿಗ್ರಾಮನ್ನು ಓದಿ ಹೇಳುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಲಲಿತಮ್ಮನು "ಅಯ್ಯೋ ನನಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತೊಳೆಸುತ್ತದೆಯಲ್ಲಾ! ತಿರು ಸತಿ ವೆಂಕಟರಮಣಾ! ಹೇ, ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರಾ! ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇರಬೇಕಲ್ಲ. ಮೊನ್ನೆಕಾನೇ ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ಜ್ವರವೆಂದು ಆಮ್ಮ ಬರೆದಿದ್ದಳು. ಟಿಲಿಗ್ರಾಮಿನಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ವರ್ತಮಾನವಿದ್ದರೆ ಸಾಕಲ್ಲಾ" ಎಂದು ಹಂಬಲಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಅಜ್ಜಿಯಾದರೋ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಎದ್ದು ಬಂದು ತನ್ನ ದೊಡ್ಡಮಗನನ್ನು ಸವಿಾಪಿಸಿ "ಏನೋ, ಮಾಧೂ" ಅದೇನು ವರ್ತಮಾನವೋ? ನಮ್ಮ ಮಂಜೂ ಗಂಡನಿಂದ ಬಂದಿರೆಯೋ, ಏನೋ? ಅಯ್ಯೋ ಮಗುವನ್ನು ಆಷ್ಟೊಂದು ದೂರವೇಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟುದಾದೇ ತಪ್ಪು. ಬಹುಶಃ ಕಲ್ಪತ್ತೆಯಂತೆ ಬೊಂಬಾಯಿಗೂ ಯುದ್ಧಗಿದ್ದ ಬಂದುಬಿಟ್ಟದೆಯೋ ಏನೋ? ಹೇ ಭಗವಂತಾ! ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರಾ ಮಗುವನ್ನು ಕಾಪಾಡವ್ವಾ ಎಂದು ಕಣ್ಣೆರೆನ್ನು ಸಹ ತಂದುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಳು.

"ಇಲ್ಲಮ್ಮಾ, ಅದೆಲ್ಲಾ ಇರಲಾರದು. ಸುಮ್ಮನೆ ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟೀ ಮಾತನಾಡಬೇಡವನ್ನಾ" ಎಂದು ತಾಯಿಗೆ ಧೈರ್ಯಹೇಳಿ ಕಿಟ್ಟಿಯು ಟಿಲಿಗ್ರಾಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓದಿದನು.

"ರಘುನಾಥರಾವ್, ಐ. ಸಿ. ಎಸ್. ಕೊಯಮತ್ತೂರ್, ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ನಾಳೆಬೆಳಗ್ಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ ಎಂದಿತ್ತು.

ತಕ್ಷಣ ಎಲ್ಲರ ಮುಖವೂ ಅಗಲಿತು. ಹಿಂದಿರುಗುವುದರಲ್ಲಿದ್ದ ಟಿಲಿಗ್ರಾಮ ಸೇವಕನು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲೇನಿಂತು ಕೈ ನೀಡಿದನು. ರಾಯರು ಒಳಗೆ ಓಡಿಹೋಗಿ ಕೋಟ್ ಸ್ಟಾಂಡಿನಲ್ಲಿ ತಗಲುತ್ತಾಕಿದ್ದ ಕೋಟಿನ ಜೇಬಿನಿಂದ ಎಂಟಾಣಿ ನಾಣ್ಯ ಒಂದನ್ನು ತಂದು ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟರು. ಚಿತ್ರಾ, ಶ್ರೀಧರ ಇಬ್ಬರೂ ರೇವತಿಯನ್ನು ಪರಿಪಾಕೈಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ರಾಯರು ತಮ್ಮ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕುರಿತು "ನೋಡಿದೆಯೋ ಆಮ್ಮಾ, ಈ ರಾಮೂವನ್ನು? ತ.ಟಿ.ಪಿ.ಟಿ ಎನ್ನದೆ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರಲೂ ಒಂದು ಮಾತನ್ನದೆ ಇಷ್ಟಾದೂರ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ?" ಎಂದರು.

ಅದೇನನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟನೋ ಸಾಪ? 'ಜಮಾ' ಎಂದು ಒಂವನೆಯ ದರ್ಜೆಯ ಅಳಿಯನನ್ನು ನಿನಗೆ ಹುಡುಕಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವನಲ್ಲಾ, ಅದನ್ನು ನೋಡು! ನಾವೂ ಸಹ ಎರಡುವರ್ಷವಾಗಿ ವರ ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವೆವು. ಇವನಂತೆ ನಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದವರಾರುವರು ಹೇಳು? ಬೆಳಗಾದರೆ ಅಳಿಯ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಲಲಿತೇ! ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಡಲು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನುಗಳೂ ಇವೆಯೋ? ಏನು ತಿಂಡಿ ಮಾಡೋಣ? ಮೈಸೂರು ವಾಕಕ್ಕೆ ಕಡಲೆಬುಟ್ಟು ಇದೆಯೋ? ಬೊಂಬಾಯಿ ಬೋಂಡ ಕರಿಯಲು ಅಲೂಗಡ್ಡೆ, ಈರುಳ್ಳಿ ಇದೇ ತಾನೆ?"

"ಎಲ್ಲಾ ಇದೆ, ಚಿಂತಿಸಬೇಡಿ ಅತ್ತೆಮ್ಮನವರೇ. ನಿನ್ನೆ ಮಾಡಿಟ್ಟ ಪಿಪ್ಪಿ, ಕೋಳಿಬಳಿ ಸಹ ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆ" ಎಂದು ಲಲಿತಮ್ಮನು ಅತ್ತೆಯವರ ಚಿಂತಾ ಪರಿಹಾರಮಾಡಿ ಪತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಏನೊಂದ್ರೇ ನಮ್ಮ ಮಂಜೂನಾ ರಾಮೂಗೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲಾಂತ ಅಷ್ಟೊಂದು ಕೋಪವಾಗದ್ದೆನಲ್ಲಾ. ಅವನೇನು ನಮಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಉಪಕಾರ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಅವನದು ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡಗುಣ!"

ಅತ್ತೆ "ಅಣ್ಣಾ! ನಿನಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ವರ್ಗಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು? ನೀನಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಎಂಟು ದಿನ ತಾನೇ ಆಯಿತು? "ಮಾಧವರಾವ್ ಪ್ರೇಮಭವನ್, ಬಸವನಗುಡಿ" ಎಂದು ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಳಾಸ ಬರೆದಿರುವನಲ್ಲಾ!"

ಅಜ್ಜ "ಅದು ಗೊತ್ತಾದ ಬಗೆ ಹೇಗೆಂಬುದು ಈಗ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮುಳಗಿ ಹೋಗದೇನಿದೆ? ಮುಂಚೆ ನಾಳೆ ಅಳಿಯನನ್ನು ಬರಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಏರ್ಪಾಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರೋ, ಮಕ್ಕಳರಾಯಾಕೆ ಹೀಗೆ ಕಿರಿಚಿಕೊಳ್ಳುವಿರಿ? ನಮಗೆಲ್ಲಾ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕೆಲಸವಿದೆ. ಹೋಗಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಮಲಗಿ, ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮೇಲೆ ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ" ಎಂದು ಗರ್ಜಿಸಿದರು. ಮರುಕ್ಷಣವೇ ಶಾಂತಿ ನೆಲಸಿತೆಂದರೆ ಅಜ್ಜಮ್ಮನ ಪ್ರಭಾವ ಇನ್ನು ಹೇಗಿದ್ದಿತು?"

ಮರುದಿವನ ರಘುನಾಥರಾವ್ ಎ.ಸಿ.ಎಸ್., ಬಹಳ ಆಪ್-ಪ್ರೀ-
ಡೇಟಾಗ ಟಾಕ್ಸಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಂದಿಳಿದರು. ಕೆಟ್ಟಯೂ, ಮಾಧವರಾಯರೂ
ಕಾಂಪೌಂಡಿನ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಹತ್ತಿರವೇ ಕಾದಿದ್ದು ಆಳಿಯಂದಿರನ್ನು ಬರಮಾಡಿ
ಕೊಂಡರು. ಪ್ರೇಮಭವನ ಕಾಂಪೌಂಡಿನಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದೊಂದು, ಚಿಕ್ಕದೊಂದು
(ಎರಡು) ಮನೆಗಳಿದ್ದವು. ಆಳಿಯಂದಿರು ತಪ್ಪಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ಮನೆ
ಯೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಏನುನಾಡುವುದೆಂಬ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿ
ರಬ್ಬರೂ ರೈಲುಗಾಡಿಯು ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅರ್ಧಘಂಟೆಗೆ ಮುಚಿತ
ವಾಗಿಯೇ ಕಾಂಪೌಂಡಿನ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಕಾದಿದ್ದರು.

ಆಳಿಯಂದಿರು ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಬೆರಗಾದರೆಂದು ಹೇಳುವುದ
ರಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ರೇವತಿ ಅತ್ತೊಂದು ರೂಪವತಿ, ಮಿಂಚಿನ
ಬಳ್ಳಿಯಂತಿದ್ದಳು. ಅಚ್ಚಗಿಂಪು, ತಾವರೆಯ ಪುಷ್ಪದಲ್ಲೆರಡು ಕರದುಂಬಿಗಳು
ಕುಳಿತಿರುವಂತೆ ಮಿನುಗುವ ಕಣ್ಣುಗಳು. ಕರಿಯ ನಾಗರಹಾವನಂತಿತ್ತು
ಆವಳ ಜಡೆ. ಅವಳು ಉಟ್ಟಿದ್ದ ಕನಕಾಂಬರ ಬಣ್ಣದ ಪೀತಾಂಬರವೂ
ಜಡೆಯಲ್ಲಿ ಮುಡಿವಿದ್ದ ಕನಕಾಂಬರ ಪುಷ್ಪದ ಚೆಂಡೂ ಅವಳ ಚೆಂದಕ್ಕೆ
ಮತ್ತಷ್ಟು ಕಳೆಗಟ್ಟಿತ್ತು. ಕಲೆಕ್ಟರ್ ರಘುನಾಥರಾಯರು ಅವರು ಮನೆಯ
ಹೊಸಲುಪಾಟಿ ಬರುವುದರೊಳಗಾಗಿಯೇ ತನ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು
ತಿಳಿಸಿಬಿಟ್ಟರು.

ಸರಿ, ಅಂದಿಗೆ ಎಂಟನೆಯ ದಿನವೇ ವಿವಾಹ ಮುಹೂರ್ತನೆಂದು
ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಯಾಯಿತು. ಮಾಧವರಾಯರೊಬ್ಬ ಸ್ಕೂಲ್ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರಾದುದ
ರಂದಲೂ, ಕೆಟ್ಟಯು ಕಾಲೇಜ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾದುದರಿಂದಲೂ ಯಾರಿಗೂ
ಮದುವೆಗಾಗಿ ರಜಾತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಮದುವೆಯ
ಏರ್ಪಾಟುಗಳು ಸಡಗರದಿಂದ ನಡೆದವು. ಅವಸರಕ್ಕೆ ಬೀರಿಯಾವ ದೊಡ್ಡ
ಬಂಗಲೆಯೂ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಮನೆಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದ ವಿಶಾಲವಾದ
ಮೈದಾನದಲ್ಲೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಚಪ್ಪರ ಎಬ್ಬಿಸಿಬಿಡುವುದೆಂದು ತೀರ್ಪಾ
ನವಾಯಿತು. ವರನು ಒಂದು ಬಡಿಗಾಸುಸಹ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ.
'ಕೇವಲ ಈ ಸ್ಕೂಲ್ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ಮಗಳಿಗೆ ಇತ್ತೊಂದು ಧಾಗ್ಯವೇ!
ಎಂದು ಊರಲ್ಲೆಲ್ಲೆಯೂ ವಾಸ್ತವ್ಯವಾಯಿತು. ಆ ಕಾಂಪೌಂಡಿನ

ಮತ್ತೊಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರು, ಗಂಡಸರೇ ಆದಿಯಾಗಿ ಸಕಲರಿಗೂ ಆಸಾಯಿ ಹುಟ್ಟಿತು.

* * * *

ಸೇಲಂ ಶಿವಸ್ವಾಮಿಪುರದಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ರಾಮಚಂದ್ರನ್ ಎಂ.ಬಿ.ಬಿ.ಎಸ್ ತಾಸು ಮಾಧವರಾಯರಿಗೆ ಹೊಡೆದ ಟಿಲಿಗ್ರಾಮಿಗೆ ಉತ್ತರವಿನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ, ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ, ತನ್ನ ಬಂಗಲೆಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅಂಚೆಯವನನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು ಆಗ ಅಂಚೆಯವನು ಬಂದು ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ರಡು ಲಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹೋದನು.

ಓಂದು ಸ್ಕೂಲ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಮಾಧವರಾಯರಿಂದ ರಾಮುಪಿನ ಮಹದುಸಕಾರವನ್ನು ತಾನೂ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದವರೂ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಮರೆಯಲಾರದೆಂದೂ, ಬರುವ ಸೋಮವಾರ ವಿನಾಹ ಮೂಡೂರ್ತಿಯಾಗುವುದಾಗಿಯೂ, ಮದುವೆಗೆ ಬಂದು ಮದುವೆಯನ್ನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ ನೂರಾವರ್ತಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿಯೂ ಬರೆದಿದ್ದರು.

ಮತ್ತೊಂದು ರಘುನಾಥರಾವ್ ಐ. ಸಿ. ಎಸ್. ನಿಂದ; ಹುಡುಗ ಬಹಳ ಚಿನ್ನಾಗಿದ್ದಾಳೆಂದೂ, ರಾಮುವಿಗೆ ಬಹಳ ವಂದನೆಗಳೆಂದೂ ಮದುವೆಗೆ ಬಂದಿತ್ತ ಬರಬೇಕೆಂದೂ ಬರೆದಿದ್ದ. ಕೊನೆಗೆ ರಾಮು ಹೇಳಿದಂತೆ ಹೆಣ್ಣಿನಕಡೆಯವರು ಅಷ್ಟೇನೂ ಶ್ರೀಮಂತರಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಆದರೇನು ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಮದುವೆಯಾಗುವವರ ಗುಂಪಿಗೆ ತಾನು ಸೇರಿದವನಲ್ಲವೆಂದೂ, ಹುಡುಗಿಯು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹಳ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾದುದರಿಂದ ಮದುವೆಗೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿದನೆಂದೂ ಬರೆದಿದ್ದನು.

ಅದನ್ನು ಓದಿ ರಾಮಚಂದ್ರನ್ “ಸಾಲದಂತೆ ಇವನಿಗೆ ಈ ಹಣ, ಈ ಐ. ಸಿ. ಎಸ್. ಗಳೇ ಹೀಗೆ! ಮಾಧವರಾಯರು ಗಳಿಸಿಟ್ಟಿರುವಂತೆ ಮತ್ತಾರೂ ಗಳಿಸಿಟ್ಟಿರುವರು? ಎಂದು ಗೊಣಗಿದನು.

ವಿನಾಹ ಮೂಡೂರ್ತ ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದಿನ ದಿನವೇ ರಾಮುಪು ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ತಲುಪಿದನು. ಮದುವೆಯ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಚವ್ವರವಿಲ್ಲ! ಅದರ ಉಕ್ಕಡ ಮನೆಯಲ್ಲಲ್ಲವೇ ಚವ್ವರ, ಓಲಗ, ಬಾವುಟ, ಬ್ಯಾಂಡ್, ಜನ,

ಅಲಂಕಾರ ಆಡಂಬರಗಳೆಲ್ಲವೂ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಲಿವೆ ! ಮನೆಯ ಮುಂಧಾ ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಎಕ್ಸ್‌ಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಮಾಧವರಾಯರು ನಿಂತಿದ್ದರು.

“ಎನೋ ರಾಮು ? ಏನು ವಿಶೇಷ ? ಇದೇನೇ ನೀನು ವರನೋಡಿ ಕೊಡುವ ಲಕ್ಷಣ ನೀನು ಹಿಡಿದುಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದ ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರಲ್ಲವೇ ಹಿಡಿದುಬಿಟ್ಟರು ! ಬಹಳ ಗಟ್ಟಿಗಕಣೋ, ನೀನು !” ಎಂದು ಪರಿಹಾಸ್ಯವೂ, ದುಃಖವೂ ಕಲಿತ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಅಂದರು.

ರಾಮು ಕಕ್ಕಾಚಿಕ್ಕಿಯಾದನು. “ಎನ್ರಿ ರಾಯರೇ ? ನೀವು ಹೇಳುವುದೊಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ. ನಾನು ನಿಮಗಿ ಹೊಡೆದ ಟಿಲಿಗ್ರಾಂ ನಿಮಗೆ ತಲಸಲಿಲ್ಲವೇನು ?”

“ಯಾವ ಟಿಲಿಗ್ರಾಮೋ ? ಯಾವತ್ತು ಹೊಡೆದೆ ?”

“ಅದೇ ಮತ್ತೆ ಹೋದ ಶನಿವಾರ ಹೊಡೆದನೆಲ್ಲಾ ಕೊಯಂಬತ್ತೂ ನಿಂದ ರಘುನಾಥರಾವ್ ಐ. ಸಿ. ಎಸ್. ಸಮ್ಮ ಜಾನಕಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ಬರುತ್ತಾನೆಂದು ?”

ರಾಯರಿಗೆ ಈಗ ಸಕಲವೂ ವೇದ್ಯವಾಯಿತು “ಅಯ್ಯೋ ರಾಮಾ ! ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರ ಹೆಸರೂ ನನ್ನ ಹೆಸರೇ ಆಗಿ - - - ಟಿಲಿಗ್ರಾಂ ಸೇವಕನು ಟಿಲಿಗ್ರಾಮನ್ನು ಅವರ ಮನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅದೇ ಮತ್ತೆ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಟಿಲಿಗ್ರಾಂ, ಟಿಲಿಗ್ರಾಂ ಎಂದು ಎನೋ ಗುಡು ಗುಡು ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆಂದು ನಮ್ಮ ಬೇಬೀ ಹೇಳಿದನಲ್ಲಾ” ಎಂದೆಂದುಕೊಂಡು (ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿ) “ಎನೋ ರಾಮೂ ! ನೀನು ಟಿಲಿಗ್ರಾಂ ಕೊಟ್ಟ ವಿಳಾಸದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಇನಿಸಿಯಲ್ ಬರೆದಿದ್ದೆಯೋ ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ರಾಮು ಇನಿಸಿಯಲ್ ಗಿನಿಸಿಯಲ್ ಎಂದು ವೃಥಾ ಖರ್ಚಿತಕ್ಕೊಂದು “ಮಾಧವರಾವ್, ಪ್ರೇಮಭವನ್, ಬಸವನಗುಡಿ” ಎಂದು ಮಾತ್ರ ವಿಳಾಸ ಬರೆದಿದ್ದೆ ಅದರಂದೇನೀಗ ?

ರಾಯರು ಶುದ್ಧ ಮೋಸವಾಗಿ ಹೋಯಿತಲ್ಲೋ ನಮ್ಮ ಗ್ರಹಚಾರ, ಅಷ್ಟೇ, ನಮ್ಮ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರ ಹೆಸರೂ ಮಾಧವರಾಯರೇ, ಹೀಗೆಯೆ, ಮತ್ತೆ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಫೋನ್‌ಮ್ಯಾನ್ ಕೂಡ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ

ಬಹಳಾಯಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಈ ಬಿಲಿಗ್ರಾಂ ಪ್ಯೂನೂ ಅನರ ಮನೆಗೆ ಬಿಲಿಗ್ರಾಮನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅವರ ಹುಡುಗಿ ಪುಣ್ಯ ಮಾಡಿದಳಪ್ಪ, ಎನುನಾದೋದು ಈಗ ಸದ್ಯ ಈ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಾವು ತಕ್ಷಣ ಹೊರಟು ಹೋಗುವುದೋಂದೇ ಉಸಾಯ, ಈ ಕಾಟ ತಪ್ಪಿಸಲು.....ಎಂದು ಬಹಳವಾಗಿ ನೋಂದುಕೊಂಡರು.

ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ಮಾಧವರಾಯರೇ ವಿವಾಹ ಚಪ್ಪರದಿಂದ ಓಡಿಬಂದು ಬಾ ರಾಮೂ, ಬಾ, ಬಾ, ಮನೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲರೂ ಸೌಖ್ಯವೆ? ಇದೇ ತಾನೆ ಬಂದೆಯಾ? ಬಾ, ಬಾ, ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. ಅಳಿಯಂದಿರೂ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಇದಿರು ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ ಪಾಪ! ಮುಂಚೆ ಕಾಫೀ ತಿಂಡಿ ಮಗಿಸೋಣ ಬಾ, ರಾಯರೇ ನೀವೂ ಬನ್ನೀಂದ್ರಿ.....ಎಂದು ರಾಮುವಿನ ಕೈಹಿಡಿದು ಎಳೆಯುತ್ತಾ ಉಪಚರಿಸಿದರು.

ತನಗೆ ತನ್ನ ತಂಗಿ ಮಂಜುವನ್ನು ಕೊಡದೇ ಹೋದ ಆ ಮುಂಗೋಸಿ ಮಾಧವರಾಯನ ಮಗಳನ್ನೇ ಈಗ ರಘುಸಾಧನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾನೆಂಬುದು ರಾಮುವಿಗೆ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದ ಬಳಿಕವೇ ತಿಳಿಯಲು ಅವನು ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿಯಾದನೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲವಷ್ಟೇ?

ಪ್ರವೇಶ

ಸ್ವರ್ಣ ಗೌರಿಯು ಹರಿ & ಕೋ (Hari and Co) ನ ಮಾಲೀಕರೂ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಗಣ್ಯ ಪುರುಷರೂ ಆದ ರಾಜಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತಿ ರಾನ್ ಬಹದೂರ್ ನರಹರಿರಾಯರ ಕುಮಾರಿ. ನರಹರಿರಾಯರಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ೨೦೦೦ ರೂ. ವರೆಗೂ ವರವಾನ ಉಂಟೆಂದು ವದಂತಿ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆಯವರಿಬ್ಬರು, ಲೆಕ್ಕಾಪಾತಿ ಅಳುಕಾಳುಗಳು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೆರಳು ಹಾಕಲೂ, ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಲೂ ಒಬ್ಬ ದಾದಿ, ರಾಯರಿಗೆಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಒಂದು ರೋಲ್ಸ್ ರಾಯ್ಸ್ ವೋಟಾರುಗಾಡಿ, ಸತ್ತಿಯ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಉಪಯೋಗಾರ್ಥವಾಗಿ ಫೋರ್ಡ್ ಸೆಡೆಬಾಡಿ ಗಾಡಿಯೊಂದು, ತೋಟವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇಬ್ಬರು ಮಾಲಿಗಳು, ಇನ್ನೊಂದು ವೈಭವ!

ಬಸವನಗುಡಿ ಎಸ್ತರಣದಲ್ಲಿ, ಅದೇ ಆ ಕಾನಕಾನಹಳ್ಳಿಯ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಗೆ ಹೋದರೆ ಕೊನೆಯ ಕ್ರಾಸ್. ರಸ್ತೆಯ ಮುಂಚಿನ ರಸ್ತೆಯ ಬಲಗಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದರೆ ಒಂದಲ್ಲ, ಎರಡನೆಯ ಆ ದೊಡ್ಡ ಬಂಗಲೆಯೇ ಅವರದು. ಗೇಟ್‌ನ ಮುಂದೆ "ಸುಂದರ ಭವನ್" ಎಂದು ಗಲ್ಪಾ ಅಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತನೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಬೋರ್ಡ್ ಒಂದು ಹೊತವೆ ನೋಡಿ! ಅದೇ ಬಂಗಲೆ, ತಿಳಿಯಿತೇನು ?

ಬಂಗಲೆಯನ್ನು ನೀವು ನೋಡಿಲ್ಲವಾದರೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವರ್ಷಗಳೇ? ಅದು ಈಗ ಇರುವುದಕ್ಕಿಂತ ನಮ್ಮ ನರಹರಿರಾಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೂರ್ಮಡಿ ಹೆಚ್ಚು ವೈಭವದಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಹಾ! ಆ ಪುಷ್ಪೋದ್ಯಾನದ ಸೊಬಗನ್ನು ಮೋತ್ರವೇ! ಅನಂದಿಸಬೇಕೆಂದರೂ ನಮ್ಮ ಈ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳೂ ಸಾಲವು! ರಾಗಿಶಾಳನಷ್ಟು ಕೂಡ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅಧುನಿಕ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನೂ ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಅತ್ಯಂತ ಭವ್ಯವಾದ ಭವನವದು.

ಭವನದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ಎರಡು ಮೂರು ಏಕರೆಯಷ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಹಾಗೆ ಕಾಂಪೌಂಡ್, ಕಟ್ಟಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಪುನೋದ್ಯಾನ ಮಕ್ಕಳ ಆಟಕ್ಕೆ ಮೈದಾನ ತರಕಾರಿ ತೋಟ, ಫಲೋದ್ಯಾನ (Orchard) ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಿತು. ಕಾಂಪೌಂಡಿನ ಮುಂಭಾಗದ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲನ್ನು (Gate) ಪ್ರವೇಶಿಸುವಾಗಲೇ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿನ ಇಕ್ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದ್ವಾರಪಾಲಕರಂತೆ, ಪೌರ್ಣಮೇ ಚಂದ್ರನೇದಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಎರಡು ವಿದ್ಯುದ್ದೀಪಗಳು ನಮಗೆ ಸುಖಾಗಮನವನ್ನು ಬಯಸುವುವು. ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಬಂಗಲೆಯನ್ನು ಹೋಗಿ ಸೇರಲು ಒಂದೆರಡು ಫರ್ಲಾಂಗುಗಳಷ್ಟು ದೂರವಿರಬಹುದು. ಅಷ್ಟೊಂದು ದೂರದವರೆಗೂ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಗ್ರೀವಲ್ (Grave) ರಸ್ತೆ; ಅದರ ಇಕ್ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಆ ದ್ವಾರಪಾಲಕರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವ ಸಿಸಾಯಿಗಳಂತೆ ಗಿಲ್ಲು ಬಣ್ಣ ಹೊದೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪೂರ್ಣ ಚಂದ್ರರುಗಳನ್ನು ಹೋಲುವ ಗೋಳಾಕಾರದ 'ಡೋಂ' ಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ರಸ್ತೆಯ ಇಕ್ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ವಿವಿಧ ಬಣ್ಣದ ಸೀತೆಗಳನ್ನುಟ್ಟು ಅಲಂಕೃತರಾದ ಸುಂದರ ನಾರಿಯರು ನಮಗೆ ಸುಖಾಗಮನವನ್ನು ಮಂದಹಾಸದೊಡನೆ ಬಯಸುತ್ತಾ, ಮೆಲ್ಲಗೆ ಬಳುಕಿ ತಮ್ಮ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಸೂಸುವಂತೆ ಮಂದಮಾರುತದಲ್ಲಿ ಅಲುಗಾಡುತ್ತಿರುವ ಪೂರ್ಣ ಪುಸ್ಪಿತ ಗಿಡಗಳು, ಬಂಗಲೆಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾದೊಂದು ಗೋಳಾಕಾರದ ಮನೋದರವಾದ ನಂದನವೂ, ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಬಳುಕಿ ನಿಡುವ ಪರಿಶುಭವಾದ 'ಗ್ರೀವಲ್' ರಸ್ತೆಯೂ, ಅದರ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವೇಣುಗೋಪಾಲನ ಅಗೃತಶಿಲಾ ಪ್ರತಿಮೆಯೊಂದರ ಮೂಲಕವಾಗಿ ತನ್ನ ಸುತ್ತಲಿನ ಅಮೃತಶಿಲೆಯ ತಟಾಕದಲ್ಲಿ (Pond) ಜಿಲ್ಲಾಡುತ್ತಿರುವ ರಮಣಿಯವಾದ ನೀರಿನ ಬುಗ್ಗೆಯೂ ಆ ಸೌಂದರ್ಯ ಮಹಲಿಗೆ ಸುತ್ತಿತ್ತು ಸೊಬಗಿನ ಮೆದುಗನ್ನು ತೀಡಿ ಎರಾಜಿ ಸುತ್ತಲಿದ್ದವು.

ಬಂಗಲೆಯ ಒಳಭಾಗವೂ ಸಹ ನಯನ ವರ್ಣೋಹರವಾಗಿ ಭವನವಂತೆ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಶೋಭಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಿತು. ಈ ಭವನದ ಅಧಿಕರಿಯಾದ ನಮ್ಮ ನರಹರಿರಾಯರಿಗೆ ಹರಸಗಾತ್ಮನು ಸಂತಾನಾಭಿ ವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಕಟಾಕ್ಷವನ್ನು ಬೀರಿ ಒಲಿದಿದ್ದನು. ರಾಯರಿಗೆ

ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಕುವರಿಯರೂ, ಮೂವರು ಕುಮಾರರೂ ಇದ್ದರು. ಕುವರಿಯರೇ ಹಿರಿಯರು. ಮೂವರು ಕುವರಿಯರಿಗೆ ವಿವಾಹವಾಗಿ, ಅಳಿಯಂದಿರು, ಶ್ರೀಮಂತರಾದ ಮಾವನವರ ಮನೆಯನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಇಷ್ಟೊಂದು ಸುಖಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಅನಂದದಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳೆದ ತಮ್ಮ ಮುದ್ದುಗುವರಿಯರು ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಗೆಂದು ಹೋಗಿ ಶ್ರಮಪಡಬಾರದೆಂಬ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ರಾಯರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅತ್ತೆ ಮಾವಂದಿರಲ್ಲದ ಆದರೆ ಗ್ರಾಞ್ಚುಯೇಟಿಗಳಾದ ಒಳ್ಳೆಯ ವರನನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿ, ಅಳಿಯಂದಿರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲೇ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು, ಅಳಿಯಂದಿರನ್ನು ಸಂಸಾರ ಸಮೇತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

! ನಮ್ಮ ಸ್ವರ್ಣಗೌರಿಗೂ ಇದೇ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ವೇಣುಗೋಪಾಲ, ಎಂ. ಎ. ಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಇದೀಗತಾನೆ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ರಾಯರು ಅತ್ಯಂತ ವಿಷಯಭಣಿಯಿಂದ ವಿವಾಹವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದ್ದರು. ಸ್ವರ್ಣಕೇರಾಯರ ಕಿರಿಯ ಪುತ್ರಿ. ಅವಳ ಮೇಲೆ ರಾಯರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿನಾತ್ಮಕತೆ. ಆದರೆ.....ಆದರೆ ಆ ಹಟವಾರಿಯಾದ ಅಳಿಯನು ರಾಯರ ಧೈರ್ಯಕ್ಕೆ ಜಗ್ಗಲಿಲ್ಲ. ರಾಯರು ಅಳಿಯನನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದಿದ್ದು ಬಿಡಬೇಕೆಂದರು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕವನು ಸಮ್ಮತಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅಳಿಯ ಮಾವಂದಿರಬ್ಬರ ಮಧ್ಯೆಯೂ ದೊಡ್ಡ ತಕರಾರು. ವೇಣುಗೋಪಾಲನು ಮದರಾಸಿನ ಓರಿಯಂಟಲ್ ವಿಮಾ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ, ಸಣ್ಣ ಹುದ್ದೆಯೊಂದರಲ್ಲಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಸಮೀಪದ ಬಂಧು ಮಿತ್ರರಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಕಂಪನಿಯ ಗಳಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗಮಾಡಿ, ಅದ್ವೈತವಶಾತ್ ದೊರೆತಿದ್ದ ಆ ಸಣ್ಣ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಮಾವನವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಅವರ ಕೈಕೆಳಗಿನ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು, ಕೆಲಸಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅಭಿಲಾಷೆಯಿಲ್ಲ. ಅವನು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪ್ರಿಯ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿ! ತನ್ನ ಮನೆ ಗುಬ್ಬಿಟ್ಟೆಯ ಗೂಡಿನಷ್ಟಿದ್ದರೂ ತನ್ನದೇ ಮನೆಯೆಂದು ಒಂದರಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಸಂಸಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆ ಅವನಿಗೆ! ಆದರೆ ರಾಯರು ತಮ್ಮ ಮುದ್ದುಗುವರಿ

ಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ, ಇವರಿಬ್ಬರ ಮನಸ್ಥಾನದ ಮಧ್ಯೆ ಸ್ವರ್ಣ ಗೌರಿಯು ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡು ನೇಚಾಡಿದಳು. ಇತ್ತ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಕೆ ಸಲಹೆ ತನ್ನನ್ನು ದೊಡ್ಡವಳಾಗಿ ಮಾಡಿದ ತಂದೆ, ಅತ್ತ ತನ್ನ ಜೀವಮಾನದ ಸಕಲ ಸುಖ ಸಂತೋಷಗಳಿಗೂ ತನ್ನ ಆಶ್ರಯದಾತನಾದ ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರ ತಂದೆಯವ ರಂತೂ ಬಹು ಮುಂಗೋಷಿ, ಅವರಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ನಿಂತು ಒಂದು ಮಾತನ್ನೂ ಆಡಲಾಗದು ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ಮೀರಿಕೊಂಡು ಪತಿಯ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಲ್ಲಿ ಪತಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಕೋಪಾವೇಶದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ಏನುಗತಿ, ಎಂದು ಕಳವಳಗೊಂಡು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದಳು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಎರಡು ವರ್ಷ ಕಳೆಯಿತು.

* * * *

ಅಂದು ಗೌರಿಯ ಹೆಚ್ಚು ಸುಂದರ ಭವನವು ಮಾವಿನ ತೋರಣಗಳಿಂದಲೂ, ಹಸಿಯ ಹಿಟ್ಟಿನ ರಂಗೋಲಿಯಿಂದಲೂ ಸುಶೋಭಿತವಾಗಿದ್ದಿತು. ಆ ಭವನದ ಎಶಾಲನಾದ ಪೂಜಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಅಲಂಕಾರನಯನಾದ ಕರಿ ಮರದ ಮಂದಾಸನದಲ್ಲಿ ಗೌರಮ್ಮನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಳು. ಮಂದಾಸನದ ಮುಂಭಾಗದ ಇಕ್ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳ್ಳಿಯ ದೀಪಸ್ತಂಭಗಳಿರತು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ತುಸು ದಿಂದ ಹೊತ್ತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೀಪದ ಕಾಂತಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಥಳ ಥಳ ಎಂದು ಶೋಭಿಸುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಇವಲ್ಲದೆ ತುಸು ದಿಂದ ಹೊತ್ತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆನೇಕ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ನೀಲಾಂಜನಗಳೂ ಮಂದಾಸನದ ಸುತ್ತಲೂ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ತೋರಣದಂದೆ ಅಲಂಕೃತವಾದ ವಿದ್ಯುಚ್ಚಕ್ರಿಯ ದೀಪಗಳೂ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಕಮಲ, ಸಂಪಿಗೆ, ಜಾಜಿ, ಸೇವಂತಿಕೆ, ಗುಲಾಬಿ, ದವನ, ಮರುಗಳಿಗೆ ಮುಂತಾದ ಸುವಾಸನಾ ಪುಷ್ಪಗಳು ಇನ್ನೇನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೇ ದೇವಿಯ ಮೈವೇಲೆ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ನಲಿಯುವೆವು ಎಂದು ಸಂತೋಷವಿಂದಲೂ, ಗರ್ವದಿಂದಲೂ ಒಡಗೂಡಿ ಮಂದಾಸನದೊಡನೆಯೂ ಗಾಂಭೀರ್ಯವಾಗಿಯೂ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ರಂಜಿಸುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಬಾಳೆ, ಕತ್ತಿಳೆ, ಸೀಬೆ, ಸೇಬು, ದ್ರಾಕ್ಷೆ, ದಾಳಿಂಬೆ, ಚಕೋತ ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧ ಫಲಗಳೂ ; ಕಡುಬು, ಕಣ್ಣಾಯ:

ಒಬ್ಬಟ್ಟು, ಅಂಬೋಡಿ, ರವೆಲುಂಡೆ, ಲಾಡು, ಚಿರೋಟಿ, ಫೇಣಿ ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧವಾದ ರುಚಿ ರುಚಿಯಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಭಕ್ಷ್ಯಭೋಜ್ಯಗಳೂ ದೇವಿಯ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಲವು ತಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಣಿಯಾಗಿ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದುವು. ಯಜಮಾನಿಯಾದ ಸುಂದರಮ್ಮನೂ ಆಕೆಯ ನಾಲ್ಕುಮಂದಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೂ, ಆಪದ್ಧಾಂಧವಳೂ, ಅನಾಧರಕ್ಷಕಳೂ, ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯೂ, ಸರ್ವಮಂಗಳಿಯೂ, ಕಲ್ಯಾಣಿಯೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಗೌರೀದೇವಿಯನ್ನು ಮಂಗಳದ್ರವ್ಯಾದಿ ಫಲಪುಷ್ಪ ಭಕ್ಷ್ಯಭೋಜ್ಯಗಳಿಂದ ಉಪಚರಿಸಿ; ತಮ್ಮ ನಿತ್ಯ ಸೌಮಂಗಲ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ ಪುತ್ರ ವೌತ್ರ ಕಳತ್ರಾದಿ ಸಂಪದಭಿವೃದ್ಧ್ಯರ್ಥವಾಗಿಯೂ, ನಿತ್ಯಾನಂದದ ಪರವಾಗಿ ಯೂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ದೇವಿಯನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಬ್ಬವಲ್ಲವೇ ಅದು! ಆ ವಿಶಾಲವಾದ ಕೊಠಡಿಯ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮತ್ತೊಂದು ಮೂಲೆಯವರೆಗೆ ನೋರಬಾಗನಗಳು ರೈಲು ಇಂಜಿನಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿದ ಡಬ್ಬಿ (Compartments) ಗಳಂತೆ ಸಾಲಾಗಿ ಇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದುವು. ಆ ನೋರಬಾಗನದ ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲೂ ಸುಮಾರು ೨೫ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಹೊಸ ಅರಳೀಸೇಟಿಯ ಸೀರೆಯೊಂದು, ಕಲಾಬತ್ತಿನ ರವಕೆಯೊಂದು, ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕುಂಕುಮದ ಭರಣಿ, ದಂತದ ಬಾಚಣಿಗೆ, ಒಂದು ಸೇರು ಅಕ್ಕಿ, ಅಚ್ಚೆಚ್ಚೀರು ಬೇಳೆ ಮುಂತಾದುವುಗಳು ಅವುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತಹ ಉಪ್ಪು, ಬೆಲ್ಲ ಮುಂತಾದ ಅಡಿಗೆಯ ಸಾಮಾನುಗಳು, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ತಾಂಬೂಲ, ವಿವಿಧ ಫಲಪುಷ್ಪಾದಿಗಳು, ಕರೀಮಣಿ, ಬಿಚ್ಚೋಲಿಗಳೂ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟು ಮೇಲೊಂದು ಹೊಸ ಮೊರ ಮುಚ್ಚಿ; ಬಾಗನಕ್ಕೆ ಹರಸಿನ ಕುಂಕುಮವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಪುಷ್ಪ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಆ ನೋರಬಾಗನಗಳ ಸಾಲನ್ನು ಕಂಡು ಮನೆಯ ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳು "ಅಗೋ; ರೈಲುಗಾಡಿ ರೈಲುಗಾಡಿ! ಎಷ್ಟು ಉದ್ದಕ್ಕಿದೆ!" ಎಂದು ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುತ್ತಾ ಕಿಲಕಿಲನೆ ಸೂರ್ಯೋದಯ ಕಾಲದ ಸ್ನೇಹಗಳ ನಾಡದಂತೆ ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತಾ ನಲಿದಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಮಂಟಪದ ಮಂಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ತಾಸಲಟ್ಟಿದ್ದ ರತ್ನಕಂಬಳಿಯ ಮೇಲೆ ಮುತ್ತೈದೆಯರು ಕುಳಿತರಲು, ಮನೆಯ ಪುರೋಹಿತರು ಕಾತುರರಾಗಿ ಆ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನಿಯನ್ನು ನವರ ಮಕ್ಕ

ಕುವಂಯವರ ಆಗಮನವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಮಂಟಪದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಗಂಧ ತೇಯುತ್ತ ಲಿದ್ದರು.

ಸುಂದರಮ್ಮನೂ ಆಕೆಯ ಪುತ್ರಿಯರೂ ಮಂಗಳ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪೀಠಾಂಬರಗಳನ್ನು ಟ್ಟು ದಿವ್ಯಾಲಂಕಾರಭೂಷಿತರಾಗಿ ಪೂಜಾಗೃಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ತಮ ತಮಗೆ ಏರ್ಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪೀಠಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಪೂಜೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಪುರೋಹಿತರ ಟಿಣ ಟಿಣವೆಂದು ಘಂಟೆಯನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಾ 'ಗಣೇಠ' ಎಂದು ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸತೊಡಗಿದರು. ಅಕ್ಷಣ ಮಕ್ಕಳ ಕಿಲಕಿಲ ನಾದವು ಆಡಗಿತು. ಮುತ್ತೈದೆಯರ 'ಗಲಿಬಿಲಿ' ಸಂಭಾಷಣಾ ಶಬ್ದವೂ ನಂತಿತು. ಆಟವಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳು ಪೂಜಾರಂಭವನ್ನು ಕಂಡು ಕೈ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಭಯ ಭಕ್ತಿಯೊಡನೆ ರತ್ನ ಕಂಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತು ಪೂಜೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸತೊಡಗಿದರು.

ಪೂಜೆಯು ಮುಗಿಯಿತು. ನಾತಿಯೂ, ಸೋದರಿಯರೂ ಮುತ್ತೈದೆಯರನ್ನು ಮಂಗಳದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಉಪಚರಿಸಿ ನೋರಬಾಗಿಲನನ್ನಿತ್ತು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಅವರ ಮಂಗಳಾಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಣಗೌರಿಯೊಬ್ಬಳು ಹೋರತು ಸುಂದರಮ್ಮನೂ ಅವಳ ಪುತ್ರಿಯರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣನಾಥರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಪಡೆದರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದ ಸ್ವರ್ಣಗೌರಿಯ ಹೃದಯವನ್ನು ಹಠಾತ್ತನೆ ವೇದನೆಯೊಂದು ನೂಡಿತು ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಅಶ್ರುಜಲವು ಪ್ರವಹಿಸಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಗೌರಮ್ಮನಿಗೆ ಆರತಿ ಬೆಳಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಕರೆಯಲು ಬಂದ ಅವಳ ತಾಯಿಯು ಮಗಳ ಈ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದಳು.

"ಇದೇಕೆ! ಸ್ವರ್ಣಾ, ಹೀಗೆ ಅಳುತ್ತಿರುವೆ? ಜಿನ್ನಾಯಿತು ಹಬ್ಬದ ದಿನವು....."

"ಆಮ್ಮಾ.....ಆ.....ಮ್ಮಾ. ನಾನು ಎಂತಹ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯಿ....." ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಳಿಂದಾಗಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಸೀರೆಯ ಸೆರಗಿನಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಒರಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಮರುನಿಮಿಷ ಒದೆದು ನುಚ್ಚು ನೂರಾ

ಗುವ ಮಕ್ಕಳ ಆಟದ ರಬ್ಬರ್ ಬೆಲಾನಿನೋಪಿದಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳ ಹೃದಯವು ದುಃಖಾನೇಶದಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ತಕ್ಷಣ ಹಡೆದ ತಾಯಿಯ ಕೋಮಲವಾದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮಗಳ ದುಃಖವೇದನೆಯ ಕಾರಣ ವಾವುದೆಂಬುದು ಹೊಳೆಯಿತು.

“ ಭೇ, ಹುಚ್ಚಿ! ಹಬ್ಬದಲ್ಲೂ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲೂ ಹೀಗೆ ಅಳಬಹುದೇ? ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯೇ ಹೀಗೆ ಹಠ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರವ್ಯಾ, ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ನಾನೆಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ದಿದ್ದರೆ ಬಿಡಲಿ, ಲಚ್ಚನ್ನಾ ಬಂದಿರುವನಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ನಿನ್ನ ಗಂಡನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬರಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆಗ ನಿನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಉಪಚರಿಸುವೆಯಂತೆ. ನಿನ್ನ ಮನೆ ತುಂಬ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿ. ಆಗ, ನಾನು ಬಂದುನೋಡಿ ಹಿಗ್ಗುವೆನಂತೆ. ಅಳಬಾರದು ಕಂದಾ. ಹೋಗಿ ಮುಖ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬೊಟ್ಟಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಬೇಗ ಬಾ, ಗೌರಮ್ಮನಿಗೆ ಆರತಿ ಬೆಳಗೋಣ. ಮುತ್ತೈದೆಯ ರಿಲ್ಲರೂ ಕಾದಿರುವರು” ಎಂದು ಮಗಳನ್ನು ಸಂತ್ಪಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದಳು. ಆಗ ಸ್ವರ್ಣಗೌರಿಗೆ ಹೃದಯದ ಮೇಲಿದ್ದ ಭಾರವಾದ ಕಲ್ಲೊಂದು ಕೆಳಗೆ ತೆಗೆದಿರಿ ಸಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಹೃದಯವು ಹಗುರವಾಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಂಚಿತವಾಗಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಮೂಡಿದ್ದ ಕಾರ್ಮೋಡದಂತಹ ಶೋಕರಸವು ಈಗ ದೂರವಾಗಿ, ಅವಳ ಚಂದ್ರವದನವು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿ ರುವ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಮೆಲು ನಗೆಯಿಂದೊಡಗೂಡಿ, ಪ್ರಪುಲ್ಲಿತವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿತು.

* * *

ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಸುಂದರವನ್ನು, ನರಹರಿರಾಯರು ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ರಾಯರು ಮೂವರ ನಡುವೆಯೂ ದೊಡ್ಡ ವಾಗ್ವಾದ ನಡೆಯಿತು. ನೊಟ್ಟ ನೊದಲು ರಾಯರು ಸ್ವರ್ಣಳನ್ನು ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಒಪ್ಪದೆ ಹೋದರು. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಕಾಲಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪತಿಯಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಸಂಸಾರ ಮಾಡುವುದೇ ಚೆನ್ನವೆಂದೂ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವರ ಮನ ನೋಯುವುದಲ್ಲದೆ,

ಊರ ಜನರ ಬಾಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಿದ್ದು ದೂರಿಗೇಡಾಗಬೇಕಾಗಿ ಬರುವುದೆಂದೂ ಎವರೂ ಸಂದಶಮ್ಯನೂ, ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾಯರೂ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ರಾಯರನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ದಾರಿಗೆ ತಂದರು ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾಯರು ಆಗ ಗೌರಿಯ ಹಬ್ಬದ ಉಡುಗರೆಗಳನ್ನು ಸಹೋದರಿಗಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸುಂದರಭವನಕ್ಕೆ ಶಿವಮೊಗ್ಗಿಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದರು. ಕೊನೆಗೆ ರಾಯರೇ "ನಾನಂತೂ ಆ ನೀಚನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡಲಾರೆ. ನೀವೇನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಿ" ಎಂದು ಅರ್ಥಮನಸ್ಸರಾಗಿ ಒಪ್ಪಿದರು. ಸರಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾಯರು ಸ್ವರ್ಣಗೌರಿಯನ್ನು ಮರುದಿನ ಮದರಾಸಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಗಂಡನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದು, ನಂತರ ಶಿವಮೊಗ್ಗಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುವುದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ಸುಂದರಮ್ಮನು ಸಡಗರದಿಂದ ಉಡುಗರೆಗಳನ್ನೂ, ಭಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸ್ವಿಯಪುತ್ರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಳು.

ಮರುದಿನ ರಾತ್ರಿಯ ರೈಲು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವರ್ಣಳೂ, ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾಯರೂ ಮದರಾಸಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದರು. ಆದರೆ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಪತಿಯ ಗೃಹಕ್ಕೆ ತಿರುಳುವಾಗ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಯುವತಿಯರಿಗಿರಬೇಕಾದ ಹುರುಪೂ, ಉತ್ಸಾಹವೂ ಸ್ವರ್ಣಗೌರಿಯ ನೊಂದ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸತಿಯು ತನ್ನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವದೋ, ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಶಂಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಭೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವಳಿಗೆ ಅನ್ನಾಹಾರವೇ ಸೇರಬೇ ಹೋಯಿತು. ಸದಾ ಒಂದು ರೀತಿಯಾದ ವ್ಯಾಕುಲದಿಂದ ಪೀಡಿತಳಾಗಿ ತವಕಪಡುತ್ತಲಿದ್ದಳು.

ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಏಳು ಘಂಟೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಆವರೋರ್ವರೂ ಮದರಾಸನ್ನು ತಲುಪಿ, ವೇಣುಗೋಪಾಲನ ಮನೆಯನ್ನು ಹೋಗಿ ಸೇರಿದರು. ಆಗ ವೇಣುವು ನಡುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು "ಹಿಂದು" ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಅವರುಗಳ ಆಗಮನವನ್ನು ಕಂಡೂ ಕಾಣದವನಂತೆ ನಟಿಸಿ, ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಗಮನಿಸಿ ಓದಲು ತೊಡಗಿದನು. ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾಯರು ಐದು ನಿಮಿಷಗಳವರೆಗೆ ಕದಲದೆ ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದವರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತರು. ಸ್ವರ್ಣಗೌರಿಯು ಕದದ ಮೂಲೆಯೊಂದನ್ನು ತುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ,

ಕಾಲಿನ ಹೆಜ್ಜೆಟ್ಟಿನಿಂದ ನೆಲವನ್ನು ಕೆರೆಯುತ್ತಾ, ಸೀರಿಯ ಸೆರಗಿನ ತುದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚೀಪ್ಪೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ತಲೆಬಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಂತಳು. ಕೊನೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾಯರು ಅಳಿಯಂದಿರ ಈ ಮಾನವ್ರತವನ್ನು ಕಂಡು ಸಹಿಸಲಾರದೆ "ನಾನು ಹೋಗಿಬರಲೇ ಅಳಿಯಂದಿರೇ?" ಎಂದು ಮಾತನ್ನು, ಪ್ರಾರಂಭಗೊಳಿಸಿದರು.

ಆದರೆ ಅವರಿಂದ 'ಪಿಟಾ' ಎಂದು ಒಂದುಮಾತು ಸಹ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ರಾಯರು ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಕಾದುನೋಡಿದರು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ "ಸರಿ, ನಿಮ್ಮ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ನಿಮಗೆ ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸಿದುದಾಯಿತು, ನಾನು ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಸ್ವರ್ಣಾ! ಪತಿಗೆ ತಕ್ಕಹಾಗೆ ನಡೆದುಕೊಂಡು, ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ. ನಾನು ಹೋಗಿಬರುತ್ತೇನೆವ್ವಾ" ಎಂದು ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಮಾವನು ಹೊರಟುಹೋದನಂತರ ಸ್ವರ್ಣಳಿಗೆ ಏನೊಂದೂ ತೋರ ದಾಯಿತು. ಗಾಬರಿಗೊಂಡು ಕಣ್ಣು ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟಳು. ವೇಣುವಂತೂ ಅವಳನ್ನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿಯೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಮೆಲ್ಲಗೆ ಧೈರ್ಯ ತಂದುಕೊಂಡು "ನ್ನಾನಮಾಡಿ, ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಲಿ?" ಎಂದು ತಡವರಿಸಿ ತಡವರಿಸಿ ನುಡಿದಳು.

ವೇಣುವು "ಓಹೋ, ನಿನಗೆ ಅಡಿಗೆಮಾಡಲು ಸಹ ಬರುವುದೇನು? ಎಂದು ಪರಿಹಾಸ್ಯವಾಗಿ ನುಡಿದನು

ಅವನ ಪರಿಹಾಸ್ಯದ ನುಡಿಯು ಆ ಸುಂದರಿಯ ನೊಂದ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ವೇದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು.

"ಸುಮಾರಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ."

"ಸುಮಾರಾಗಿತಾನೇ ಬರುತ್ತದೆ? ಅನ್ನವೊಂದು ಮಾತ್ರ ಬರುತ್ತದೆ ಯೋ? ಅಥವಾ ಸಾರು ಮಾಡಲು ಸಹ ಬರುತ್ತದೆಯೋ? ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆಯವನಿರುವನೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೀಯೇನು? ಅಥವಾ ನಿನ್ನ ಗಂಡನು ದಾಸಾನುದಾಸನಾಗಿ ನಿನ್ನ ತೊರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು ನಿನಗೆ ಸೇವೆಮಾಡುವನೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೀಯೋ? ಇದುವರೆಗೂ

ನಾನಂತೂ ಹೋಟಲಿನಿಂದ ಅನ್ನ ತರಿಸಿ ಊಟವಾಗಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಇಷ್ಟ ಎದ್ದರೆ ಅಡಿಗೆಮಾಡು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತೌರವ ನೆಗೆ ಹೊರಡು ನನ್ನ ಈ ಕರಿಯಾ. ಸಂಬಳದಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆಯವನನ್ನು ನೇಮಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸ್ವರ್ಣಾ, ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಲು ಮರೆತುಹೋದೆ. ನೀನು ನನ್ನೊಡನೆ ಇರುವುದಾದರೆ ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ತೌರಮನೆಯವರ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಮರತೀ ಬಿಡಬೇಕು. ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬಾರದು, ನೀನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಕೂಡದು, ತಿಳಿಯಿತೇನು? ಹಾಗಾದರೆ ನೀನಿಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇಂದು ರಾತ್ರಿಯ ಗಾಡಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹತ್ತಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ, ಏನು?" ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟನು.

ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸತಿಗೆ ಪತಿಗಿಂತ ಹತ್ತಿರದ ಬಂಧು ಬೇರೆ ಯಾರಿರುವರು? ಹತ್ತು ತಿಂಗಳಕಾಲ ಹೊತ್ತು, ಹೆತ್ತು, ಸಾಕಿ, ಸಲಹಿದ ತಾಯಿಯೂ, ತನ್ನ ಉದರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಮಕ್ಕಳೂ ಕೂಡ ದೂರದವರೇ ಹೌದು. ಈ ತತ್ವವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸ್ವರ್ಣಗೌರಿಯು ಈ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನಗಂಡಿದ್ದಳು. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ತನ್ನ ಪತಿಯ ಸಂದರ್ಶನ ಭಾಗ್ಯವು ಲಭಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮುಗಲಾದ ಸುಖ ಸಂತೋಷವು ತನಗೆ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದವಳಾಗಿ ಆ ಸತೀರಕ್ಷೆವು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರನ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ ತಲೆಬಾಗಿದಳು.

* * * *

ಸ್ವರ್ಣಗೌರಿಯು ಸಂಸಾರವನ್ನು ಹೂಡಿದ ಹೊಸದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಶ್ರಮಪಟ್ಟಳು. ಶ್ರೀಮಂತರ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ, ಮುದ್ದಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಮುದ್ದುಗುವರಿಯಲ್ಲವೇ ಅವಳು. ಒಲೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಲು ಸಹ ಅವಳಿಗೆ ಬಾರದು. ಅವಳ ತೌರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳು ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಯ ಹೊಸಲನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದವಳಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಲತೆಯು ಪತಿಯ ಪ್ರೇಮವೆಂಬ ಮರದ ರೆಂಬೆಯನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು, ಅವರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಕಲಕಲನೆ ತಳಿರುಬಿಟ್ಟು ಬರಿಯ ಕಲ್ಲು ನೆರೆದಿದ್ದಳುನಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಸಂಪಾಗಿ ಬೆಳೆದು ವುಸ್ಸುಹೊಂದಿತು. ವೇಣುವಿಗೆ

ಅಡಿಗೆಯ ವಿಷಯ ಸ್ವಲ್ಪ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ತನ್ನ ನಲ್ಲಿಗೆ ಪದೇ ಪದೇ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಶ್ರೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಚತುರಳಾದ ಗೃಹಿಣಿಯಾಗಿ ತರಬೇತುಮಾಡಿದನು. ಸತಿಸತಿಯರ ಅಂತರಂಗವು ಒಂದು ಗೂಡಿ ಆ ಪುಟ್ಟ ಸಂಸಾರವು ಅಮೃತವಾಗಿ ತೋರಿತು.

ಈಗ ಸ್ವರ್ಣಳು ಪತಿಯ ಗೃಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಸಂಸಾರ ಹೂಡಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳು ತುಂಬುತ್ತಾ ಬಂದಿತು. ಆ ಸತಿಸತಿಗಳ ಪ್ರೇಮವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಫಲವೂ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಅದೇ ನಮ್ಮ ಪುಟಾಣಿ ಪ್ರೇಮಕುಮಾರ. ಅವನಿಗೆ ಅವನ ತಂದೆ “ಪ್ರೇಮಕುಮಾರ” ನೆಂದೇ ಹೆಸರಿಟ್ಟರು ಆಕೋ? ಸ್ವರ್ಣಳ ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತನ್ನ ಪುಟಾಣಿ ಕೈಗಳಿಂದ ಚಪ್ಪುಳಿ ತಟ್ಟುತ್ತಾ “ಕೆಲಕೆಲ”ನೇ ನಗುತ್ತಲಿರುವನಲ್ಲಾ, ಅವನೇ! ಆದರೆ ಈ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಿ ತಪ್ಪಿ ಒಂದು ಸಲವಾದರೂ ತನ್ನ ತಾಯಿ ತಂದೆಯರ ಸಂದರ್ಶನ ಭಾಗ್ಯವು ಲಭಿಸಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಕೊರತೆಯು ಅವಳ ಮನದಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳಗೇ ಕುದಿಯುತ್ತಲಿದ್ದಿತು, ಆದರೆ ಅವಳು ತನ್ನ ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಎಂದೂ ಯಾರಿಗೆಡವುತ್ತಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದುವೇಳೆ ತನ್ನ ಪತಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಅತ್ತು ಕರಿದು ಹೃದಯವನ್ನು ಹಗುರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಳು.

ಅಂದು ಸಂಜೆ ಮನೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮಗುವನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಪತಿಯ ಆಗಮನವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಸ್ವರ್ಣಳು ಬೀದಿಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಳು, ಸ್ವಲ್ಪ ದೊತ್ತಿನಲ್ಲೇ ನೇಣುವು ಮನೆಯನ್ನು ಬಂದುಸೇರಿದವನಾಗಿ, ಅಂಗಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದಿನಲ್ಲಿ ತಗಲಹಾಕಿ ಕುರ್ಚಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಕ್ರಾಪನ್ನು ನೇವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ “ಸ್ವರ್ಣಾ! ಈವಿನ ರಾತ್ರಿಯ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೊರಡಬೇಕು! ಶ್ರೀಘ್ರವಾಗಿ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟು, ರಜವೂ ದೊರತಿದ” ಎಂದು ಸವಿಯಾಗಿ ನುಡಿದನು.

ಈ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸ್ವರ್ಣಳು ಅಸ್ತರಿಭಳಾದಳು, ತನ್ನ ಕಿವಿಗಳನ್ನೇ ನಂಬಲಾರದೆ ಹೋದಳು. ಬೆಪ್ಪು ಬೆಪ್ಪಾಗಿ ಗಂಡನಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದಳು. ತಾಯಿಯ ಸೊಂಟದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಗುವಿಗೆ ತಂದೆಯ ಹಸನ್ಮುಖವನ್ನು ಕಂಡು ಏನು ತೋರಿತೋ ಏನೋ “ಅತ್ತೇತ್ತೇತ್ತೇ” ಅಂದು ತೊದಲ್ಪುಡಿ ನುಡಿಯುತ್ತಾ ಆನಂದದೊಡನೆ ತಂದೆಯ ಕಡೆಗೆ ನೆಗೆದು ತಂದೆಯ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ

ಕುಳಿತು, ವೇಣುವಿನ ಬೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದಳೆಂದು ಬಾಯಲ್ಲಿ ತುರುಕಿ ಕೊಂಡು ಸವಿಯಲು ತೊಡಗಿತು. ವೇಣುವು ಮಗುವನ್ನು ಬಾಚಿ ತಬ್ಬಿ ಕೊಂಡು ಮುದ್ದಿಡುತ್ತಾ "ಸ್ವರ್ಣಾ, ಜನ್ಮಶತ್ರುವಾದರೂ ಕೂಡ ಕ್ಷಮಾಪಣೆ ಬೇಡಿದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಡಿ ಇರುವುದು ಯೋಗ್ಯನಾವನಿಗೆ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲ. ಇಂದು ನನ್ನ ತಂದೆಯಿಂದ ಪತ್ರ ಬಂದಿದೆ. ಇಕೋ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಿಂದ ಪತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದು ಸ್ವರ್ಣಾಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಪುನಃ "ರಾತ್ರಿ ಹೊರಟು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹತ್ತು ದಿನಗಳಿದ್ದು ಬರೋಣ ಬಾ. ನಾನೂ ಸಹ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಹಾಕಿಸಿ ಎಂದೂ ದಿನವಾದರೂ ರಜ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸಿದನು.

ಸ್ವರ್ಣಳು ಕಾಗದವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಓದಿದಳು.

"ಮಾ|| ರಾ|| ಶ್ರೀ ಅಳಿಯಂದಿರಿಗೆ ಸವಿಯನುಡಿಗಳು ತಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿತವನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಹಾರಿಕೊಂಡು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದ ಗಣಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದುಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಹಾಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಈ ದುಷ್ಟಯತ್ನದ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಈ ಸೂಯೆ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನಾನೂ ತಕ್ಕ ದಂಡನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದುದಾಯಿತು. ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಲಾಲಿಸಿ ಪಾಲಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಮುದ್ದುಗುವರಿಯನ್ನು ಇಷ್ಟೊಂದು ದೀರ್ಘಕಾಲವಾಗಿ ಕಾಣದೆ ಕೊರಗಿ ಕೊರಗಿ ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯು ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮಲಗಿರುವಳು. ಇದೀಗ ನನಗೂ ನನ್ನ ಅಹಂಕಾರ ಕಣ್ಣುಪರೆ ತೊಲಗಿ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕಣ್ಣು ಪ್ರಕಾಶಗೊಂಡಿದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಕೊನೆಯಪಕ್ಷ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳಾದರೂ ರಜ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಗುವಿನೊಡನೆಯೂ, ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿ ಸ್ವರ್ಣಾಳೊಡನೆಯೂ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ. ತಮಗೆ ಈಗ ೬೦೦ ರೂ. ಸಂಬಳವೆಂದು ಮೊನ್ನೆ ತಾನೇ ಯಾರೋ ಹೇಳಿದರು. ಅತ್ಯಾನಂದವಾಯಿತು."

ಮೊಮ್ಮಗು

“ಅಮ್ಮಾ, ಅಮ್ಮಾ! ಇವೋ ನಿನಗೊಂದು ಮೊಮ್ಮಗಳು ಬಂದಿ ದ್ದು!” ಎಂದು ರಾಮನು ಐದು ವರ್ಷದ ಬಾಲಕಿಯೊಬ್ಬಳ ಕೈಹಿಡಿದು ಕೂಂಡು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

“ಯಾರೋ ಈ ಮಗು?”

“ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗಳು ಅಮ್ಮಾ!”

“ಇದೇನು ಮಡುಗಾಟವೋ ರಾಮನು ನಿನ್ನದು!”

“ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗಳೇ ಇವನು ಅಮ್ಮಾ!”

“ಅಯ್ಯೋ ನಾನವಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿಡಲಿಲ್ಲವಲ್ಲೋ ರಾಮನು ಬಾಮ್ಮಾ ಮಗೂ!” ಎಂದು ಸುಬ್ಬಮ್ಮನು ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಸೀಸೆಯನ್ನು ತೆರೆದು ಕಲ್ಲು ಸಕ್ಕಲೆಯೊಂದನ್ನು ಮಗುವಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟಳು.

ಬಳಿಕ ಮನೆಯವರಲ್ಲಿ “ಏನೋ ರಾಮನು ಆ ಶಿವಮೊಗ್ಗಿಯ ಹುಡು ಗಿಯನ್ನು ಮರುವಿತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಂಡುಬಿಡೋ ಅಂದ್ರೆ ನೀನು ಅರ್ಗಲತ್ತಾಂತ ಬೀಜಕರವನು ಮಾಡುತ್ತೀಯೋ ನಾನು ಕಾಣೆ.”

“ಯಾರಮ್ಮ ನನಗೆ ಕೃಷ್ಣದೇವರ ವೆಸರನ್ನಿಡದೆ ರಾಮದೇವರ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟೆ? ಆದುದರಿಂದ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ರಾಮಾವತಾರವನ್ನೇ ತಾಳರು ತ್ತನೇ. ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಬೀಜಕರವೆ ಕೃಷ್ಣಾವತಾರವನ್ನು ತಾಳಿದರಾಯಿ ತೀರೋ?” ಎಂದು ಕೆಲಕೆಲನೆ ಸಕ್ಕಳು.

ಸುಬ್ಬಮ್ಮನಿಗಂತೂ ಏನೂ ತೋಚದಾಯಿತು. “ಮಹರಾಯನಾಗಿ ರಷ್ಟು ಬೇಡವೆಂದವರಾರು? ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನೇ ನೋಡಿ, ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವೆಯಲ್ಲಾ” ಎಂದು ಗೊಣಗಲು ತೊಡಗಿದಳು. ಅಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿ ಬೀಜಿಯ ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತನೊಬ್ಬನು ಕರೆಯಲಾಗಿ ರಾಮನು “ಮಾಲತೀ, ಅಜ್ಜಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಆಡಿಕೊಂಡಿರು-

ಇಕೋ ನಾನು ಬಂದೆ' ಎಂದು ಹೊರಟು ಹೋದಳು. ಮಗು ಮಾಲ ತಿಯೂ, ಅಜ್ಜಿಯೂ ಅರಿಯದವರಲ್ಲಿ ಗೆಳೆಯರಾಗಬಿಟ್ಟರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ಸುಬ್ಬಮ್ಮನು ಮಗುವಿನ ಕೈಗೊಂಡು ಬೊಂಬೆಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, "ಚೆನ್ನಾ ಈ ಗೊಂಬೆಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲಿರು. ನಾನು ಒಲೆ ಪಚ್ಚಿ ಬೇಳೆ ಬೇಯಲು ಹಾಕಿಬರುತ್ತೀನೆ" ಎಂದು ಎದ್ದಳು.

ಮಾಲತಿಯು "ಯಾಕೆಂದರೆ ನೀನೇ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕೇನು? ನಮ್ಮ ನೇಲಿ ನಮ್ಮಮ್ಮನೇ ಎತ್ತ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡೋದು--ನಮ್ಮಜ್ಜಿ ಒಂದು ಕೆಲಸ ವನ್ನೂ ಮಾಡಳು. ನಮ್ಮ ಮನೇ ಮಾನೀ ಎಲ್ಲಿ? ಅವರನ್ನು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡ ಹೇಳಿ ನೀವು ಬಂದುಬಿಡಿ ಅಜ್ಜಿ, ನನ್ನೊಡನೆ ಅಡುವುದಕ್ಕೆ" ಎಂದಳು.

"ಇಲ್ಲವ್ಯಾ ಚೆನ್ನಾ, ನಮ್ಮ ಮನೇ ಮಾನೀ ಉರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ನಾನೇ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕೇನು--"

"ಅಜ್ಜಿ, ನಮ್ಮನೇಲೂ ನಮ್ಮಜ್ಜಿ ನೋಡುತ್ತೆಯ ಉರಿಗೆ ಹೋಗಿ ದ್ದಾರೆ. ಏನಜ್ಜಿ, ಮಾವನನ್ನು ಉರಿಗೆ ಕಳುಹಿ ಮಾನಿಯನ್ನು ಈ ಲೋನ್ಲೆ ಕರೆತರಲು ಹೇಳಿಬಿಡಿ ಅಜ್ಜಿ. ನೀವು ಹೋಗಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವುದೇನು? ಪಾಪ, ಅಜ್ಜಿ! ನಾನು ಹೋಗಿ ಮಾವನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೀನೆ." ಎಂದು ಬೀದಿಯ ಕಡೆಗೆ ಬಂದಳು.

ಮಗುವಿನ ತೊಡಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೇಳಿ ರಾಮುವಿನ ತುಟಿಯಲ್ಲಿ ವೇದನೆ ಯೊಂದೊಡಗೊಡಿದ ನಗೆಮೂಡಿತು.

ರಾಮುವಿನ ಹೆಸರು ರಾಮಚಂದ್ರನೆಂಬುದು. ರಾಮುವಿನ ತಂದೆಯು ತೀರಿಹೋದಾಗ ರಾಮುವಿಗೆ ಎರಡೇ ವರ್ಷ ತುಂಬಿತ್ತು. ಅಂದಿಗಿಂದ ರಾಮುವಿಗೆ ತಾಯಿ ತಂದೆಯರಿಬ್ಬರೂ ಸುಬ್ಬಮ್ಮನೇ. ತಾಯಿ--ಮಗು ಈವರೂ ಸುಬ್ಬಮ್ಮನ ತಂದೆಯು ತೀರಿ ಹೋಗುವವರೆಗೂ ಸುಬ್ಬಮ್ಮನ ತೊರುಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ತಂದೆಯವರು ತೀರಿಹೋದ ಬಳಿಕ ಸುಬ್ಬಮ್ಮನು ಅಣ್ಣನ ಮನೆಯಲ್ಲರಲು ಇಷ್ಟಪಡದೆ, ತನ್ನ ಪತಿಯ ಮೂಲಕ ದೂರವಿದ್ದ

ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವನ್ನೂ, ತಂದೆಯು ತನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಬರೆದಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದ ಒಂದೆರಡು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದು ಬಸವನಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಬೀದಿಯ ಮನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹುಡುಗನನ್ನು ಓದಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ತನ್ನ ಕಂದನು ಒಂದು ವರ್ಷದ ಬಾಲಕನಾಗಿರುವಾಗಲೇ ಸುಬ್ಬಮ್ಮನು ತನ್ನ ಮುದ್ದು ಕಂದನನ್ನು ಜಿನ್ನಾಗಿ ಓದಿಸಬೇಕು, ಅವನು ಜಿನ್ನಾಗಿ ಓದಿ ಸ್ವಾಮಾಡಿ, ಉನ್ನತವಾದುದೊಂದು ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡುವನು, ಹಲವು ಗಣ್ಯಪುರುಷರೂ, ಶ್ರೀಮಂತರೂ ನಾನು ತಾನೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣುಕೊಡಲು ಬರುವರೆ.. ಶ್ರೀಮಂತ ಮನೆವನದ ಮಂದರ ಕನ್ಯೆಯೊರ್ವಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಉಡುಗೊರೆಯೊಡನೆ ತನಗೆ ಸೊಸೆಯಾಗಿ ಬರುವಳು. ಅವಳನ್ನು ಹಾಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಹೀಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ತಾನು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಅರ್ಥ ಅತ್ತೆಯಾಗಿ ಬೇಕಾಗಬೇಕು ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಮನೋರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಳು. ಅವಳ ಮುದ್ದು ಬಾಲಕನೂ ತಾಯಿ ಮನುಷ್ಯಿಯೆಂಬ ಅಮೃತಮಯವಾದ ಲಾಲನೆ ವಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ರುಕ್ಮಸಕ್ತವ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತಮ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣನಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಬಿ. ಎಸ್. ಸಿ. ಆನರ್ಸ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ತೀರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿದನು. ಬಳಿಕ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದೊಂದು ಉದ್ಯೋಗವೂ ಸಹ ದೊರಕಿತು. ಕೊಯಿಂಬತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿ ಹೊಂದಿದ ಅಡ್ವೋಕೇಟರಿಗಿದ್ದ ರಾನ್ ಲಹದ್ದೂರ್ ರಘುನಾಥರಾಯರ ಮುನ್ನುಗುವರಿಯಾದ ಸರಸ್ವತಿಗೂ ಚಿ. ರಾಮಚಂದ್ರನಿಗೂ ಅದೇ ವರ್ಷ ಬಹಳ ವಿಜೃಂಭಣೆಯೊಡನೆ ವಿವಾಹವು ಜರುಗಿತು. ಸುಬ್ಬಮ್ಮನ ಹೆಗಲು ಗನಸುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಾಂಗವಾಗಿ ಫಲಿಸಿದವು. ಸುಬ್ಬಮ್ಮನು ಸೊಸೆಯ ಅಶುಭ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೂ ಕಂಡು ಹಿಗ್ಗಿದಳು. ಅಡ್ವೋಕೇಟಿ ರಘುನಾಥರಾಯರಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಹುಡುಗಿಯರೂ, ಮೂರು ಹುಡುಗರೂ ಉಂಟು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಿರಿಯವಳು ಸರಸ್ವತಿ. ರಾಯರ ಅತ್ಯಾಡಂಬರವಾದ " " " " " " ಕಂಡು ಕೆಲವರು "ಅವರಿಗೇನಂತೆ ಲಕ್ಷಾಧಿಪತಿ. ಕೊಟ್ಟಿಟ್ಟಿವರು. ಅದೃಷ್ಟವೆಂದರೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವೆ? ನಮ್ಮ ರಘು

ನಾಥರಾಯರನ್ನಲ್ಲವೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಈ ಹದಿನಾರು ವರ್ಷದ ನಕೀಲ
 ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಬ್ಬಟ್ಟಾ! ಅದು ಹೇಗೆ ಗುಡ್ಡೆ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ನೋಡಿ!
 ಎನ್ರಿಸಾರ್, ಅವರ ಹುಡುಗಿಯ ಮದುವೆಯನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ
 ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೇನು? ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಬರ್ಚಮ ದಿನದಲ್ಲಾ ಸಾರ್?
 ತಂಜಾಳೂರಿನಿಂದ ನಾದಸ್ವರ ಮೇಳವಾದ್ಯವೇನು. ಕೋತಿಲಗ ಲೆ ಭು ವ
 ಸುಂದರಿಯ ಸಂಗೀತ ಕಛೇರಿಗೇ ಎರಡು ಸಾವಿರ ರೂ. ಕಾಣಕೆ ಯಿತ್ತ
 ರಂತಲ್ಲಾ ಸಾರ್? ಎವಾಹಮಂಟಿಸ ಟೋಡಿಮವು ದಕ್ಕುವೆನೂ ನಾವಿರಕ್ಕ
 ಸೂರು ಮುಟ್ಟಿತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಎರಡು; ಕೆಲವರು "ಬರೀ
 ತಂಜಾಳಾರಿಯಷ್ಟೇ ಹೊರತು ಎಲ್ಲಿ ನು ಸವಯಾ ನು ಲು, ನು ಲು, ನು ಲು,
 ಅಷ್ಟೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಏನಿವೆ ಅವರಿಗೆ. ವಾದುವೆಗೆ ಇನ್ನೂ ನು ಲು ಹುಡುಗಿ
 ಯರಿದ್ದಾರೆ. ಗಂಡುಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಹಸು ಗೂಸುಗಳು. ವಣವನ್ನು ಸುಟ್ಟು
 ಬೂದಿ ಮಾಡಿದರಲ್ಲಾ ಮಹರಾಯ. ಅಷ್ಟೂ ಬರೀ ಡಾಂಟೀಕಕ್ಕಾಗಿ ಬರ್ಚಮ
 ಯಿತಷ್ಟೇ ಅದರ ಬದಲು ಅಷ್ಟನ್ನೂ ಮೊತ್ತವಾಗಿ ಹುಡುಗಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ
 ಯಾದರೂ ಬರೆದಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತಲ್ಲಾ. ಚಪ್ಪರವೆಂದೂ,
 ಮೇಳ ವಾದ್ಯವೆಂದೂ, ಊಟವೆಂದೂ, ಉಪಚಾರವೆಂದೂ ಓಗಿಗೆ ಕೈ
 ವೃಥಾ ಬರ್ಚಮಾಡಿರಬೇಕು?.... .." ಎಂದರು ಕೆಲವರಿಗೆ ಕಡಕ್ಕೆಯ
 ಎವಾಹ ನೆರವೇರಿವ ಆರನೆಯ ತಿಂಗಳೇ ವೃ ಯಸ್ತಂಭವಿಂಟು ಎರನ್ನಲ್ಲಾಗಿ
 ರಾಯರು ಸ್ವರ್ಗಸ್ವರಾದ ಬಳಿಕೇ ರಾಯರು ಗುಸ್ತಿ ತಿರು ಸುತಾಂವು ತಿರು
 ಗೆಡವಲ್ಲುಟ್ಟಿತು. ಅವರು ಕಾಲವಾದ ಬಳಿಕ ಅವರ ವಾಸ ವ ವೆಲ್ಲವನ್ನೂ
 ಸರ್ಕಾರ ಜಪ್ತಿಮಾಡಿ ಅವರ ಸಾಂಸ್ಕೃ ಬರಗೊಡವೆ ವನ್ನು ಕಂಠು ಎಳೆಗೊ
 ಮರುಗದರು. ಅವರ ಪತ್ನಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ವಾದುವೆ ಯಾಂ ರೂ. ಏನು
 ವ್ಯೂರನ್ನ ಹಣ ಮಾತ್ರವೇ ಅವರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಉಂಟಿತು. ಸುಟ್ಟ
 ತಿಯ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ರಾಯರ. ಅಳಿಮರಿಗೆ ಓಗಿಸುವುದಾಗಿ ವದನು ತಿಟ್ಟ
 ನಲ್ಲದ ಉಂಗುರವನ್ನೂ, ಚಿನ್ನ ವ ಉಡಿದು ವನನ್ನೂ ಹಣವ ವಂ ಡಾಂಟೀಕ
 ಓದಿಸಲಾದರೆ ಹೋಗಲಾಗಿ, ಅವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಲು ರೀಪಾ ರೀಮು
 ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಓದಿಸಿ ಬಿಡುವುದಾಗಿ ರಾಯರು ಬೀಗತಿಗೆ ವಾಕು ಕೊಟ್ಟಿ
 ಡ್ದರು. ಆದರೆ ದೀಪಾವಳಿಯ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಿ ಮದುವೆಯ ಸಾಲವೇ ತೀರದೆ

ಹೋದುದರಿಂದ ಆಗಲೂ ಅವನನ್ನು ಓದಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ರಾಯರು ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟರು. ಅವರು ಸತ್ತ ದುಃಖ ಸ್ವಲ್ಪ ಶವು ಸವಾದ ಬಳಿಕ ಬಿಗತಿಯು ಲಾಂಛಿ ಪ್ರಸ್ತಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಮುಹೂರ್ತ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ ಮಾಡಿ ದಯವಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ತಂದುಬಿಡುವುದಾಗಿ ಸುಬ್ಬಮ್ಮನಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದಳು. ಊರ ಜನರು ಅದೆಷ್ಟುತರಹ ವೇಳಿಕೊಂಡರೂ ಸುಬ್ಬಮ್ಮನು ತನ್ನ ಬಿಗತಿಯು ಅಷ್ಟೊಂದು ಬಡವನಾಗಿಬಿಟ್ಟಿರುವಳೆಂಬುದನ್ನು ನಂಬಲಾರದೇ ಹೋದಳು. ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಅಳಿಯನಿಗೆ ಓದಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಮಾತುಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಆ ವಜ್ರದ ಉಂಗುರವನ್ನೂ, ಚಿನ್ನದ ಉಡಿದಾರವನ್ನೂ (ಕೊನೆಯಪಕ್ಷ ೨೫ ಸಂಧನಲ್ಲಿ ನಲ್ಲಾದರೂ ಮಾಡಿಸಿ) ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಎನಹೆ ಸೊಸೆಯನ್ನು ವಸೆಗೆ ಖಂಡಿತ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಉತ್ತರ ಬರೆದುಬಿಟ್ಟಳು. ಯುದ್ಧಬೇರೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಚಿನ್ನದ ಬೆಲೆಯೂ ವಜ್ರದ ಬೆಲೆಯೂ ದಿನ ದಿನಕ್ಕೂ ವಿಷ ವಿರುದಂತೆ ವಿರುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಅನ್ನ ಬಟ್ಟಿಗೆ ತೊಂದರೆಪಡುತ್ತಲಿರುವ ಬಿಗತಿಯು ವಜ್ರದ ಉಂಗುರವನ್ನೂ ಚಿನ್ನದ ಉಡಿದಾರವನ್ನೂ ಹೇಗೆ ಓದಿಸಬಲ್ಲಳು ವಾಸ! ಸುಬ್ಬಮ್ಮನಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ ದುರಾಶೆ ಅಧಿಕ. ತನ್ನ ಸೊಸೆ ಅಷ್ಟು ತಂದಳು, ಇಷ್ಟು ತಂದಳು ಎಂದು ನೆರೆಹೊರೆಯವರೊಡನೆ ಜಂಟಿಕೊಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಈ ಹಣ ಪಿಶಾಚಿಯು ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಗಂಡನಿಂದ ದೂರ ಹೊರದೂಡಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಸರಸ್ವತಿಯ ಅನ್ಯಸ್ತವಂತೂ ಈ ರೀತಿಯಾಯಿತು. ಆದರೆ ರಾಮುವಂತೂ ತಾಯಿ ಈ ದುರ್ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಬಹಳವಾಗಿ ನೊಂದನು. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಮಾತೆಯೆಂದರೆ ದೇವತಾ ಸ್ವರೂಪ. ಅವಳ ಮಾತು ನಿರೀರ ನಡೆಯಲು ಅಶಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು ತಾಯಿಗೆ ಅದೆಷ್ಟೋ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿ ನೋಡಿದನು. ಆದರವಳು ಹಿಡಿದಕ್ಷೇ ಹೆತ, ತಾಯಿಯ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆಯಲೂ ಸಹ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಸರಸ್ವತಿಗೆ ಮಾತ್ರ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಸದೇ ಸದೇ ಪತ್ರ ಬರೆದು ಅವಳಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ಹೇಳಿ, ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುವನು. ಅವನ ಮಾತಂತೂ ಬಹಳ ಸೇವಾಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಮಗನು ದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಬಾಡಿ ಬತ್ತಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಮಾತಿಯು ಅವನಿಗೆ ಪುನರ್ವಿವಾಹ ಮಾಡಲು ಆಲೋಚನೆ

ತೆಗೆದಳು. ಇದನ್ನೇತಾಗ ರಾವಣನ ಮೆಚ್ಚಿದ ನಾಗರ ಹಾವಿನಂತೆ ಬುಸುಗುಟ್ಟಿವುದನ್ನು ಕಂಡು ಸುಬ್ಬಮ್ಮನು ನಡು ನಡುಗಿ ಹೋದಳು.

ಸುಬ್ಬಮ್ಮನಿಗಾದರೋ ಸಾಯಿವುದರೊಳಗಾಗಿ ಮನೆ ತುಂಬ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಂಡಾನಂದಿಸಿಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಬಹಳ ಅನೇ. ಪದೇ ಪದೇ ಇದನ್ನೇ ಜಪಿಸುವಳು. ಅದೇ ಮತ್ತೆ! ಆ ದಿನಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಗೆ ಅದೇತಾನೆ ತಿವಮೊಗ್ಗಿಯಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ವರ್ಗವಾಗಿ ಬಂದ ರಾಮುವಿನ ಗೆಳೆಯ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಕೇಶವ ಮೂರ್ತಿಯು ಒಕ್ಕಲು ಬರಲು, ಅವನ ಪುತ್ರಿ ಮಾಲತಿಯನ್ನು ರಾಮು ಕರೆತಂದು "ಅಮ್ಮಾ ಅಮ್ಮಾ, ಇಕೋ ನಿನಗೊಂದು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ" ಎಂದದ್ದು. ಹೌದು, ಅಂದಿನಿಂದ ಮಗು ಮಾಲತಿಯು ಸುಬ್ಬಮ್ಮನಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಾಗಿಯೇ ಪರಿಣಮಿಸಿದಳು.

* * * *

ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕಾಫೀ ಕುಡಿಯುವಾಗ ಕೇಶವನು ಮಾಲತಿಯನ್ನು ಕರೆದನು ಆದರೆ ಅವಳು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಕಾಫೀ ಕುಡಿಯುವಾಗ ಅವನ ಮಗು ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ತೊದಲ್ನುಡಿಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಅವನ ಕಾಫಿಯನ್ನು ಹೆಂಚಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕಾಫೀ ರುಚಿಸದು. ಕಸುಲೆಯೂ ನಹ ಮನೆಯೆಲ್ಲಾ ಹುಡುಕಿ ನೋಡಿದಳು. ಮಗುವನ್ನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ತೋಟದಲ್ಲೇನಾದರೂ ಅಡುತ್ತಿರುವಳೇನೋ ಎಂದು ಕೇಶವನೂ ತೋಟಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು, ಬಳಿಕ ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿ ಮುಸುರಿಯ ಪಾತ್ರೆ ತೊಳೆಯುತ್ತಲಿದ್ದ ಚಿಕ್ಕಿಯು ಮಗುವು ಪಕ್ಕದ ಮನೆಗೆ ಹೋದಳೆಂದು ತಿಳಿಸಿದಳು. ಅವಳನ್ನು ಕರೆತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಶವನು ರಾಮುವಿನ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಊಟದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಮುವೂ ಮಾಲತಿಯೂ ಮನೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕಾಫೀ ಫಲಹಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಸುಬ್ಬಮ್ಮನು ಬಡಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಳು. 'ಲೇ ತುಂಟೇ! ಮನೆಯೆಲ್ಲಾ ಹುಡುಕಿ ಹುಡುಕಿ ಸಾಕಾಯಿತು. ಹೇಳದೇ ಕೇಳದೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಓಡಿ ಬಂದೆಯೇ?' ಎಂದು ಕೇಶವನು ಮಗುವಿನ ಮೇಲೆ ಮೃದುವಾಗಿರಗಿದನು.

ಅಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿ ಸುಬ್ಬಮ್ಮನು "ಏನೇ ಮತ್ತೆ ಕರೆತಂದೆ. ಅವಳ ಮೇಲೇಕೆ ಕೋಪ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ಬೇಲಿಯ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದ ಪಾರಿಜಾತದ

ಗಡದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಗಾಗಿ ಹೂ ಕೇಯ್ಯುತ್ತಲಿದ್ದೆ ಆಗ ಬೇಲಿಯಾಚೆ ಮಗು ಆಡುತ್ತಲಿದ್ದಳು, ಕರೆತಂದೆ ಅಷ್ಟೇ. ನೀನು ದೋಸೆ ತಿನ್ನಮ್ಮ ಚೆನ್ನಾ ಇನ್ನೊಂದು ಹಾಕಲೇ?" ಎಂದು ಮಗುವನ್ನು ಮುದ್ದಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದಳು.

"ಅನ್ನಾ ಇವನಿಗೊಂದು ಹಲಗೆ ಹಾಕೆ. ಬಾರೋ ಕೇಶವ್, ನೀನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಫೀ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವೆಯಂತೆ."

"ಇಲ್ಲ, ಥ್ಯಾಂಕ್ಸ್, ಬೇಡಸ್ವಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಫೀ ಆರುತ್ತಲಿದೆ. ಕಾಫೀ ಕುಡಿಯುವಾಗ ನಮ್ಮ ಮಾಲತಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ರುಚಿಸೋದೇ ಇಲ್ಲ—ಆದಕ್ಕೇವತ್ತೆ ಅವಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಬಂದೆ?"

"ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಡೋಸ್ ಬಿಟ್ಟರಾಯಿತು. ಬಾ, ಬಾ, ಕುಳಿತುಕೊ. ಅಮ್ಮಾ ಇವನಿಗೆರಡು ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ದೋಸೆ."

"ನಾವು, ನೀನು ಈವತ್ತೇ ಹೋಗಿ ಮಾವಿಯನ್ನು ಕರೆತಂದು ಬಿಡಿ. ಪಾಪಾ ಅಷ್ಟಯ ಕೈಯಲ್ಲೇ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡಿಸುತ್ತೀಯಲ್ಲಾ. ಮಾವಿ ಬಂದರೆ ದೋಸೆ ಕಾಫೀ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ರುಚಿ ರುಚಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ, ಅಜ್ಜಿ ಸುಮ್ಮನೆ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರಲೇ ಕುಳಿತರುತ್ತಾಳೆ. ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆ ಕಛೇ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ." ಎಂದು ಮಾಲತಿ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿಬಿಟ್ಟಳು.

ಕೇಶವನಿಗಂತೂ ರಾಮುವಿನ ಮನೆಯ ವಿಸಯವೆಲ್ಲವೂ ತಿಳಿದಿತ್ತು. 'ಇದೇನಪ್ಪಾ ಇದು. ಈ ಹುಡುಗಿ ಎನೇನೋ ಅನ್ನಲು ಮರುಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಳು' ಎಂದು ಹೆದರಿ, "ಮಾಲಾ!" ನೀನು ಕಾಫೀ (ಕುಡಿದು ದಾಯಕಲ್ಲಾ.) ಅಮ್ಮ ಕರೆಯುತ್ತಾಳೆ ಹೋಗು, ನಾನು ಇಕೋ ಬಂದೆ" ಎಂದು ಮಾತು ಬದಲಾಯಿಸಿದನು.

ಸುಬ್ಬಮ್ಮನು "ಮಗುವನ್ನೇಕೆ ಅಟ್ಟಿಸುತ್ತೀರಿ? ನೀನು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂರಮ್ಮಾ ಚೆನ್ನಾ ಇನ್ನೊಂದು ಪುಟಾಣಿದೋಸೆ ಹಾಕಲೇ?" ಎಂದಳು.

ಕೇಶವನು ಕಿಂಕರ್ತವ್ಯ ಮೂಢನಾಗಿ ತಿಪ್ಪೆಗಾದನು. ಕಾಫೀ ಗೀಫೀ ಎಲ್ಲ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಎಲ್ಲರೂ ನಡುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತರು. ಸುಬ್ಬ

ಮೃನೂ ಸಹ ತರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಇಳಿಗೆಯ ಮಣೆಯ ; ಹಿತವಾಗಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಬಂದು ಕುಳಿತಳು. ಆಗ ಆಗಸರವನು ಮಡಿ ಬಟ್ಟೆ ತರಲು, ರಾಮುವು ಲೆಕ್ಕ ನೋಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬೀರುವಿನಲ್ಲಿ ನಿಂಗಡಿಸಿಡಲು ತೊಡಗಿದನು. ಕೇಳಿ ವನೂ ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯಕನಾದನು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಗಮನಿಸಿದ ಪುಟ್ಟ ಮಾಲತಿಯು “ಮಾವ ನೀವೇ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆದಿಡುವಿರೇಕೆ?” ಎಂದು ರಾಮುವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಳು.

“ರಾಮು—ಯಾಕಮ್ಮಾ, ನಾನು ಇದೆಲ್ಲ ಮಾಡಬಾರದೇನು?”

“ಮಾವ—ನಮ್ಮನೇಲಿ ನಮ್ಮಮ್ಮನೇ ಮತ್ತೆ ಇದೆಲ್ಲ ಮಾಡೋದು. ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಆಫೀಸುರಾಮಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಪೇಪರ್ ಓದುವುದೋಂದೇ ಗೊತ್ತಿದೆ” ಎನಲು, ಎಲ್ಲರೂ ಗೊಳ್ಳನೆ ನಕ್ಕರು. ಮಾಲತಿಯು ಅಂದ ಮಾತು ಸುಬ್ಬಮ್ಮನ ಹೃದಯವನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿತು.

ಅಪ್ಪರಲ್ಲೇ ಮಾಲತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯು ರಾಮುವಿನ ಮೇಚಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು. “ಮಾವಾ, ಮಾವಾ ನಿಮ್ಮ ಮೇಚಿಗೆಕೆ “ಟೀಬಲ್‌ಕ್ಲಾತ್ ಠಾಸಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿದಳು.

“ಹಾಸಲು ನಮ್ಮನೇಲಿ ಮಾಮಿ ಇಲ್ಲವಲ್ಲವಮ್ಮಾ”

“ಆಜ್ಜೇ ನಮ್ಮವ್ವನ “ಟೀಬಲ್‌ಕ್ಲಾತ್”ಗೆ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ದಾರದಿಂದ ಆದಿಷ್ಟೊಂದು ಜಿನ್ನಾಗಿ ಕಸೂತಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ ಗೊತ್ತುಂಟೀ? ನಮ್ಮಮ್ಮನೇ ಬಾಗಿಲಿಗೆಲ್ಲಾ ಮಣೆಗಳನ್ನು ಪೋಡಿಸಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ? ಬಹಳ ಜೋರಾಗಿದೆ ಮಾವ. ನಿಮ್ಮ ಮನೇ ಮಾಮಿಗೆ ಮಣೆ ಪೋಡಿಸಲು ಬರುತ್ತದೆಯೇ ಮಾವಾ?”

“ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವಮ್ಮಾ”

“ನೀನು ಹೋಗಿ ಮಾಮಿಯನ್ನು ಕರೆತಂದುಬಿಡು. ಮಾಮಿಗೆ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮಮ್ಮ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಲಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಮಾಮಿ! ಬಂದುಬಿಟ್ಟರೆ ಆಜ್ಜೆಗೂ ಕೆಲಸ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಆಲ್ಲವೇ! ಆಜ್ಜೆ?”

ಕೇಶವಮೂರ್ತಿಯು ಮಾತು ಬದಲಾಯಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ “ಮಾಲೂ, ನಿನ್ನ ಜ್ಜಿಯಿಂದ ನಿನ್ನೆ ಕಾಗದ ಬಂತಲ್ಲಾ! ನೀನಿಗೆ ಗೊತ್ತೇ?” ಎಂದನು.

ಮಾಲತಿ! 'ಓಕೋ, ಗೊತ್ತು ಗೊತ್ತು, ಅಜ್ಜ! ನಮ್ಮಜ್ಜ! ಅವೆಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯವರು ಗೊತ್ತೇ! ಊರಂದ ಬರುವಾಗ ನನಗೆ ಹೊಂಬೇರೆ, ತೋರಿ, ಮೊಸಲಂಗಾ ಎಲ್ಲ ತರುತ್ತೇನೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ! ಮತ್ತೆ—' ಎಂದೆ ಆಮ್ರೋಗಿಯೊಡನೆ ಒಂದು ಜೊತೆ ಚಿನ್ನದ ಬಳೆಬೇರೆ ಮಾತಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದಾರಂತೆ, ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆಯಂತೆ.....' ಎಂದು ಸುಬ್ಬಮ್ಮನ ಹತ್ತಿರ ಅಂಥ ಲೋಕೈಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿಬಿಟ್ಟಳು.

ನೂ, ಈ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಇವರ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದುಕೊಂಡು ಕೇಶವಮೂರ್ತಿಯು ರಾಮುವಿನ ಹತ್ತಿರ ಅಷ್ಟನೆ ಹದಿದುಕೊಂಡು ಮಾಲತಿಯೊಡನೆ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದನು. ತಾನು ಕಳ್ಳರಿಗೆ ಅಪರಾಧವಾಗ ಕಮಲೆಯ ವಿಷಯವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ, ಮಾಲತಿಯನ್ನು ರಾಮುವಿನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿಗೊಡಿಸಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡನು.

* * * *

ಅಂತೆ ಪೂರ್ತಿಯೂ ಪುಟ್ಟ ಮಾಲತಿಯನ್ನು ನೋಡದೆ, ಅವಳ ವಸ್ತ್ರವನ್ನೆ ಬದ್ಧವೆ ತೊಡಲು ಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳದೆ ಸುಬ್ಬಮ್ಮನಿಗೆ ಬಹಳ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು. ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯೇ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಗೆ ಹೋದಳು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮತ್ತೆ ನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಸುಬ್ಬಮ್ಮನ ಅಗಮನವನ್ನು ಕಂಡು ಕಮಲೆಗೆ ಅರಿವಾಗಬಯಸಿತು.

"ಓ! ನನ್ನಾ, ಮಗುವನ್ನು ನೋಡದೆ, ನನ್ನಿಂದಿರಲು ರಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನನ್ನೆನ್ನೆ?" ಎಂದಳು ಸುಬ್ಬಮ್ಮ. ಆಕೆಯ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ಕೈಗೂಡಿಸಿ ಕಾಫೀ ಲೋಟಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಸುಟು "ಅಜ್ಜ! ಅಜ್ಜ!" ಎಂದು ಕೂಗಿ ಮನೆಯಿಂದ ಓಡಿಬಂದು ಆಕೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು.

ಕಮಲೆಯು "ಲೇ ಮಂಟಿ, ಹೀಗೆ ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದೇ? ಅಜ್ಜಿ ನನ್ನೆಲ್ಲವೆನ್ನೇ?" "ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಕಮಲಮ್ಮಾ, ನನ್ನ ಚಿನ್ನಾ ಮುಟ್ಟಿಸಿಕೊಡು? ಯಾಕೆ ನಿನ್ನೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ಕಂದಾ?" ಎಂದು ಸುಬ್ಬಮ್ಮನು ಮಗುವನ್ನೆತ್ತಿ ಮುದ್ದಿಟ್ಟಳು.

“ನೋಡಜ್ಜಿ, ಮತ್ತೆ.....ಮತ್ತೆ.....ಅಮ್ಮನೂ, ಅಪ್ಪನೂ ನಾನು ನಿಮ್ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ನನ್ನನ್ನು ರೂಪೋಳಗೆ ಕೂಡಿಹಾಕುತ್ತೀನೆಂದು ಬೈದರು. ಅದಕ್ಕೇ ಮತ್ತೆ ನಾ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲೇ ಆಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ.....”

“ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಂದು ಸುಮ್ಮನೆ ತೊಂದರೆಪಡಿಸುತ್ತಾಳೆಂದು ಹಾಗಂದೆವು, ಅಷ್ಟೇ.”

“ನನ್ನ ಕಂದನ್ನ ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಗದರಿಸಬೇಡಿ. ಅವಳಲ್ಲದ ಮನೆಯೊಂದು ಮನೆಯೇ. ಬಾ ಚಿನ್ನ, ನನ್ನ ರಾಜ, ನನ್ನ ಆರಗಣೆ! “—ಎ—” ಎಂದು ಮುದ್ದಿಡುತ್ತಾ ಮಗುವಿನ ಸಹಿತ ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದಳು ಅಜ್ಜಿ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸುಬ್ಬಮ್ಮನ ಮತ್ತು ಮಾಲತಿಯ ನಡುವೆ ಪ್ರೇಮವು ದಿನೇ ದಿನೇ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಲಿದ್ದಿತು. ಮಾಲತಿಯು ದಿನದಲ್ಲಿ ಬಹುಭಾಗ ವನ್ನು ರಾಮುವಿನ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸುಬ್ಬಮ್ಮನು ಮಗುವಿಗೆ ವಿವಿಧ ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವಳು, ದಿನಕೊಂಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜಡೆಹೆಣೆದು, ತಿಲಕವಿಟ್ಟು, ಹೂ ಮುಡಿಸಿ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಆನಂದಿಸುವಳು. ಮಾಲತಿಯನ್ನು ಜೊತೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಆಚೆಯೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಳು. ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯವೂ ಮಾಲತಿಗಾಗಿ ರಾಮು ಏನಾದರೊಂದು ಅಪೂರ್ವ ವಸ್ತು ಕೊಂಡು ತರಬೇಕು. ಯಾಕೆ ತರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸದಿರಳು. ತನಗೂ ಇಂತಹದೊಂದು ಮುದ್ದು ನೊಮ್ಮಗು ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂದು ಕೊರಗುವಳು. ಕೆಲಸಮಯ ಅಧ್ಯಾಯವಾಗಿ ಆ ಎರಡು ಅನಿಷ್ಟ ಒಡವೆಗಾಗಿ ಆ ಆರಿಯದ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಗಂಡನಿಂದ ದೂರಮಾಡಿರುವೆನಲ್ಲಾ ಎಂದು ತೋರುವುದು, ಮರುಕ್ಷಣ ಬೀಗತಿಯ ಮೇಲೆ ಮಿತಿಯಿಲ್ಲದ ಕೋಪ ಉಂಟಾಗುವುದು. ಬರುವ ನವರಾತ್ರಿಗಾದರೂ ಸೊಸೆಯನ್ನು ಕರೆಸಿಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಆಶೆಮಾಡುವುದು.....ಮಾತಿಯ ಹೃದಯ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಕಂಡು ರಾಮುವು ಮನದೊಳಗೆ ಹಿಗ್ಗಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಆಗ ಮನದೊಳಗೆಯೇ ವುಟ್ಟು ಮಾಲತಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನರ್ಪಿಸಿದನು.

* * * * *

ಅಂದು ಭಾನುವಾರ. ಹೆಗಲು ಭೋಜನವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಮು ಆಫೀಸು ರೂಮಲ್ಲಿ ‘ಫೈಲ್’ ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಅವನ ತಾಯಿಯು

ಕಿಟಕಿಯ ಸಮಾಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಬೆಂಚೊಂದರ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಪಕ್ಕದ ಮನೆ ಯನ್ನು ಈಕ್ಷಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಪಕ್ಕದ ಮನೆಗೆ ಲೇಡೀ ಡಾಕ್ಟರೂ, ಮಿಡ್ ವೈಫೂ ಬಂದುಬಿಟ್ಟರು. ಪ್ರಸವ ವೇದನೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಕಮಲೆಯು ಕಿರಿಚುವ ಧ್ವನಿಯು ಕೇಳಬರುತ್ತಲಿದ್ದಿತು. “ಕಮಲೆಯು ದೇವರ ದಯೆಯಿಂದ ಪ್ರಸವಿಸಿ ಸೌಖ್ಯಹೊಂದಬೇಕಲ್ಲಾ” ಎಂದು ಸುಬ್ಬಮ್ಮನಿಗೂ ಯೋಚನೆ ಹತ್ತಿತು. ಮಾಲತಿಯ ಅಜ್ಜಿಯು ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೂ, ಹೊರಗೂ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿಯೂ ಚಿಂತೆಯೇ ಮೂರ್ತಿವತ್ತಾಗಿ ಬೀದಿ ವರಾಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾಲತಿಯೊಡನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಮಲೆಯ ಕೂಗು ಸಿಂತಿತು. “ಕುನ್ಯಾ, ಕುನ್ಯಾ” ಎಳೆಗೂಸಿನ ಅಳುವನು ಕೇಳಬಂದಿತು.

ಸುಬ್ಬಮ್ಮನಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿರಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮೆಲ್ಲಗೆ ಪಕ್ಕದಮನೆಗೆ ಹೊರಟಳು. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಲೇಡೀ ಡಾಕ್ಟರ್, ನರ್ಸ್ ಎಲ್ಲರೂ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಶಾರದಮ್ಮನವರೇ ಸೂಸೆಯ ಹತ್ತಿರ ವಿದ್ದರು, ಮಾಲತಿಯು ಸುಬ್ಬಮ್ಮನನ್ನು ಪುಟ್ಟ ಪಾಪ ತೋರಿಸಲು ಎಳೆದು ಕೊಂಡು ಹೋದಳು.

ಶಾರದಮ್ಮನು ಮುದ್ದು ಮೊಮ್ಮಗುವನ್ನು ತೆಗೆದು ತೋರಿಸುತ್ತಾ “ನೋಡಿಂವ್ವೆ” ನಮ್ಮ ಮಾಲತಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹುಟ್ಟುಬಿಟ್ಟ! ಪಾಪ ಮಗು (ಕಮಲೆ) ಬಹಳ ಪ್ರಸುಪಟ್ಟಳು. ಕೊನೆಗೆ ದೇವರು ಒಳ್ಳೆಯದು ಮಾಡಿದ ಸಧ್ಯಕ್ಕೆ” ಎಂದು ಬಹಳ ಮನುತೆಯೊಡನೆ ನುಡಿಯಲು, ಸುಬ್ಬಮ್ಮನ ಕರುಳಲ್ಲಿ ಅಮೊಂದು ತರಹದ ವೇದನೆ ಮೂಡಿತು.

ಸುಬ್ಬಮ್ಮನು ಮಾಲತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು “ಪುಟ್ಟ ಪಾಪನನ್ನು ನಮ್ಮನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು ಚಿನ್ನಾ” ಎಂದು ತನಾಸೆಗೊಂಡಳು. ಮಾಲತಿಯು ಗಂಟು ಮುಖ ಮಾಡಿಕೊಂಡು “ಊಂನಾನು ಕೊಡೋಲ್ಲ..... ನಮ್ಮನೆಗೆ ಬೇಕು” “ನಿಮ್ಮನೇ ಮಾವಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ನಿಮ್ಮನೇಲೇ ಇರುತ್ತೆ ಆ ಪಾಪ” ಎಂದಳು. “ಲೇ ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟಿ ಮಾತಾಡಬಾರದು” ಎಂದು ಶಾರದಮ್ಮನು ಮೊಮ್ಮಗಳನ್ನು ಗದರಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಅಷ್ಟರ ಮೇಲೆ ಸುಬ್ಬಮ್ಮನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಲ್ಲು ಸಕ್ಕರೆ ಯನ್ನು ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟು "ರಾಮೂ, ಲೋ ರಾಮೂ! ಮಾಲತಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ!" ಎಂದಳು ಸುಬ್ಬಮ್ಮ. ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನನಾಗಿದ್ದ ರಾಮುವು "ಊಂ" ಅಂದನಷ್ಟೇ. ತಾಯಿಯು ಇದು ನಿಮಿಷ ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಳು. ಬಳಿಕ "ರಾಮೂ, ಭಾರತಕ್ಕೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಹದಿನೈದು ದಿನ ಮಾತ್ರವಿದೆ. ಎರಡು ದಿನ ರಜ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೊಯವೊತ್ತಾಗಿ ಹೋಗಿ ಸರಸಳನ್ನು ಕರೆತಂದವಿಡಬೇಡಿ, ರಾಮೂ!" ಅಂದಳು!

ರಾಮು ಅತ್ಯರ್ಥಕತನಾಗಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ತಾಯನನ್ನು ವೈದಿ ನೋಡಿದನು.

ಆದರೆ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಸುಬ್ಬಮ್ಮನಿಗೂ ಮೊಮ್ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿ, ಅಜ್ಜಿಯ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ನಾದಿನಿ ಬರುತ್ತಾಳೆ

ಬೆಂಗಳೂರು

೧೬—೧೨.....

ಕ್ಷೇಮ,

ಪ್ರೀತಿಯು ಅತ್ತಿಗೆಗೆ ಅನೇಕ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು. ನಿಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಬಂದು ನೋಡಿ ಎರಡು ವರ್ಷವಾಯಿತು. ಈ ಸಲವಾದರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, ನಿಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಆಸೆಯಾಗಿದೆ. ಕಳೆದ ಸಲವೇ ಹೊರಟೆ. ನನ್ನ ನಾದಿನಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಳಲ್ಲಾ, ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ (ಮಕ್ಕಳು) ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ! ನನಗೆ ಸಾಕು ಸಾಕಾಯಿತು ಅವರುಗಳನ್ನು ಉಪಚರಿಸಿ, ಸುಧಾರಿಸುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಈ ಕ್ರಿಸ್ಮಸ್ ರಜಕ್ಕೂ ಬಂದರೂ ಬಂದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ಎಲ್ಲಾದರೂ ಹಠಾತ್ತನೆ ಕಾಗದ ಸಹೆ ಬರೆಯದೆ, ಹೋದ ನೆಲವಂತೆ, ಬಂದರೂ ಬಂದಳು. ಅದುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ದಿನ ವಾತ ಹೋದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ನಾನು ನಾಡಿದ್ದು ಬುಧವಾರ ಹೊರಟು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುಬಿಡುವುದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುವೆನು.

ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ! ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತೆಯೇ ಬಹಳ ತುಂಟ ಮಕ್ಕಳು. ಬೆಳಗಾದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕೈದು ತರಹದ ಟಿಫನ್‌ಗಳು, ಪಾನಗಳು ಎಲ್ಲ ತಯಾರಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ಮಗುವಿಗೆ ಕಾಫಿ ಸೇರಿದರೆ, ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ "ಕೋಕೋ"ನೇ ಸೇರುವುದು. ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು ಮಾಡಿದರೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ದೋಸೆ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುವನು, ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗಿ ನಳಿನಿಯಂತೂ ಸಜ್ಜೆಗೆಯೇ ಬೇಕೆಂದು ಹಟಹಿಡಿಯುವಳು. ಮುಂಜಾನೆಯೇ ಎದ್ದು ನಾನು ಒಪ್ಪವಾಗಿ ಕಾಫಿ, ಫಲಹಾರಾದಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಾದಿನಿಯಮ್ಮನವರು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದೆದ್ದು ಬಂದು, ನನ್ನನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಬಂದುಬಿಡುವಳು! "ಏನತ್ತಿಗೆ ಉಪ್ಪಿಟ್ಟನ್ನೇ ಮಾಡಿದೆ! ಅಯ್ಯಾ! ಮಾಧುವೊಬ್ಬನೇ ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು ತಿನ್ನಬಲ್ಲ ನಮ್ಮ

ಶಂಕ್ರಾಗೆ ಉಪ್ಪಿಟ್ಟಿಂದರೆನೇ ಇನ್ನ ದ್ವೇಷ. ಅವನಿಗಿರಡು ಬ್ರೆಡ್ ಸ್ಲೈಸ್ ಟೋಸ್ಟ್ ಮಾಡಬಿಡು. ಲಲಿತೆಗಂತೂ ಇವೆರಡನ್ನೂ ಕಂಡರೂ ಓಕರಿಕೆ. ಅವಳಿಗಷ್ಟು ರವೆಯನ್ನು ಮೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಿ, ದೋಸೆಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರಾಯಿತು. ನಳನಿಗಂತೂ ಸೀ ತಿಂಡಿನೇ ಇಷ್ಟ. ಹಾಗೆಯೇ ಅರೆಸಾವು ರವೆಹಾಕಿ ಅಷ್ಟು ಸಜ್ಜೆಗೆ ಮಾಡಬಿಡು. ಅತ್ತಿಗೆ! ನನಗಾವುದಾದರೂ ಸರಿಯೇ, ಒಂದಿಷ್ಟು ತಿಂದರಾಯಿತು” ಎಂದು ನಯವಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಯಿತ್ತು ಬಿಟ್ಟುಳು. ಅರ್ಧ ಘಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಪುನಃ ಬಂದು “ಅಯ್ಯೋ, ಹೇಳಲೇ ಮರೆತನಲ್ಲ ಅತ್ತಿಗೆ! ನಳನಿಗೆ ಹಾಲು, ಕೋಕೋ. ಕಾಫೀ ಯಾವುದೂ ಸೇರದು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾರ್ಲಿಕ್ಸ್ ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ? ಅದನ್ನು ಒಂದು ಚಮಚ ಹಾಲಿಗೆ ಬೆರೆಸಿ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು ಸಾಕು” ಎಂದು ಬಹು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅಂದುಬಿಡುವಳು. ಹಾರ್ಲಿಕ್ಸ್ ಮನೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲವೆಂದುಬಿಟ್ಟರೋ ಕೋಪ ಎಲ್ಲಿ ಮೀರಿಬಿಡುವುದು. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾರ್ಲಿಕ್ಸ್. ಗ್ಲಾಕ್ಸೋಸ್ ಇವೆಲ್ಲ ಸಿಕ್ಕುವುದು ಕುದುರೆಯ ಕೊಂಬಂತಿದೆಯಲ್ಲಾ ಸರಿ, ಸುಮ್ಮನುಮ್ಮನಾವರೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯಾರಿಗಾದರೂ ಬಹಳಖಾಯಿಲೆಯೆಂದೂ, ಹಾರ್ಲಿಕ್ಸ್ ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿದೆಯೆಂದೂ ಡಾಕ್ಟರನ್ನು ಶಿವಾರಸುಮಾಡ ಹೇಳಿ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಬರೆದುಕೊಡ ಹೇಳಿ, ಅವರಿಗಷ್ಟು ಲಂಚತೆತ್ತು, ಡ್ರಗ್ ಕಂಟ್ರೋಲರ್ ಹತ್ತಿರ ಜೋಗಿ ಅನುಮತಿ ಹೊಂದಿ, ಹಾರ್ಲಿಕ್ಸ್ ಕೊಂಡು ತರುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಸಾಕು ಸಾಕಾಗಿ ಹೋಯಿತು ಪಾಪ. ಅಡಿಗೆಯಲ್ಲೂ ಇದೇ ಅವಸ್ಥೆಯೇ. “ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿ ಗೊಂದು ಸೇರುತ್ತದೆಂದು ಹತ್ತು ತರವೂ ಮಾಡಿ ಯಾಗಬೇಕು. ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೋ ತೊಂದರೆಗಳು, ಬರೆಯಲು ಹೋದರೆ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಪುಸ್ತಕವೇ ಮುಗಿದುಬಿಡುವುದು. ನನಗಂತೂ ಅವಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿ, ಊರಿಗೆ ಕಳು ಹಿಸುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಸಾಕು ಸಾಕಾಯಿತಮ್ಮ. ಅಜೀ ಮತ್ತೆ ಅವಳು ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಬರೆಯುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಊರಿಗೆ ಹೊರಟೇಬಿಟ್ಟೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ೨೨ನೆಯ ತಾರೀಖು ಸ್ಕೂಲು ಮುಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ನಾಲ್ಕು ದಿನ ವಾತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹೋದರೇನೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಬಿಡು.

ಅಣ್ಣನಿಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರ ತಿಳಿಸು
ಇಂತೀ ಪ್ರಿಯ ಸಾಧಿಸಿ.

ಜಾನಕಿ, — ಶೇಲಂ

ಕ್ಷೇಮ,

೧೮—೧೨.....

ತೀರ್ಥರೂಪ ಅಣ್ಣನವರಿಗೆ ಅನೇಕ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು. ನಾನು ಸಾಳೆಯ ಸಂಜೆಯ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವುದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುವೆನು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪಾಠಶಾಲೆ ಮುಟ್ಟಿದ ಬಳಿಕ ಅವರನ್ನು ಅವರು (ಯಜಮಾನರು) ಕರೆತಂದು ಬಿಡುವರಾದುದರಿಂದ ನಾನು ಮಾತ್ರ ಸೇವಕನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ನಾಡಿನ ಜಾನಕಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಬರೆದಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ಮುಂಚೆ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟೆ. ಅವಳು ಬಂದರೆ ಬರಲಿ, ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಹೋಗಲಿ. ನನಗೇನಂತೆ ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು. ಬೇಕಾದರೆ ಅವರು ತಂಗಿಗೆ "ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೌಕರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬರಬೇಡ"ವೆಂದು ಬರೆಯಲೇನೀಗ. ಮೂರನೆಯ ವರ್ಷ ಚಂದಳಿಲ್ಲ ಮಹರಾಯಿಗಿತ್ತಿ! ಅದೆಷ್ಟು ಖರ್ಚು ನಮಗಟ್ಟು ಹೋದಳು! ಅವಳು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಅವರು ಸುಮ್ಮನಿರಬೇಕೆಲ್ಲ. - ತಂಗಿಗೂ, ತಂಗಿಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ರಾಜೋಪಚಾರ ಮಾಡಿದರೂ ಅವರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಊರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುವಾಗಲಂತೂ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ರಾಶಿ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟರು. ಈ ಕಾಲವಲ್ಲಂತೂ ಬಟ್ಟೆಯ ದೆಲೆ ಕೇಳಬೇಕೆ? ಎಷವಿರುವಂತೆ ಏರುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲ. ೧೦೫ ರೂ. ತೆತ್ತು ಅವಳಿಗೆ ಸೀರೆಯಂತೆ! ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಟ್ಟೆಯೆಂದೂ, ಆಟದ ಸಾಮಾನೆಂದೂ ಮಾತ್ರ ೧೫೦ ರೂ. ವರೆಗೆ ಖರ್ಚುಮಾಡಿದರು. ಈ ನಾಡಿನಿಯರು ಬಂದರೇನೇ ಅನ್ಯಾಯ ಖರ್ಚು ನಮಗೆ.

ಅತ್ತಿಗೆಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸು. ಮಕ್ಕಳು ಸಂಗತಿಗಳು ಮುಕ್ತಾ.

ಇಂತಿ!

ಪ್ರಿಯ ತಂಗೀ, ಕಮಲೆ

ಟಿಲಿಗ್ರಾಂ :

ಸೌ. ಕಮಲೆಗೆ C/o. S. ರಾಮಚಂದ್ರ
ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್, ಶೇಲಂ.

ನಿನ್ನ ಆತ್ಮಿಗೆ ತೌರುಮನೆಗೆ ಜೊರಟಿದ್ದಾಳೆ. ಇಲ್ಲ ಅಡಿಗೆಯವನು
ಸಹ ಇಲ್ಲ. ದಯವಿಟ್ಟು ಬರಬೇಡ.

ಅಣ್ಣ,

ರಾಮಚಂದ್ರ,

ಮದರಾಸು :

ಅನುರಾಧೆಯ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿನಿ

“ಅಮ್ಮಾ, ಅಮ್ಮಾ!” ಈ ದಿನ ಮ್ಯಾಡಂ ನನಗೆ ಇಕೋ!
 --ಈ ‘ಕಲರ್ ಬಾಕ್ಸ್’ ಕೊಟ್ಟು!” ಎಂದು ಬಹಳ ಸಂತೋಷದೊಡನೆ
 ಕುಣಿಯುತ್ತ ಬಂದಳು ಮಗು ಅನುರಾಧೆ.

ಡ್ರಾಯಿಂಗ್ ರೂಂನಲ್ಲಿ ಅಂಗ ಹೆಣೆಯುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಕಮಲೆಯು
 “ಎಲ್ಲಿ ನೋಡೋಣ ಬಹಳ ಮೋಕಾಗಿದೆಯಲ್ಲ!” ಎಂದು ಮಗುವಿನ
 ಕೈಯಿಂದ ಬಣ್ಣದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ತೆರೆದು ನೋಡಿದಳು.

ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ “ಬಣ್ಣದ ತಗಡಿನ ಶುಶ್ಕೂರಿ” ಹಾಡಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲ
 ಹುಡುಗಿಯರೂ ತಪ್ಪು ತಪ್ಪಾಗಿ ಹಾಡಿದರು. ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳುವವರಿ
 ಗೊಂದು ‘ಕಲರ್ ಬಾಕ್ಸ್’ ಬಹುಮಾನವೆಂದರು ಮ್ಯಾಡಂ. ನಾನೇ ಮತ್ತೆ
 ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ action ಸಹಿತ” ಎಂದಳು ಅನುರಾಧೆ.

“ನೀನು ಬಹಳ ಜಾಣೆಯಲ್ಲವೇ! ಮ್ಯಾಡಂಗೆ ಸಹ ನೀನು ಬಹಳ
 ಮುದ್ದು !! ಎಂದು ಮಗುವನ್ನು ಬಾಚಿ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡಳು ತಾಯಿ.

ಮಿಸೆಸ್ ವಾಣೀ B. A. ನೇ ಅನುರಾಧೆಯ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿನಿ.
 ಆ ಊರಿನ ಮಹಿಳಾ ಸಮಾಜದ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಂದ ಆ ಸಮಾಜದ ಕಟ್ಟಡ
 ದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಸಲ್ಪಡುವ ಶಿಶುವಿಹಾರದಲ್ಲೇ ನಮ್ಮ ಅನುರಾಧೆ ಸೇರಿದ್ದಳು.
 ಆ ಶಿಶುವಿಹಾರದ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ 75. ಅದನ್ನು A. Section
 B Section ಎಂದು ಇಬ್ಭಾಗ ಮಾಡಿ ಇಬ್ಬರು ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿನಿಯರನ್ನು
 ನಿಯಮಿಸಿದ್ದರು. ಅದರಲೊಬ್ಬರು ಮಿಸೆಸ್ ವಾಣೀ B A ಅನುರಾಧೆಯ ತಂದೆಗೆ
 ಆ ಊರಿಗೆ ವರ್ಗವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಸಹ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟ
 ರೊಳಗಾಗಿಯೇ ವಾಣಿಗೂ ಅನುರಾಧೆಗೂ ಸಡುವೆ ಮೊಳಿತ ಪ್ರೇಮವೆಂಬ
 ಸಸಿಯು ಸೊಂಪಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಪೂರ್ಣ ಪುಷ್ಟಿತವಾಗಿದ್ದಿತು. ಅನುರಾಧೆ
 ಒಂದು ದಿನ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಶಿಶುವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಬಾರದಿದ್ದರೆ, ವಾಣಿಯ ಕಣ್ಣಿನಿ
 ಗಳು ಆ ಮಕ್ಕಳ ಗುಂಪಿನೊಳಗೆ ಹಾದು ಅವಳನ್ನು ಹುಡುಕಲಾರಂಭಿಸಿ

ಬಿಡುವುವು. ತಕ್ಷಣ ಮಗುವೇಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳಿಬಾರೆಂದು ಆಳನ್ನು ಅವಳ ಮನೆಗೆ ಓಡಿಸಿಬಿಡುವಳು. ಮಗು ಅನುರಾಧೆಯ ಹೊಳಪಾದ ಕಣ್ಣುಗಳೂ, ಮುತ್ತಿನಂತಹ ತೊವಲ್ನುಡಿಗಳೂ, ಜಾಣ್ಮೆಯೂ ಎಂತಹವರ ಹೃದಯವನ್ನೂ ಸಹ ಆಕರ್ಷಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಬಾಲಗೋಪಾಲನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ಪುಣ್ಯವತಿ ವಾಣಿಯ ಹೃದಯವನ್ನು ಆ ಮಗು ಆಕರ್ಷಿಸಿದುದರಲ್ಲಿ ಅತಶಯವೇನಿದೆ ?

ಅವಳ ನೊಂದ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಆ ಪುಟ್ಟ ಬಾಲಕಿಯ ಮೇಲೆ ಅವಳ ಗೀರ್ವಣಿ ಪ್ರೇಮವು ಮುಲಾಮಿನಂತೆ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಮಗುವೆಂದರೆ ಅವಳಲ್ಲಿನೇ ಮಗು. ಸ್ವಟಿಕ ಸರೋವರದಂತಹ ನಿರ್ಮಲ ಹೃದಯ, ಅದರಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಲಿರುವ ಪ್ರೇಮವೆಂಬ ಪುನಿತ ಉದಕವನ್ನು ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಾಣುವವರ ಮೇಲೆ ವರ್ಷಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಳು ಆ ಮಗು. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಆಟವಲ್ಲಾಗಲೀ, ಪಾಠವಲ್ಲಾಗಲೀ, 'ಡ್ರಿಲ್' ನಲ್ಲಾಗಲೀ, Recitation ನಲ್ಲಾಗಲೀ ಅನುರಾಧೆಯೇ ಮೊದಲು (first). ಅವಳ ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾದ ಮುಖ ಲಕ್ಷಣವೊಡನೆ, ಅವಳ ಬುದ್ಧಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವೂ, ಧಾರಾಳ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಸೇರಿ ಮಿಸ್ ವಾಣಿಯನ್ನು ಸೂಜಿಗಲ್ಲಿನಂತೆ ಅವಳಿಡೆಗೆ ಸೆಳೆಯಿತು.

ಇವರ ನಡುವೆ ಅನುರಾಧೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಡಬಲ್ ನ್ಯೂನೋನಿಯಾ ಜ್ವರ. ಕಂಡು ನರಳಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ನಾಲ್ಕೈದು ದಿನಗಳಿಂದ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುರಾಧೆಯನ್ನು ಕಾಣದೆ ವಾಣಿಯ ಹೃದಯವು ಕರುವನ್ನು ಕಾಣದ ಗೋವಿನಂತೆ ಚಟಪಟಿಸಿತು. ಅವಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ಬರಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ನಿಜಾಂಶ ತಿಳಿಯಿತು. ಆ ಸಮಯ ವಾಣಿಯ ಮನಸ್ಸು ನೊಂದಷ್ಟು ಅನುರಾಧೆಯ ಹೆತ್ತ ತಾಯಿಯ ಮನಸ್ಸು ಕೂಡ ನೊಂದಿರಲಾರದು. ಅಂದಿನಿಂದ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಪಾಠಶಾಲೆ ಮುಗಿದೊಡನೆಯೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ನೆಟ್ಟಗೆ ಅನುರಾಧೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವಳನ್ನು ಕಂಡ ಹೊರತು ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಲು ವಾಣಿ. ಅವಳ ದರ್ಶನವೇ ಆ ಬಾಲಕಿಗೆ ಔಷಧಿಯಂತೆ ಪರಿಣಮಿಸಿ, ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಕ್ರಮೇಣ ಖಾಯಿಲೆ ಗುಣವಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು. ವಾಣಿ ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ಬರಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅನುರಾಧೆ

ಯನ್ನು ನೋಡಲು ಕೋಗಲಾರಳು. 'ರಬ್ಬನ್ಸ್', 'ಬ್ರೂಚ್' ಚಾಕಲೇಟ್ ಪೆಪ್ರಮೆಂಟ್, ಬೊಂಬೆ, ಹೂ ಎಂದು ಏನಾದರೊಂದನ್ನು ಕೊಂಡು ತಂದು ಮಗುವಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಮಾತನಾಡಿಸಿ ಬರುವಳು.

* * * *

ಅಂದು ಭಾನುವಾರ ಸಂಜೆ. ದಿನವಹಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿನಿಯು ಅನುರಾಧೆಯನ್ನು ನೋಡಲು ಬರುವ ಸಮಯವದು. ಅನುರಾಧೆಯ ತಾಯಿ ತಂದೆಯರಿಬ್ಬರೂ ಅವಳ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಅನುರಾಧೆಯಂತೂ ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ 'ಮ್ಯಾಡಂ'ನ ಬರವನ್ನು ಘಳಿಗೆ ಘಳಿಗೆಗೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಬಾಗಿಲ ಕಡೆಗೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಅಲ್ಲೆ ಜವಾನನೊಬ್ಬನು ಚೀಟಿಯೊಂದನ್ನು ತಂದು ಕಮಲೆಯ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೋದನು. ಕಮಲೆಯು ಅದನ್ನು ಓದಿಸೋಡಿ "ಜಿನ್ನಾ, ಮ್ಯಾಡಂ ಈ ದಿನ ಬರಲು ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತಾಗಬಹುದೆಂದು ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ" ಎಂದಳು.

ಅನುರಾಧೆಯ ತಂದೆಯು "ಅದ್ಯಾರೇ ಅದು ಆ ಮ್ಯಾಡಂ? ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು ತಾಯಿ ಮಗಳಿಬ್ಬರೂ ದಿನಾಲೂ ಅಷ್ಟೊಂದು ಮಾತನಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವಿರಿ?" ಎಂದರು.

"ತಡೀರಿ, ಇನ್ನು ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ನಿಮಗೆ ಅವಳನ್ನು introduce ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯವಳಾಕೆ. ನನಗಿಂತ ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷ ಹಿರಿಯವಳಿರಬೇಕಷ್ಟೆ. ಅಷ್ಟೊಂದು ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ತಂದೆಯರನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಗಂಡನಿಂದಲೂ ನಿರಾಕೃತಳಾಗಿ ಬಹಳ ನೊಂದಿರುವಳು ಸಾಪ! ಆದೊಂದು ದಿನ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಲಲಿತಮ್ಮನು ಅವಳ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದಳು. ಬಹಳ ಪರಿತಾಪಕರವಾಗಿದೆ.

"ಅವಳ ಗಂಡ ಅವಳನ್ನೇಕೆ ನಿರಾಕರಿಸಿದನಂತೆ?"

"ಅವಳ ತಂದೆ ದೊಡ್ಡ ಜಮೀನ್ದಾರಂತೆ. ಅವರಿಗೆ ಈಕೆ ಯೊಬ್ಬಳೇ ಮಗುವಂತೆ. ಅವಳು ಸಣ್ಣ ಮಗುವಾಗಿರುವಾಗಲೇ ತಾಯಿಯೂ

ತೀರಿಕೋದುದಳಾದುದರಿಂದ ಜಮೀನ್ದಾರರೇ ಮಿಸೆಸ್ ವಾಣಿಯನ್ನು ಬಹಳ ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದಲೂ, ಮುದ್ದಾಗಿರಲೂ ಸಾಕಿ ಸಲಹಿದರಂತೆ. ಅವಳ ಸುಖಕ್ಕೆ ಭಂಗ ಬರಬಾರದೆಂದು ತಾನೂ ಸಹ ಪುನರ್ನಿವಾಹವಾಗಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಆದ ರವರು ಬಹಳ ಒರಟು ಪುಭಾವದವರಂತೆ. ವಾಣಿ ನಿವಾಹ ವಯಸ್ಕಳಾಗಲು ಬಡವನಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ, ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಶೀಲನೂ, ಸುಂದರನೂ, ಎದ್ದಾವಂತನೂ ಆದ ವರನಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆಮಾಡಿ ಮಗ ಳನ್ನೂ, ಅಳಿಯನನ್ನೂ ತನ್ನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿಂದ ವರನ ಬೇಟೆಗೆ ಹೊರಟಿರಂತೆ. ಅವರಿಷ್ಟದಂತೆಯೇ ವರನೂ ದೊರಕಿದನಂತೆ. ಇನ್ನೇನು, ಮದುವೆಯೂ ಆಯಿತು. ಅಳಿಯನಿಗೆ ಕುಂಭ ಕೋಣದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣದೊಂದು ಉದ್ಯೋಗ. ಅಳಿಯನಂತೂ M. A. ಪದವೀ ದರ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿರಬೇಡಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವನೇ! ಜಮೀ ನ್ದಾರರು "ಕೆಲಸಗಲವಾವುದೂ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನನಗೂ ವಯಸ್ಸಾ ಯಿತು. ನನ್ನ ಹತ್ತಿರವೇ ಸುಖವಾಗದ್ದುಕೊಂಡು, ನನಗೆ ಸಹಾಯಕ ನಾಗದ್ದು ಬಿಡು" ಎಂದರಂತೆ, ಅಳಿಯರಾಯನಿಗೆ. ಆದರೆ ಅಳಿಯನೊಬ್ಬ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪ್ರಿಯ. ಮಾವನವರ ಮನೆಯ ಅಳಿಯನಾಗಿ ಮಾವನವರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆಯಲು ಅವನಿಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಮಾವನವರ ಮಾತು ಕೇಳದೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆಹೋಗಿ ಸೇರಿಯೇಬಿಟ್ಟ! ಕೆಲದಿನಗಳ ಬಿಳಕ, ಮನೆ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದುದಾಯಿತೆಂದೂ, ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆತಂದು ಬಿಡಬೇಕೆಂದೂ, ಮಾವನನರಿಗೊಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದ. ಮಾವನವರಂತೂ ಒರಟು ಮನುಷ್ಯ. ಹತವಾದಿಯೆಂದೆನಲಲ್ಲಾ, ತನ್ನ ಮುದ್ದು ಗುವರಿಯನ್ನು ತಂದುಬಿಡುವುದು ಅಸಾಧ್ಯನೆಂದೂ, ಅವಳಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಕಷ್ಟ ಕೆಲಸಗಳನ್ನುಮಾಡಿ ರೂಢಿಯಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲೆ ಅಭಿ ಮಾನವಿರುವ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಅವನೇ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆಕೊಟ್ಟು ತನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸುಖವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಂತರವೇನೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಅಳಿಯನಿಗೆ ಮಾವನವರು ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿ ಪತ್ರಬರೆದುಬಿಟ್ಟರು. ಮಾವನವರ ಮತ್ತು ಅಳಿಯನ ಮನಸ್ತಾಪಗಳ ನಡುವೆ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡು ಒದ್ದಾಡಿದಳು ಅರಿಯದ ಹುಡುಗಿ ವಾಣಿ, ಪಾಪ! ಯೋಚಿಸಿ, ಯೋಚಿಸಿ, ಹಿಂಜರಿದು, ಹಿಂಜ

ರದು ಕೊನೆಗೆ ವಾಣಿಯು “ಅಪ್ಪನ ಮಾತರಲಿ, ನಾನು ಬರಲು ತಯಾರಿದ್ದೇನೆ. ಅಗತ್ಯ ನನ್ನನ್ನು ಬಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ” ಎಂದು ಗಂಡನಿಗೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೋ ಸಮಾಧಾನೋಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಹಾಕಿದಳು. ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಉತ್ತರವಿಲ್ಲ. ಇದರ ನಡುವೆ ಜಮೀನ್ದಾರರು ಹೃದಯ ರೋಗದಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿ ಆಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಕಾಲವಾಗಿ ಹೋಗಲು, ತಬ್ಬಲಿ ವಾಣಿ ಸೋದರ ಮಾವನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ತನ್ನನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಗಂಡನ ಹತ್ತಿರ ಸೇರಿಸಿಬಿಡಿರೆಂದು ಅವಳು ತನ್ನ ಸೋದರಮಾವನ ಹತ್ತಿರ ಬಹಳ ವೇಚಾಡಿದಳು. ಅವಳ ಸೋದರ ಮಾವನು ಕುಂಭಕೋಣಂಗೆ ಹೋಗಿ ಎಚಾರಿಸಿ ನೋಡಲಾಗಿ, ವಾಣಿಯ ಗಂಡನು ಆ ಊರನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿ ಕೆಲತಿಂಗಳಾಯಿತೆಂದು ವರ್ತಮಾನ ತಿಳಿಯಿತು. ಕೆಲವರು ವಾಣಿಯ ಗಂಡನು ಉಚ್ಚ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ವಿಲಾಯತಿಗೆ ತೆರಳಿದನೆಂದೂ, ಮದರಾಸ್ ಸರಕಾರದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಗೌರವ ವೇತನ (Merit Scholarship) ದೊರಕಿದೆಯೆಂದೂ ಕೆಲವರೂ ಹೇಳಿದರಂತೆ. ಆ ಬಳಿಕ ವಾಣಿಯ ಗಂಡನ ವಿಷಯವಾದ ಯಾವದೊಂದು ವರ್ತಮಾನವೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಕೊರಗಿ ಕೊರಗಿ, ನಶಿಸಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ವಾಣಿಗೆ ಕೊಂಚ ಬದಲಾವಣೆಯೂ, ಶಾಂತಿಯೂ ಏರ್ಪಡಲೆಂದು ಅವಳ ಸೋದರ ಮಾವನು ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ S. S. L. C. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣಳಾಗಿ ಪುದರಂದ ಅವಳನ್ನು ಮದರಾಸಿಗೆ ಕರೆತಂದು ಕ್ರೀಮೇರೀ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದರಂತೆ. ಕಳೆದ ವರ್ಷ H. A. ಪದವೀದರಳಾಗಿ, ಈ ಊರಿನ ಶಿಶುವಿಹಾರವಲ್ಲೊಂದು ಕೆಲಸವಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಜಾಹೀರಾತು ಮೂಲಕ ತಿಳಿದು, ಬಂದು ಸೇರಿದ್ದಾಳೆ. ಬೇಕು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಐಶ್ವರ್ಯವಿದೆ, ಕೈತುಂಬ ಸಂಬಳ ಬೇರೆ. ನೋಡಲಂತೂ ಅತಿ ಚೆಲುವೆ. ಆದರೇನಂತೆ? ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಲ್ಲ. ಅವಳ ರೂಪೂ, ಸೌಂದರ್ಯವೂ, ಸಮಗ್ರವೂ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಚಿಲ್ಲದ ಬೆಳದಿಂಗಳನಂತಲ್ಲವೇ; ಇದೆ.....ಎಂದು ಕಮಲೆಯು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಜವಾನ ಬಂದು “ಮ್ಯಾಡಂ ಬಂದರು” ಎಂದುತಿಳಿಸಿಹೋದ. ಮರುಕ್ಷಣ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸೌಂದರ್ಯ ದೇವತೆಯೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಳಾದಳೋ ಎಂಬಂತೆ, ತರುಣಿಯೋರ್ವಳು ಆ ಕೊಠಡಿಯೊಳಗೆ

ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು. ರಘುಪತಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡಿದ. “ಹಾ, ಮಧುರಾ ! ನೀನೇ !!” ಎಂದು ಅವನರಿವಿಲ್ಲದೆ ಕಿರಿಚಿದ. ಮಿಸೆಸ್ ಮಧುರವಾಣಿ ನಾಚಕೆಯಿಂದ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ನಿಂತಳು, ಕೊಂಚ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು, ರಘು ಪತಿಯ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು. ರಘುಪತಿ ಪ್ರೇಮಪೂರ್ವಕ ವಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಹಿಡಿದೆಬಿಟ್ಟು ಸಿದನು. ಕಮಲೆಯು ಅರೆಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ವಿಷಯವೇ ನೆಂಬುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದಳು.

* * * *

ಆನೂರಾಧೆಯ ಉಸಾಧ್ಯಾಯಿನಿಯು ಆನೂರಾಧೆಯ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನೂ ಆದಳೆಂದರೆ ಆ ಪುಟ್ಟಬಾಲಕಿಗುಂಟಾದ ಆನಂದ ಕೋಲಾಹಲವನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಇನ್ನು ಆ ಪ್ರೇಮನುಯಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಬಿಟ್ಟು ಆಗಲಿರಬೇಕಾಗಲಿವಷ್ಟೆ !

ಚಾರುಮತಿಯ ಆಸೆ

ನನಗೆ ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಯದಿಂದಲೂ ಒಡವೆಯ ಮೇಲಿನ ಹುಚ್ಚು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಧಿಕವೇ ಹೌದು. ನಾನು ಮಗುವಾಗಿದ್ದಾಗ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಬೊಂಬಾಯಿ ಬಳಿಯವನು ಹೋದರೆ ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಾಣಿಯ ಬಳೆಗಳಾದರೂ ಹತ್ತಿದ ರೇನೇ ತೆರೆದ ಬಾಯನ್ನು ಮುಚ್ಚುತ್ತಿರಿದ್ದೆನು. “ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಜಿಲ್ಲಾಟ ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ” ಎಂಬ ಗಾದೆಯಂತೆ ನನ್ನಿಂದ ಬಳಿಯವನಿಗೆ ಕೊಂಡಾಟ. ಆದರೆ ಅಪ್ಪನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಬೇಕಲ್ಲಾ! ಅಪ್ಪನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ದಾಗ, ನನ್ನ ರೋಧನವು ಸಫಲ ಹೊಂದುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ರಸ್ತೆಯ ಶುದ್ಧಿಯಿಂದಲೇ ಬೊಂಬಾಯಿ ಬಳಿಯವನ ಕೂಗು ಕೇಳ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ, ನಾನು ಯಾವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಸಹ ಒಂದೇ ಓಟ ತೆಗೆದು ಬೀದಿಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು, “ಬೊಂಬಾಯಿ ಬಳೆ! ಏಯ್ ಬೊಂಬಾಯಿ ಬಳೆ!” ಎಂದು ಕಿರಿಚಿ ಅವನನ್ನು ಕರೆದು ಬೀದಿಯ ಜಗುಲಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿರಿಸಿದ ನಂತರವೇ, ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳುವ ವಾದಿಕೆ, ಅಮ್ಮನು “ಓಡೆ, ತೊಲಗೇ ಆಚೆ. ದಿನವಹಿ ನಿನ್ನ ಕೈಗೆ ಬಳೆ ಗಳನ್ನು ಹಾಕಲು ಯಾರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವೇ? ಹತ್ತಿಲಲ್ಲಿ ಕಾಸಿನ ಗಿಡ ಎದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವೆಯೇನು? ನಿನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ ಗಂಡನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ವೇಚಾಟವೇ ಸರಿ. ಅವನು ನಿನಗೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಸೀರೆಗಳನ್ನೂ, ಒಡವೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಕೊಂಡು ಕೊಟ್ಟು ಸಾಧಿಸುವುದನ್ನು ಆಗ ನೋಡುವೆನು!” ಎಂದು ಬೈಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿದು ಕೊನೆಗೆ ‘ರಪಾ, ರಪಾ’ ಎಂದು ಎರಡೇಟನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬೀದಿಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಎಳೆದು ಆಗಣೇ ಹಾಕಿಬಿಡುವಳು. ಬೊಂಬಾಯಿ ಬಳಿಯವನು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಗಲಾಟೆ ಮಾಡುವನು. ಅಮ್ಮನು “ಮಗುವು ಕರೆದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಬರ ಹೇಳದವರಾರೋ? ಬುದ್ಧಿಯವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಹೊರಟುಹೋಗೋ” ಎನ್ನುವಳು. ಒಂದೊಂದು ದಿನ ಆಜ್ಜಿಗೆ ಮನಬಂದರೆ “ಯಾಕೆ ಮಗು

ವನ್ನು ಹೀಗೆ ಅಳುಸುತ್ತಿರವೆಯೇ ಸ್ವಲ್ಪ ತಾರೋ ಕೆಟ್ಟ, ದಂತದಲ್ಲಿ ಕೊರೆದು ತೆಗೆದಂತಹ ಆ ದುಂಡನೆಯ ಬಿಳಿಯ ಕೈಗೆ ಬಳಿ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟರೆ ಎಷ್ಟು ಅಂದವಾಗಿರುತ್ತದೆ! ಉಪ್ಪಿನ ಮರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೊನ್ನೆಯದಿನ ಮೊಸರು ಕೊಂಡು ಕೊಂಡ ಬಾಕೀ ಹಣ ಮೂರು ಕಾಸು ಹಾಕಿರುವೆನು ಹೋಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾರೇ ಲಕ್ಷ್ಮಿ” ಎಂದು ಮೊಸೆಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಯಿತ್ತು “ಬಾರೇ ಚಿನ್ನಾ” ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ಬೀದಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಸುವಳು. ಅಂದು ನನಗೆ ಯೋಗವೇ ಸರಿ ಅಜ್ಜಿಗೆ ಮನಬಾರದಿದ್ದರೋ ಅಮ್ಮನೊಡನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ದೈಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿಬಿಡುವಳು. ಅಪ್ಪನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಇಲ್ಲ.

ಹಬ್ಬ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳೂ ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯಗಳನ್ನು ಉಟಮಾಡುವುದರಲ್ಲೂ; ಹೊಸ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವುದರಲ್ಲೂ ತಮ್ಮ ಆನಂದವನ್ನು ಇಬ್ಬಾಗಮಾಡಿ ಕೊಂಡಾಡಿದರೆ, ನಾನು ಹೊಸ ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವುದರಲ್ಲಿಮೇಲೆ ನನ್ನ ಪೂರ್ತಿ ಸಂತೋಷವನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುವೆ. ಅಂದೆಲ್ಲವೂ ಉಪವಾಸ ಇರಹೇಳಿದರೂ ಇರಬಲ್ಲೆ, ನನಗೆ ಅದು ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ತಂದೆಯು “ಮೋಕೇಲಾಲಾ” ಎಂದು ಪಂಹಾಸ್ಯವಾಗಿ ಕರೆಯುವರು.

“ಮೊಡ್ಡವಳಾದ ಬಳಿಕ ಶ್ರೀಮಂತನಾದ ಪತಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ, ಬೀಕಾದಷ್ಟು ಹೊಸ ನಮೂನೆ ಸೀರೆಗಳನ್ನೂ, ಒಡವೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆನೆಂತೆ.....” ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಮನೋರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಲಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಒಂದು ಬಡ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ನಡುವೆ ಒಬ್ಬಳಾಗಿ ಜನಿಸಿದೆ. ಎವಾಹವಾದದ್ದೂ ಒಂದು ಬಡವನನ್ನು. ಎವಾಹದ ಬಳಿಕ ನನ್ನ ಮನೋರಾಜ್ಯದ ಭವ್ಯ ಭವನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸುಚ್ಚು ನೂರಾದುವು. ಪರಮಾತ್ಮನು ನನ್ನನ್ನು ವಂಚಿಸಿದನೆಂದು ಕೆಲವು ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ನೊಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನನಗೆ ನನ್ನ ಪತಿಯ ಮೇಲೆ ಆಗಾಧವಾದ ಪ್ರೇಮವೂ ಭಕ್ತಿಯೂ ಉಂಟು.

ಒಳ್ಳೆಯ ಸೀರೆಯೇ, -ಒಡವೆಯೇ? ಈ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿಯ ನೂಲಿನ ಸೀರೆಯನ್ನು ಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾನು ಹೋಗಲು ತಯಾರಲ್ಲ." ಎಂದು ದುಃಖವೂ, ಕೋಪವೂ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಲಿರುವ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಜೋರಾಗಿಯೇ ಮಾತಾಡಿಬಿಟ್ಟ. ಆ ಕಠಿಣ ಮಾತುಗಳು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣನಾಥರ ಹೃದಯ ಕಮಲವನ್ನು ಶೂಲದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಚುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಆಯ್ಯೋ, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಾಳ್ಮೆಯೇ ಮೂರ್ತಿವತ್ತಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭನ ವದನವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನಾನು ಏಕೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ತಾಳ್ಮೆ ಮೀರಿ ಕ್ರೂರವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡೆನೆಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗಿಂತ ನೂರ್ಮಡಿಯಷ್ಟು ಕೊರಗತು ಅನಂತರವಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟೊಂದು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಗೊಂಡರೂ ಸಹ ಒಂದು ಸಲ ನುಡಿದ ಮಾತನ್ನು ಅಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಅವರ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮಾಸಣೆ ಬೇಡಲು ಸಹ ಹೆದರಿ...ಅಲ್ಲ...ನಾಚಿಕೆಗೊಂಡು ಮೌನವಾಗಿ ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೊರಟುಹೋದೆ.

ಮರುನಿವಿಷ ನಾನು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಕಾಫಿಯನ್ನು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರನು ಮೌನವಾಗಿ ಕುಡಿದು "ನಾನು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಬೇಕು, ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿಕೋ" ಎಂದು ನುಡಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನ ಕಠೋರ ವಚನದಿಂದ ಅವರಿಗುಂಟಾದ ವ್ಯಸನವೂ, ಅಪಮಾನವೂ ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಿತು. ನಾನು "ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀರಿ?" ಎಂದು ಸಹ ಕೇಳಲು ಬಾಯಿ ಬರಹೆ ಮೂಕಳಂತೆ ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದೆ. ಅವರು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ 'ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೀನೆ'ಂದು ತಿಳಿಸದೆ ಎಂದಿಗೂ ಹೊರಗೆ ಹೋದವರಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ? ಯಾವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ? ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಈಗ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಳದೆ ಹೊರಟಿರುವರು? ಒಂದು:.....
.....ವೇಳೆ.....ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ಕಾಣಲು ಜುಗುಪ್ಸೆಗೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದರೋ? ಕಾಣನಲ್ಲ".... ಎಂದು ಹಲವು ಬಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿದವಳಾಗಿ ಪರಿತಪಿಸಿದೆ.

ಘಂಟೆ ಏಳು ಹೊಡೆಯಿತು. ಅವರು ಬರುವ ಜೋಡಿನ ಶಬ್ದವು ಬೀದಿಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕೇಳಬಂದಿತು ಐದಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಎಲಾಝೆ ತಿಗೆ ತೆರಳಿದ್ದ ನಾಥನು ಜನ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು

ಹೊಕ್ಕಾಗ, ಅಷ್ಟೊಂದು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಾಂಗ್ಲಭನ ಆಗಮನವನ್ನು ಕಾತುರತೆಯೊಡನೆಯೂ, ಆಶೆಯೊಡನೆಯೂ, ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಲಿದ್ದ ಮಡದಿಗೂ ಸಹ ನಾನು ಆಗ ಹೊಂದಿದ ಮಹದಾನಂದ ಎರ್ಪಟ್ಟರಲಾರದು. ನಯ ಎನಯ ಭಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವಳಾಗಿ ಸಂತೋಷದೊಡನೆ ಕದವನ್ನು ತಿರೆದೆ. ನನ್ನ ದೇಹಾದ್ಯಂತವೂ ರೋಮಾಂಚನ ಉಂಟಾಯಿತು. ದೇಹವೆಲ್ಲವೂ ಟಿವರಿ, ನಡುಗಲಾರಂಭಿಸಿತು.

“ಚಾರುಮತೀ! ಇಕೋ! ಪೊಟ್ಟಣವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ, ಇದರಲ್ಲಿನಿಡೆಯೆಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡು!” ಎಂದು ಪ್ರೇಮ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನುಡಿಯುತ್ತಾ ಒಂದು ಪೊಟ್ಟಣವನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿತ್ತು, ಕುರ್ಚಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಒರಗ ಕೊಂಡರು ಅವರು.

ನಾನು ಕಾತುರತೆಯೊಡನೆ ಪೊಟ್ಟಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು “ಎನಿರ ಬಹುದು? ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಆಲೆದುಬಿಟ್ಟು ಬಂದಿರಿ? ಮೈ ಪೂರ್ತಿ ಬೆವರುತ್ತ ಲಿದೆಯಲ್ಲಾ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ‘ಸ್ಪ್ಯಾಂಚಿ’ನಿಂದ ಚೌಕವೊಂದನ್ನು ತಂದು ಅವರ ಹಣೆಯನ್ನು ಒರಸಲು ಹೋದೆ.

ಅವರು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಚೌಕವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು “ನಾನೆಲ್ಲಾ ಮುಖ ಒರಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಮೊದಲು ಪೊಟ್ಟಣವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ನೋಡು” ಎಂದರು.

ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಪೊಟ್ಟಣವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದೆ, ನಾನು ಬಹಳ ದಿವಸಗಳಿಂದ ಆಶೆಯಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಲಿದ್ದ ಮೇಘ ವಣದ ಜರತಾಂಃ ಸೀರೆ ಯೊಂದೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವ Ready made silk ‘ಜಾಕೆಟ್’ ಒಂದೂ ದೃಶ್ಯವಿತ್ತವು. ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನಾನು ನಂಬಲಾರದೇ ಹೋದೆ.” “ಎಲ್ಲಿಯದು....ಯಾರಿಗೆ?” ಎಂದು ತಡವರಿಸಿ ತಡವರಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದೆ.

“ನಿನಗೆ! ಚಾರೂ? ಚೆನ್ನಾಗಿದೆಯೇ? ಬೈಸಿಕಲ್ ಕೊಂಡು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿಯಂತೆ ಕೂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನಲ್ಲವೇ? ಆ ಹಣವು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿ ಖರ್ಚಾಗಬಿಡುವುದೆಂದು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ಮಾಧುವಿನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೆ ಕೊಟ್ಟಿಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಅವನ ಮನೆಗೆ ಹೋದೆ.

ಆವನಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೋ ಅಲೆದಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಕಂಡು ಹಿಡಿದೆ. ಆವನಿಂದ ಆ ಹಣವನ್ನು ಕೇಳಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬ್ರಾನ್ರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಂಗಡಿ ಅಂಗಡಿಯಾಗಿ ತಿರುಗಿ ಇವನ್ನು ಕೊಂಡು ತಂದೆ.....”

ಆವರು ಇಷ್ಟೊಂದು ಶ್ರಮಪಟ್ಟಿದ್ದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಸರಿತಪಿಸಿತು. ಆವರೆ ಸೀರೆಯನ್ನು ಕಂಡು ನನ್ನ ಮನವು ಪುಳಕಿತ ಹೊಂದಿತು.

ಆವರು “ಅದೇನನ್ನು ಬಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವೆ ಚಾರೂ ಬೇಗನೆ ಸೀರೆಯನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಾ ನೋಡೋಣ” ಎನಲು, ಓಡಿಹೋಗಿ ಹೊಸ ಸೀರೆಯನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಆನಂದವಾಗರದಲ್ಲೆ ತೀಲಾಡಿದೆವು.

ಆವರು “ನಾಳೆಯ ದಿನ ಮಂಜುಳೆಯ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ವಜ್ರದ ಓಲೆಗಳನ್ನು ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಅರಸಿನ ಕುಂಕುಮಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಯೋಚನೆ ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ” ಎಂದು ಪ್ರೇಮಪೂರಿತವಾದ ಆತಿ ಮನೋಹರವಾದ ನೋಟವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಾ ಕಿವಿಗಿಂಪಾಗಿ ನುಡಿದರು. ನಾನೂ ಆಗಲೆಂದು ತಲೆಯಲ್ಲಾಡಿಸಿ ನನ್ನ ಸಂತೋಷದಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಪೂರ್ಣ ಸಮ್ಮತವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆ.

ಮಂಜುಳೆಯ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಎರಡು ಜೊತೆಗಳು (set) ಒಡವೆಗಳುಂಟು. ಒಂದು ‘ಸೆಟ್ಟಿ’ನ್ನು ತಾನು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಸಾಲ ಕೇಳುವವರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮದುನೆ ಮುಂತಾದ ವಿಶೇಷಗಳು ಜರುಗಲಿ, ಮಂಜುಳೆಯ ಅಭರಣಗಳು ಹಸೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವ ಹುಡುಗಯ ವೈ ಮೇಲೆ ಅಲಂಕೃತವಾಗುವುದು. ನಾನು ಮರುದಿನ ಆವಳ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕೆಳದೊಡನೆಯೇ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಹಿಂದು ಮುಂದು ನೋಡದೆ ತಕ್ಷಣವೇ ಬೆಂಡೋಲೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟಳು.

ಬೆಂಡೋಲೆಗಳನ್ನೂ, ಹೊಸ ಸೀರೆ, ಕುಪ್ಪಸಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ನಾನು ಅರಸಿನ ಕುಂಕುಮಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲನುವಾಗಿ ನಿಂತಿರಲು ನನ್ನ ನಾಥರು

“ಚಾರ್ಯಾ! ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನೀನು ರತಿದೇವಿಯೇ ಹೌದು! ನಿನಗೆ ಒಡವೆಗಳು ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತವೆ!” ಎಂದು ಹೊಗಳಲು, ಅಲಂಕಾರ ಪ್ರಿಯೆಯಾದ ನನ್ನ ಮೈ ಉಬ್ಬಿತೆಂದರೆ ಸಂದೇಹವೇನೂ ಇಲ್ಲವಷ್ಟೆ. “Boss” ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಕಾಲ ಕಳೆದುಬಿಟ್ಟು ಬಂದೆನು.

ಗಾಡಿಯಿಂದ ಇಳಿದು ಬಂದವಳು, ಹೊಸ ಸೀರೆಯನ್ನು ಬವಲಾಯಿ ಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ನನ್ನ ಪ್ರತಿ ಬಿಂಬವನ್ನು ನೋಡಲು ಕನ್ನಡಿಯ ಮುಂದೆಹೋಗಿ ನಿಂತನು. ಹಾ! ನನ್ನ ಎಡಗವಿಯ ಬೆಂಡೋಲಿಯೇ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ತಟ್ಟನೆ ಕಿರಿಚಿಬಿಟ್ಟೆ. “ಎನು? ಎನು?” ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾ ನಡುಮನೆ ಯಿಂದ ಅವರು ನಾನಿದ್ದ ಚಿಕ್ಕಮನೆಯೊಳಗೆ ಓಡಿಬಂದರು. ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದವರಾಗಿ ಆದೇ ತಾನೇ ನಾನು ಬಂದಿಳಿದ ಜಟಿಕಾ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಬೀದಿಯ ಕಡೆಗೆ ಓಡಿದರು. ಜಟಿಕಾ ಗಾಡಿಯು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಎಬ್ಬಿಕದಂತಹ ದೂರದಲ್ಲಿ ಓಡಿಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಿತು. ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸಾವಿರಾರು ಗಾಡಿಗಳಿವೆ. ಇದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಹೇಗೆ. ಬೆಂಡೋಲಿಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ನಾವು ಮಾಡಿದ ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೂ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವಾಯಿತು. ಮಂಜುಳಿಯು ಮಡುಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಬೆಂಡೋಲಿಯ ಪಟ್ಟಿಗೆಯ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಳದ ಮೇಲೆ “ಬೆಲೆ ೨೫೦೦ ರೂಗಳು” ಎಂದು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಿತು.

ನಮಗೆ ಅಂಗೈಯಗಲ ಭೂಮಿಯಾಗಲಿ, ಬಿಡುಕಾಸಿನಷ್ಟು ಪಿತ್ತ್ರಾರ್ಜಿತ ಹಣವಾಗಲಿ ಎನ್ನೊಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಅಥವಾ ನಾವು ಹಣ ಕೂಡಿಸಿದಲು ನನ್ನ ಪತಿಗೆ ಕೈತುಂಬ ಹಣವೇನಾದರೂ ಬರುತ್ತದೆಯೇ? ಒಂದೂ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ಈ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪಿತಕ್ಕೆ ಸಹ ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡಹಾಗಿ ಬೈಯುವೆ ಕೋಪದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಸಣ್ಣ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅಂದು, ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ನಮ್ಮ ದುರದೃಷ್ಟದ ಪರಿಣಾಮವೆಂದು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟರು, ಆ ಮಹಾತ್ಮರು! ಬೆಂಡೋಲಿಯು ಹಾಳಾದಂದಿನಿಂದ ನನ್ನ ಒಡವೆಯ ಆಸೆಯು ಮಾಯವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಆದರೆ ನಾವು ಈ ದೊಡ್ಡ ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆಂಬ ಚಿಂತೆಯು ಹಗಲಿರಳಿನ್ನದೆ ಸದಾಕಾಲವೂ ಅಂಧಕಾರಂಧತೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಸುಳಿಯುತ್ತಲಿದ್ದಿತು. ಅವರು ಯಾರು ಯಾರನ್ನೋ ಆಗಲಾಚಿ ಬೇಡಿ ೧೩೦೦

ರೂಗಳನ್ನು ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಹೊಸದಾಗಿ ಒಂದು ಬೆಂಡೋಲೆ ಯನ್ನು ಕೊಂಡು ತಂದರು. ಎರಡನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಮಂಜುಳೆಯ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಕೊಡುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹದಿನೈದು ದಿನವಗಳಾಗಿತ್ತು. "ಹಿಂದಿರುಗಿ ಕೊಡಲು ಎಷ್ಟೊಂದು ಸಾವಕಾಶವಾಡಿಬಿಟ್ಟ!" ಎಂಬ ಮಂಜುಳೆಯ ಮಾತು ಒಂದನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೇ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಸಹಿಸಲಸದಳವಾದ ಯಾತನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿತು. ನನ್ನ ತಪ್ಪಿತಕ್ಕಾಗಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಹಣವನ್ನು ಸಾಲತಂದ ಅಸರ ಮನಸ್ಸು ಸಾಲಗಾರರ ಕಡುನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅದೆಷ್ಟೊಂದು ಯಾತನೆಗೊಂಡಿರಬೇಕೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿ ಕೂರಗಿದೆನು. ಕುಟುಂಬದ ಕರ್ಚನ್ನು ಬದಲವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ, ಪಡಬಾರದ ಕಷ್ಟಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸಿದೆವು.

ಅನರಂತೂ ಅದೇ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಕೂರಗಿ ಕೂರಗಿ ಬದಲವಾಗಿ ಕೃಷ ಹೊಂದಿದರು. ನನ್ನ ವಾಡನ್ನು ಕೇಳಿದೀಕೆ? ಈ ಮಧ್ಯ ಮಂಜುಳೆಯ ಗಂಡನಿಗೆ ಬೇರೆ ಊರಿಗೆ ವರ್ಗವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತು.

* * * *

ಒಂದು ದಿವಸ ಸಂಜೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ನಮ್ಮ ಮಗುವಾದ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ನೊಡನೆ "ಬೀಚಿಗೆ" (Beach)ಗೆ ಗಾಳಿ ನೇವನೆಗಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದೆವು. ಅವರು ಮಗುವನ್ನೂ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರೊಬ್ಬರೊಡನೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಾ ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ತಿರುಗಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಲು ದೂರ ಕೊರತುಹೋದರು. ನಾನುಮುಟ್ಟಿಗೆ ಸಮುದ್ರದ ಅಲೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತ ಮರಳಲ್ಲಿ ಏಕಾಂತವಾಗಿ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದೆನು. ಆ ಅಲೆಗಳು ಪುನಃ ಪುನಃ ದಡದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಡಿಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕಷ್ಟಸುಖಗಳು ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದುತ್ತದೆಯೆಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೆ. ಆಗ ನನ್ನ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾತುಗಳ ಶಬ್ದವು ಕೇಳಿಬರಲು ಯಾರೆಂದು ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಲಾಗಿ ಶ್ರೀಮಂತ ರಮಣಿಯೋರ್ವಳು ಎರಡು ಕೈಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈವರೂ ಮಕ್ಕಳ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಅವರೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಅವಳು ನನ್ನ ಗೆಳತಿ ಮಂಜುಳೆ!

ಇದಂತಹ ಆಶ್ಚರ್ಯ! ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಯೂ ಸಹ ನೋಡದವಳಂತೆ ನನ್ನನ್ನೂ ವಾಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದಳು.

ನನ್ನಿಂದ ಸುಮ್ಮನಿರಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. “ಮಂಜುಳಾ.....ಮಂಜುಳಾ” ಎಂದು ಕೂಗಿಯೇ ಬಿಟ್ಟೆ.

ಮಂಜುಳೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ನನ್ನನ್ನು ದುರದುರನೆ ನೋಡುತ್ತಾ “ನನ್ನನ್ನು ಹೆಸರಿದಿದು ಕರೆಯಲು ನೀನಾರು?” ಎಂದು ಅಧಿಕಾರಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದಳು.

“ಮಂಜುಳಾ! ನಾನು ಯಾರೆಂದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೇ? ನಿನ್ನ ಗೆಳತಿ ಚಾರುಮತಿಯಲ್ಲವೇ ನಾನು” ಎಂದು ಗವ್ವದ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ನುಡಿದೆ. ದುಃಖವು ನನ್ನ ಗಂಟಲನ್ನು ಬಗಿಯಿತು.

ಅದರೊಳಗೆ ಅವಳೂ ನನ್ನ ಗುರುತನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದವಳಾಗಿ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಕುಳಿತು, ನನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತ್ಯಾದರದೊಡನೆ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು “ಚಾರು! ನೀನ್ಯಾಕೆ ಇಷ್ಟಾಯಿತು ಬಡವಳಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವೆ ಕಣೀ? ಅದೇ ನನಗೆ ಗುರುತು ಏನಾಗಿ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ? ಏನೇ ಸಂಗತಿ? ಹೇಳಿ.” ಎಂದಳು ನಾನು ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಬೆಂಡೋಲೆಯ ಪಂಚಾಮವೇ” ಎಂದೆ.

“ಯಾಕೆ ಹಾಗೆ ಹೇಳುವೆ? ನೀನು ಅವಾಗಲೇ ಅವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟೆಯಲ್ಲಾ?”

ನಿನ್ನ ಬೆಂಡೋಲೆಯೊಂದು ನಾನು ತೊಟ್ಟಿದ್ದ ದಿವಸವೆ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಎಷ್ಟು ಹುಡುಕಿಯೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ೧೨೦ ರೂ. ಸಾಲ ತೆಗೆದು ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲೊಂದು ಬೆಂಡೋಲೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ತಂದುಕೊಟ್ಟೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಕೊಡಲು ಹದಿನೈದು ದಿವಸಗಳ ಸಾವಕಾಶವೇಕೆ.”

“ಅಯ್ಯೋ ಹೆಚ್ಚಿ! ಅವು ಜರ್ಮನ್ ವಜ್ರದ ಓಲೆಗಳು ಕಣೀ, ಒಂದು ಜೊತೆಗೆ ಸಲವತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದೆ! ಸಾಲ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಿಂತವೇ ಒಂದು ‘ಸೆಟ್’ ಜರ್ಮನ್ ವಜ್ರದ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಕೊಂಡಿಟ್ಟಿರುವೆನು. ಬೆಲೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಂಡುಹಿಡಿದೆ?”

“ನೀನು ಓಲೆಗಳು ಮಡುಗ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಮಕಮಲ್ ವೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಮುಚ್ಚಿ
 ಳದ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ೨೫೦೦ ರೂ. ಎಂದು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಿತು. ಒಂದು
 ಓಲೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ೧೩೦೦ ರೂಗೆ ಕಡುವೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾರೆ
 ವೆಂದು ಎಲ್ಲ ರತ್ನ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳೂ ಅಂದುಬಿಟ್ಟರು. ಆ ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸಲು
 ನಾವು ಅನುಭವಿಸಿದ ಕಷ್ಟಗಳು ಹೇಳತೀರದು.”

“ಆಯ್ಯೋ! ಈ ವೆಟ್ಟಿಗೆ ನಾನು ತೊಟ್ಟಿರುವ ಓಲೆಯದು! ವೆಟ್ಟಿಗೆ
 ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿದ್ದಿರುವುದಲ್ಲಾ ಎಂದು ಅವನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಮಡುಗ ದ್ದೆನಷ್ಟೆ!....”
 ಎಂದಳು ಮಂಜುಳೆ.

ಸುಧಾ

ನಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆಯು ಬಂದಾರಭ್ಯ ನನಗೂ, ರಾಧ.ವಿಗೂ ಕುತೂಹಲವೋ ಕುತೂಹಲ. ಈ ಬೇಸಿಗೆಯ ರಜವನ್ನು ಹ್ಯಾಗಪ್ಪ ಕಳಿಯುವುದು ಎಂಬ ನಮ್ಮ ಪರ್ವಲದಂತಹ ಚಿಂತೆಯು ಅತ್ತಿಗೆಯು ತಾರು ಮನೆ ಯಿಂದ ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಮಂಜಿನಂತೆ ಮಾಯವಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆಯು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯವಳು. ನಾನು ಊಟಮಾಡುವಾಗಲೂ, ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುವಾಗಲೂ ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆಯ ಕಥೆಗಳು ಹೇಳುವಳು. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಜಗಳ ಮಾಡುವಾಗ ನಡುವೆ ಬಂದು ಬದುಬೇಗನೆ ಜಗಳ ತೀರಿಸಿ ರಾಜೀ ಮಾಡಿ ಬಿಡುವಳು. ನಮ್ಮ ಶಲೆ ಬಾಹಿ ಹೆಣೆದು, ಅವನಾಗಿ ಹೂ ಕಟ್ಟಿ, ಮುಡಿಯುವಳು. ನನ್ನೊಡನೆ ಕೇರಂ, ಪಗಡೆ, ಆಡುವಳು. ಅವಳು ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗಿ ಅಜಿಗೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವಾಗಿದ್ದರೆ, ಆಗ ಸುಧೆ ಇರುವಳಲ್ಲ, ನನ್ನೊಡನೆ ಆದ್ದಲಿಕ್ಕೆ! ಸುಧಾ! ಅವಳಿಗೆ ಆ ಹೆಸರು ಜೆನ್ನ! ಸುಧೆಯೆಂದರೆ ಅವಳೇ ಸುಧೆ! ಬೆಳ್ಳಗೆ ಹಾಲಿ ನಂತಿರುವಳು. ಅವಳೆಂದರೆ ನನಗೂ ರಾಧಾಗೂ ವಂಚಪ್ರಾಣ. ಯಾವಾಗಲೂ ಒಬ್ಬರು ತಪ್ಪಿದರೊಬ್ಬರು ಅವಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಮುದ್ದಾಡುತ್ತಲಿರ.ವೆವು. ಅದನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅಮ್ಮನಿಗಾಗದು. "ಹೀಗೆ ಎತ್ತಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಸುಕಿದರೆ ಮೈ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತೆ. ಕೆಳಗೆ ಬಿಡಿರೇ, ಋಷಿಯಾಗಿ ಆಡುತ್ತಿರಲೆ" ಎನ್ನುವಳು. ನಮ್ಮ ಸಂಗಾತಿಯರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕರೆತಂದು ಸುಧೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಹೆಮ್ಮೆ, ರಾತ್ರಿ ಮಲಗಲು ಹುಸಿಗೆ ಹುಸಿದರೆ ಸಂ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಅವಳು ಕೂಡಿಸು ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ಆಟವಾಡುವ ಸೊಬಗೆ ಸೊಬಗು! ಅವಳಿಗೆ ಹಾಲೆಂದರೆ ಬಲು ಆಸೆ. ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಡಿಸಿದರೆ ಅಜೀರ್ಣವಾದೀತೆಂದು ಅತ್ತಿಗೆಯೂ ಅಮ್ಮನೂ ರೇಗುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರುಗಳು ನಡುವನೆಯೆಲ್ಲೋ, ತೋಟದಲ್ಲೋ ಇರ.ವಾಗ ಮೆಲ್ಲಗೆ, ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದುದಂತೆ ಹಾಲಿನ ಬೀರುವಿನಿಂದ ಹಾಲು ತಂದು ಕುಡಿಸಿ ಬಿಡುವೆವು.

ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ವರ್ಗವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಜಡ್ಡರ ಸೂಸ ನಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆಯ ಬಾಲ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತೆಯಂತೆ ಒಂದೊಂದು ದಿನ ಅವಳು ನಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಹೋಗಲು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಅತ್ತಿಗೆ ತೋರು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ತನಗೆ "Phoned" ಮಾಡೆಂದು ಹೇಳಿ ಹೋಗಿದ್ದಳು. ಅದೇ ತರಹ ಅತ್ತಿಗೆ ಬಂದ ಮರುದಿನವೇ ಅತ್ತಿಗೆಯು ಸುಧೆಯೊಡನೆ ಬಂದಿರುವಳೆಂದು ಜಡ್ಡ ಸೂಸ ಕಮಲೆಗೆ "Phone" ಮಾಡಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಶುಕ್ರವಾರ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮೂರು ಘಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ತನ್ನ ಅತ್ತೆಯವರನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರುವುದಾಗಿ ಕಮಲೆಯು ತಿಳಿಸಿದಳು.

ಸರಿ, ಶುಕ್ರವಾರದ ಹಾದಿಯನ್ನೇ ನಾನೂ, ರಾಧುವೂ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಮ್ಮ ಸುಧೆಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತೋರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹೆಬ್ಬಯಕೆ ನಮಗೆ. ಶುಕ್ರವಾರದ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮನೆಯಿಲ್ಲವನ್ನೂ ಚೊಕ್ಕಟ ಮಾಡಿ ಲಾರಂಭಿಸಿದಳು ಅತ್ತಿಗೆ. ಅವಳಿಗೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ನಿಂತೆವು. ಜಡ್ಡ ಮನೆಯವರು ಬರುತ್ತಾರೆ ಅಲ್ಲವೇ! ಅದರಲ್ಲೂ ಅತ್ತಿಗೆಯ ಬಾಲ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ! ಶ್ರೀಮಂತ ಮನೆತನದವಳು. ನಡುಮನೆ ಪೂರ್ತಿಯೂ ಧೂಳು ಹೊಡೆದು ಗುಡಿಸಿ, ಕಿಟಕಿಯ ಕನ್ನಡಿಗಳನ್ನೂ, ದೀಪಗಳ ಬಲ್ಲಗಳನ್ನೂ, 'ಡೂಂ'ಗಳನ್ನೂ ಒದ್ದೆಯ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಒರಸಿ, ಪರಿಶುದ್ಧ ಮಾಡಿ ನಡುಮನೆಯ ರತ್ನ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಕೊಡವಿ ಹಾಸಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಚೊಕ್ಕಟ ಮಾಡಿದುದಾಯಿತು. ಮಣ್ಣಲ್ಲಿ ಆಟನಾಡಿ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಕೊಳೆ ಕೊಳೆಯಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಸುಧೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಅವರಿಗೆ ತೋರಿಸುವುದು? ಊಟ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಅವಳನ್ನೂ ಅತ್ತಿಗೆಯೂ, ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಾಫಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಕೊಡಲು ಭಕ್ಷ್ಯ ತಯಾರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು. ನಾನೂ ರಾಧುವೂ ಸೇರಿ ಸುಧೆಯ ಮೈಯನ್ನು ಒದ್ದೆಯ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಒರಸಿ ಚೊಕ್ಕಟ ಮಾಡಿದೆವು! ಸುಧೆಯು ಆಗ ಅದೆಷ್ಟೊಂದು ಮುದ್ದಾಗಿರಿದ್ದಳು. ಗೊತ್ತುಂಟೇ! ಅವಳನ್ನು ತಂದು ನಡು ಮನೆಯ ರತ್ನ ಕಂಬಳಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟು, ಆಟನಾಡಲು ಎರಡು ಚೆಂಡನ್ನು ತಂದು ಹಾಕಿದೆನು. ಬಳಿಕ ಅವಳು ಮಣ್ಣಿಗೆ ಆಡಲು ಹೋಗ

ದಂತೆ ಜೋಪಾನವಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ರಾಧುವಿಗೆ ಹೇಳಿ, ನಾನು ನಡುವನೆಯ ಮೇಜಿನ ಹೂ ವಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ (Vases) ಒಡಲು ಹೂ ಕೊಯ್ದು ತರಲು ತೋಟದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟೆ.

ನಾನು ತೋಟದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾಧುವು ಸುಧೆಯನ್ನು ಕಾಣದೆ ಪೆಚ್ಚು ಪೆಚ್ಚಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಹುಡುಕುತ್ತಲಿದ್ದಳು. "ಬಾಗಿಲುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಅವಳನ್ನು ಎಲ್ಲೂ ಓಡಿಶೋಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದರೆ ಏನುಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದೇ?" ಎಂದು ರಾಧುವಿನ ಮೇಲೆ ರೇಗಿದೆ. "ಇಲ್ಲಕ್ಕಾ, ಆಗೋ ಆ ಕತೆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದುತ್ತಾ, ಹಾಗೆಯೇ ಅವಳನ್ನೂ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದ್ದೆ. ಅದು ಹ್ಯಾಗೋ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ.....ಎಂದು ಬಿಕ್ಕಳಿಸಿವಳು. ಅಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿ ಜಡ್ಡರ ಮನೆ ನೋಟಾರು ಬಂದಿತು.

ಎಲ್ಲರೂ ಕಾಫೀ ಫಲಾಹಾರಾದಿಗಳನ್ನು ತಂದು, ಸಂಭಾಷಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದೆವು. ಆಗ ಕಮಲೆಯು ಅತ್ತಿಗೆಯನ್ನು "ಎಲ್ಲೇ ಮಾಲತೀ ನಿನ್ನ ಮಗಳು ಸುಧಾ? ನಿದ್ರೆಮಾಡುತ್ತಲಿರುವಳೇನು? ಇಕೋ ಇದನ್ನು ಪಾಪಟ್ಟಿಗೆ ಕೊಡು." ಎಂದು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಗಿಲಿಗಿಲಿಯೊಂದನ್ನೂ, ಸಕ್ಕರೆ ಪೊಟ್ಟಣವನ್ನೂ ರಾಧುವಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿತ್ತಳು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಗೊಳ್ಳನೆ ನಕ್ಕೆವು.

"ಮಾಲತಿಗಿನ್ನೂ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ." ಅವಳ ಬೆಕ್ಕಿನ ಮರಿಗಲ್ಲವೇ "ಸುಧಾ" ಯೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟಿರುವಳು" ಎಂದಳು ಅವಳು.

"ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಹೋಗಿ ಈ ಹೆಸರೇ? ನಾವು ಮೋಸಹೊದವಲ್ಲಾ" ಎಂದು ಅತ್ತೆ ಸೊಸೆಯರಿಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಉಸಿರಿದರು.

ಅವಳು ಹಾಲಿನಂತೆ ಬೆಳ್ಳಗೆ ಇರುವುದರಿಂದ, ಆ ಹೆಸರಿಟ್ಟೆ" ಎಂದಳು. ಅತ್ತಿಗೆ, ಅದೇ ಸಮಯ 'ಮಿಯಾವ್, ಮಿಯಾವ್' ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಇಜ್ಜಲ ಮೂಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡಿ ಬಂದು, ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬೂದು ಬಣ್ಣದ ಬೆಕ್ಕಿನ ಮರಿಯಾಗಿ ದೃಶ್ಯವಿತ್ತಿತು ನಮ್ಮ ಸುಧೆ! ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನಾನೂ ರಾಧುವೂ ಅವಳಿಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿದುದೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು.

ಅರುಣನ ವಿವಾಹ

ಸ್ನೇಹಿತನೊಬ್ಬನ ಮನೆಯಿಂದ ಆಗತಾನೇ ದೂವಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಅರುಣನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅಂಜಿಯವನು ಒಂದು ಲಕೋಟಿಯನ್ನು ತಿರಳಿದನು ಕೊಠಡಿಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದು, ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಪತ್ರವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಓದಿದನು.

ಚಿರಂಜೀವಿ ಅರುಣನಿಗೆ ಅನೇಕ ಅಶೀರ್ವಾದಗಳು.

ಈ ದೀವಳಿಯ ಹಬ್ಬಕ್ಕಾದರೂ ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳು ರಜ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದು ಹೋಗು "ಮಗು ಹೋಟೆಲ ಊಟವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ, ಬಹಳ ಇಳಿದು ಹೋಗಿರುವುದು. ನಾಲ್ಕಾರು ದಿನಗಳು ರಜ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ಬರೆಯಿರಿ. ಅವನಿಗೆ ಸನ್ನ ಕೈಯ್ಯಾರೆ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ಬಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಸೆಯಾಗಿದೆ" ಎಂದೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮಮ್ಮನು ಸನ್ನನ್ನು ಪಿಡಿಸುತ್ತಿರುವಳು. ತಕ್ಷಣ ರಜಕ್ಕೆ ಬರೆದುಹಾಕಿಬಿಡು.

ಇಂತಿ

ಸನ್ನ ಪ್ರಿಯ ತಂದೆ ರಾಮರಾವ್,

ಅರುಣನು ಪತ್ರವನ್ನು ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ, ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಿರುವಿಶಾಕುತ್ತಾ "ಅಪ್ಪಾ, ಅವ್ಯಾಿಗೆ ಇನ್ನೇನು ಕೆಲಸ. ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ದೀವಳಿಗೆಗೆ ರಜ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾರೆಂದು ಉಪಾಯವಾಗಿ ಬರೆಯುವುದು ; ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಗೊಗ್ಗು ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗೆಂದು ಪಿಡಿಸುವುದು. ಆದೇ ಕೆಲಸ ಆವರಿಗೆ" ಎಂದು ಮನದೊಳಗೆ ಗೊಣಗಿ ಕೊಂಡನು.

* * * *

ಅರುಣನಿಗೆ ರಜವಂತೂ ದೊರಕಿತು. ಅವನನ್ನು ಒಂದೂವರೆ ವರ್ಷದ ಬಳಿಕ ನೋಡಿದ ಅವನ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳೇವರೂ ಹಗ್ಗದರು. ಮಾತಿಯು

ವುತ್ತನಿಗೆ ಅಂದೇ ಮಂಜುಗರದೊಡನೆ ದಲ್ಲ, ಕೂಟ, ಕೋಸುಂಬರಿ, ಬಜ್ಜಿ ಎಂಬ ನಾನಾಕರವದ ಅಡಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಆದರೊಡನೆ ಬಡಿಸಿದಳು.

ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ತಾಯಿಯು ಕೊಟ್ಟ ಧಲಾಹಾರವನ್ನು ಭುಜಿಸಿ, ಕಾಫಿ ಕುಡಿದು ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಅಡ್ಡಾದಿಕೊಂಡು, ಬರೋಣವೆಂದು ಅರುಣನು ಹೊರಟ. ಆಗ ಅನನ್ಯ ಮಾತಿಯು "ಬೋ ಅರುಣ! ಇನ್ನೂ ಎಂಪ್ಪೊಂದು ಕಾಲ ಗರ್ವೇರವಂತೆ ಒಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿ ಕಾಲಬದಲ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವೆ? ನಮ್ಮ ನಾಡೆಯ ತಂಗಿಯ ಮಗಳು ದಂತದಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಿದ ವಿಗ್ರಹವಂತೆ ಬಳಲ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಬರುವ ವೈಶಾಖಕ್ಕೆ ದದಿ ನೈದು ವರ್ಷಗಳು ತುಂಬುತ್ತದೆಯಂತೆ. ಮನೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದ ರಲ್ಲಂತೂ ಬಲು ಜಾಣೆ. ಜಿನ್ನಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ ಕೊಂಚ ಓದು ಬರಹವೂ ಬರುತ್ತದೆಯಂತೆಎಂದು ಜೋಧಿಸುತ್ತಾ ಜೋಡಳು.

"ಇರಲಿ ಅಮ್ಮಾ! ಆಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡೋಣ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೊರಗೆ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟನು ಅರುಣ. ಆ ಹಳ್ಳಿಯು ಒಂದು ತೆಂವಾದ ಸ್ಥಳ. ನಗರವಾಸದ ಜೀಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದಸರಿಗೆ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಸರಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಾದಿ ಬರಬೇಕೆಂದರೆ ಬಲು ಆಸೆ ಹಲವು ವುಣ್ಯ ಪುರುಷರು ಸುಖ ವಾಸಸ್ಥಳಕ್ಕಾಗಿಯೂ ವಿರಾಮಕ್ಕಾ ಗಿಯೂ ಈ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಮುಖಾಂತ ಹಾಕುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಅರುಣನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಅಡ್ಡಾದಿನಂತರ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ, ಮರಲಿನ ಮೇಲೆ, ಒಂದು ಮರದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸುಖವಾಗಿ ಬೀಸುವ ರಣ್ಣನೆಯ ಗಾಳಿ ಯನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರಕೃತಿ ದೇವಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ವಾಸವಾಡುತ್ತ ಲಿದ್ದನು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಈಚೆಗೆ ವಿರಾಮಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ರಿಟ್ಟಿಡ್ಡ್ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರ್ ಕೃಷ್ಣ ರಾಯರೂ ಅವರೊಡನೆ ಓರ್ವ ನವಯುವತಿಯೂ ಬಂದರು. ಅವರುಗಳು ನಗರವಾಸಿಗಳಾದುದರಿಂದ ಸಂಜೆಯ ಸಮಯ ಗಾಳಿ ನೇವನೆಗೆ ಹೊರಬಿರುವರು. ಆ ತರುಣಿಗೆ ಸುಮಾರು ಹದಿನೇಳು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿರಬಹುದು. ನೈಜವಾಗಿಯೇ ಲಾವಣ್ಯ ಮಯಿಯಾದ ತರುಣಿಯು ಅಸ್ತಗತನಾಗುವ ಸೂರ್ಯನ ಸ್ವರ್ಣ ಕಿರಣಗಳಲ್ಲಿ

ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸ್ವರ್ಣ ಪ್ರತಿಮೆಯೋನಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಲಿದ್ದಳು” ಇವಳ ಲ್ಲವೇ ಸೋಲಾರ್ಸು ದಾವಿ!” ಎಂದು ಅಂದುಕೊಂಡನು ಆರುಣ ಅವರು ಗಳು ಅವಳನ್ನು ದುರುದಂತು ಸ್ವಲ್ಪ ಭೂರ ಹೋದಬಳಿಕ ವೃದ್ಧರು “ಜಂದ್ರಾ! ಬದುಕುಗನು ಯಾರು ಗೊತ್ತುಂಟೀ? ಸಮ್ಮ ರಾನು ರಾಯರ ಪುತ್ರ, ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನಾರು ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳದ ಉದ್ಯೋಗ ಒಂದರಲ್ಲಿದ್ದಾನಂತೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಆರುಣನ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ತರುಣಿಯು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಪ್ಲಣಕಾಲ ಆರುಣನನ್ನು ದುರುಗುಟ್ಟಿ ಕೇಳಿದಳು. ಆ ನೋಟದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಅವಳು ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರಿಯಾಗಿಯೇ ಕಂಡಳು.

ಮನಗನಿಸಿ ಮುಖ್ಯಾಷ್ಟ ಅರಣನ ತಾಯಿಯು “ಬಾಬೋ, ಮಗು! ಹುದುಗಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರೋಣ. ಅವಳನ್ನು ನಿನನು ಒಂದು ವಲ ನೋಡಿದಿಬ್ಬಿರೆ ನಾಕು. ಬಿಂಡಿತ ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಒದಿರಬ್ಬಲಾಕೆ” ಎಂದು ಮಾತಿನ ಸರಣಿಯನ್ನು ಜೋಡಿಸಲು ತೊಡಗಿದಳು.

ಆರುಣನು ಅಗುಟ್ಟಿಯೆಡನೆ “ಯಾರವ್ಯಾ ಅದು? ಯಾವ ಹುಡುಗಿ ಯೆವ್ಯಾ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

“ಅದೇ, ನಲ್ಲ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲೋ. ನಾಣಿಯ ತಂಗಿಯ ಮಗ ಕೆಂದು, ಮದರಾಸು ತಾಯಿಯೂ ನಾಣಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.....”

“ನಾಣಿಯ ತಂಗಿಯ ಸವತಿ ಮಗಳೆಂದು ಹೇಳು” ಎಂದು ತಿದ್ದಿದರು ರಾಯರು.

“ಓಹೋ! 1906 ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮುಂಜಿಯೇ ತಯಾರಿಸಿಕೊಂಡಿರು ವಂತಿವೆ.... ..”

ಇಲ್ಲಿಗಿದ್ದರೆ ನಿಸ್ಯ ಬ್ರದ್ವೆಚಾರಿಯಾಗಿ ನೋಟಲಿನ ಅನ್ನವನ್ನು ಊಟ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಾಲ ತಕ್ಕುತ್ತಿರು. ಬಲು ಚೆನ್ನ! ಈ ಕಾಲವ ಹುಡುಗರೇ ಹೀಗೆ ದೊಡ್ಡವರಿಂಬ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಲ್ಲದೆ.....”

ಅಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿ ತಾಯಿಯು “ಹೆಚ್ಚು ಹುಣಿಸೆಯ ಶುಭದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಮೇಲೆ ಏಕೆ ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ? ಅಗೋ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟನು!” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಎಲೆ, ಅಡಿಕೆ, ಅರಸಿನ, ಕುಂಕುಮ, ರವಿಕೆಯ ಕಣ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ತಯಾರಾಗಿ ತೆಗೆದಿಟ್ಟಿದ್ದ ತಟ್ಟಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಲಾಗಿ, ಮೂವರು ಹೋಗ ಬಾರದೆಂದು ಜೊತೆಗೆ ನೆರೆಮನೆಯ ಪಾರ್ವತಮ್ಮನನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ನಾಣಿಯ ಮನೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಟರು.

ನಾಣಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇವರುಗಳಿಗೆ ಕಾಫೀ ಫಲಹಾರಾದಿಗಳ ಉಪ ಚರಣೆಯು ಬಹಳ ಜೋರಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಲೋಕಾಭಿರಾಮ ವಾಗಿ ಸಂಭಾಷಣೆ ನಡೆದಬಳಿಕ ನಾಣಿ “ಲೇ ಜಾನಕೀ! ವಿಮಲೆಯನ್ನು ಬಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳಿ. ಹೀಗೆ ಆರೋಗ್ಯನಿಯಂ ತಂದಿಡು ಒಂದೆರಡು ಹಾಡು ಹೇಳು” ಎಂದ. ಮರುಕ್ಷಣ ನಾಚುತ್ತಾ ಬಳುಕುತ್ತಾ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷದ ಬಾಲೆಯೋರ್ವಳು ಬಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂನ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತು, ಶ್ರುತಿ ಹಾಕುತ್ತಾ ಇಂಪಾಗಿ ಎರಡು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದಳು. ಹುಡುಗಿಯು ಅಧಿಕ ಸುಂದರಿಯೆಂದು ಹೇಳಿ ವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವಳ ಹೊಳಪಾದ ಕಣ್ಣುಗಳೂ, ಮುಗ್ಧ ಮನೋಹರ ವಾದ ನಸುನಗೆಯೂ ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಆಕರ್ಷಿಸಿತು ಅವಳ ಸುಂದರವಾದ ಮುಖಭಾಯೆಯು ಸುಲಭವಾಗಿ ಮರೆಯುವಂತಹದಲ್ಲ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ನೋಡದೆ ಹೋದೆವೆಲ್ಲಾ ಎಂಬುವಂತಹ ಒಂದು ತರಹೆಯ ಆಕರ್ಷಣೀಯ ವಾದ ಭಾಯೆಯು ಅವಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿತ್ತು. ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯವಿರಲೂ ಕೂಡ ಶಾರೀರವು ಇಂಪಾಗಿದ್ದ ದರಿಂದ ಸಂಗೀತವು ಕೇಳಲು ಇಂಪಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಿತು. ಹಾಡಿ ಮುಗಿದ ತಕ್ಷಣ ಹುಡುಗಿಯು ಎದ್ದು ಒಳಗೆ ಹೋಗಲು ಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಆರುಣನ ತಾಯಿಯು ಎದ್ದು ಬಂದು “ಇಕೋ ಈ ತಟ್ಟಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಿ ತಾಯಿ!” ಎಂದು ಹುಡುಗಿಯ ಹಣೆಗೆ ಕುಂಕುಮದ ಬೊಟ್ಟಿಟ್ಟು ತಾನು ತಂದಿದ್ದ ತಟ್ಟಿಯನ್ನು ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿ, ನಾಚಿಕೆ ಯಿಂದ ಕೆಂದಾವರೆಯಂತೆ ಮುಖವು ಕೆಂಪೇರಲು, ವಿಮಲೆಯು ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಒಳಗೆ ಓಡಿಹೋದಳು.

“ಮನೆಗೆ ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಅವನ ತಾಯಿಯು ಹುಡುಗಿಯು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಪ್ಪಿತೇ” ಎಂದು ಆರುಣನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದಳು.

ಆರುಣನು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು. ಅವನ ಕಣ್ಣುಮುಂದೆ ಚಂದ್ರಿಯ ನವ ನಾಗರೀಕ ರೂಪು ನಾಟ್ಯವಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಅವನ ತಂದೆಯು “ಇಷ್ಟವಿದ್ದರೆ ‘ಊಂ’ ಎನ್ನುವುದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ “ಇಲ್ಲ”ವೆಂದು ತಲೆಯನ್ನಲ್ಲಾಡಿಸಿಬಿಡುವುದು. ಇದೊಂದು ಪ್ರಮಾದವಾದ ಕೆಲಸವೇನೋ?” ಎಂದರು.

ಆರುಣನು “ಇಲ್ಲಾ, ಅಪ್ಪಾ, ನಾನು ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕಾಗದ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟನು. ಅವನ ಹೃದಯವನ್ನು ಸೂರೆ ಮಾಡಿದವಳು ಚಂದ್ರಕಾಂಗಿರವಾಗ ಅವನು “ಊಂ” ಅನ್ನುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ?

“ಈ ವರ್ಷವಾದರೂ ಮಗುವಿಗೆ ಗುರುಬಲ ಕೂಡಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ?” ಎಂದು ಗೊಣಗಿದಳು ಅವನ ಮಾತೆ.

ಅದಕ್ಕನಂತರದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ದಿವಸಗಳೂ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆರುಣನು ಆ ನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತು ತನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯ ದೇವಿಯು ತಿರುಗಾಡಲು ಬಂದಾಗ ಅವಳನ್ನು ಕಂಡಾನಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

* * * *

ಊರಿಗೆ ಹೋದ ತಕ್ಷಣ ಮೊದಲಕೆಲಸವಾಗಿ ತನಗೆ ರಿಟೈರ್ಡ್ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಮಿಷನರ್ ಕೃಷ್ಣರಾಯರ ಪುತ್ರಿಯಾದ ಚಂದ್ರಾ ನನ್ನು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಖಂಡಿತ ಅದೇ ತಿಂಗಳು ಮದುವೆಯಾಗುವುದಾಗಿ ತಂದೆಗೊಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದುಹಾಕಿದನು.

ಎರಡು ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿಯೇ ಅವನ ತಂದೆಯಿಂದ ಉತ್ತರವಂತೂ ಬಂದಿತು. ಆದರದರಲ್ಲಿ “ಚಂದ್ರಿಯು ಕೃಷ್ಣರಾಯರ ಪುತ್ರಿಯಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮೂರನೆಯ ವತ್ತಿಯೇ ಚಂದ್ರಳು. ಅವಳೇ ಬಾಣಾವರದ ಪೋಸ್ಟ್‌ಮಾಸ್ಟರ್ ರುಘುನಾಥನ ಮಗಳು. ಅವಳನ್ನು ಕಳೆದ ವರ್ಷ ನಿನಗೆ ನೋಡಿದ್ದೆನಲ್ಲಾ. ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಬಂದು ನೋಡಿಕೊಂಡು

ಹೋಗು ಎಂದು ಬರೆದುದಕ್ಕೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಹುಡುಗಿಯೆಂದು ನೋಡಲು ಸಹ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಒಂದೇ ಹರ ಹಿಡಿದೆವೆಲ್ಲಾ. ಈಗ ಎಷ್ಟೊಂದು ಜೋಕಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ನೋಡಿದೆಯಾ! ಬಳಿಕ ಬಡ ರಘುನಾಥನು ಅವಳನ್ನು ಈ ಮುದುಕನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು ನಾನು ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಂದು ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡುತ್ತಾರೆ ಸಾವ.

ಈಗ ವಿಸುಲೆಯನ್ನೂ ನೀನು ಮುದುಕಿಯಾಗು... ಅವಳನ್ನು ತಿವನೊಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಮೂಲ್ಯರಾಗುವ ನಾಣಿಯ ಸೋದರತ್ತಿಯ ಭಾವವೈದುಸರಾದ ವಿರಲರಾಯರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹವನ್ನು ಈ ವರ್ಷ ನಡೆಯಿಸಿಬಿಡುವುದಾಗಿ ನಿರ್ಮಯಿಸಿಬಿಡುವರು. ವಿರಲರಾಯರ ಪತ್ನಿಯು ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇದೀಗ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಸತ್ತ ಸೋದಳು.

ವಿಸುಲೆ ತಾಯಿಯಿಲ್ಲದ ತಬ್ಬಲಿ ಮಗು. ಸ್ವರ್ಣ ವಿಗ್ರಹವಂತೆ ಇದ್ದಾಳೆ. ಬಲು ಜಾಣೆ. ನನಗೂ ಅಮ್ಮನಿಗೂ ಈ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಲು ಮನಸ್ಸೇ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿನಿವೃತ್ತಿ ನಾಣಿಯು ಬಂದು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಎರಡರಲ್ಲೊಂದು ಉತ್ತರವನ್ನು ತಕ್ಷಣ ತಂತಿ ವರ್ತಮಾನ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸು' ಎಂದು ಅವನ ತಂದೆಯು ಬರೆದಿದ್ದರು.

ಪತ್ರವು ಅರುಣನ ಕೈಯಿಂದ ಜುರಿ ಬೀಳಲಾಗಿ "ಅಯ್ಯೋ!" ಎಂದು ತಲೆ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡನು ಅರುಣನು. "ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನನ್ನ ಹೆಸರಿನಿಂದ ತನದಿಂದ ಒಂದು ಮುದ್ದು ಗಣಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಾಯಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುವುದು ಯಿತು. ಮತ್ತೊಂದನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಬಾಯಿಗೆ ಕೊಡುವ ವಾತಕವು ನನಗೆ ಬೇಡವ್ಯಾ, ಬೇಡವೇ ಬೇಡ. ವಿಸುಲೆ ಕುರೂಪಿಯೇನು? ಹಳ್ಳಿಯ ಹುಡುಗಿಯಾದರೇನೀಗ? ಅಪ್ಪನು ಪೇಳುವಂತೆ ನಾಲ್ಕು ದಿವಸಗಳು ನಗರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಪಳಗಿದರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಲಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ.....ಅಯ್ಯೋ ಅವಳನ್ನು ಮುದುಕನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಾತಕವನ್ನು....."

(ತಕ್ಷಣ ವೃದ್ಧ ವಿಠಲರಾಯರ ಸವಾಸದಲ್ಲಿ ವಿಮಲೆಯು ನಿಂತಿರುವಂತಹ ಪರಿತಾಪಕರವಾದ ದೃಶ್ಯವು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ತೋರಿತು.)
 ಆಯ್ಯೋ! ಬೇಡ, ಬೇಡ! ಈ ವಾತಕವನ್ನು ಮಾಡಲಾರೆ! ಎಂದು ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಹಲುಬಿದನು ಅರುಣ.

ಅಂದಿಗೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಗೆ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅರುಣ ವಿಮಲರ ವಿವಾಹವು ಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರಿತೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ವಾತಕರೇ ಊಹಿಸಿರುವರೆಂದು ನನ್ನ ನಂಬುಗೆ.

ಅದರ್ಶ ದಂಪತಿಗಳು

ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಸುವಾಸಿನಿಗೆ,

ಹೊನ್ನೂರು ೨-೨-೧೯೩೯

ನಿನ್ನ ಕಾಗದ ನೋಡಿ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ನಿನಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಇದ್ದು ಬೇಜಾರಾಗಿದೆ ಎಂದು ಬರೆದಿರುವೆ. ಈ ಸಲದ ಬೇಸಿಗೆಯ ರಜದಲ್ಲಿ ಸೋದರಮಾವ ನೀಲಗಿರಿಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಬರೆದಿರುವೆಯಲ್ಲ. ನೀವೆಲ್ಲ ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಬಂದು ತನುಜೆಯಾಗಿ ರಜವನ್ನು ಕಳೆಯಬಾರದೇಕೆ? ಅಮ್ಮನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಬರೆಯಲು ಹೇಳಿದಳು.

ನಮ್ಮೂರು ಹಳ್ಳಿ; ನಿಜ. ಹಳ್ಳಿ ಕೊಂಪೆಗೆ ಕರೆಯುತ್ತೇವಲ್ಲಾ ಎಂದು ನೀನು ನಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿನ ಶಾಂತ ವಾತಾವರಣ ಆರೋಗ್ಯ, ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ನೂರರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗ ಸಹ ದೊರಕುವುದು ಕಷ್ಟ ಪ್ರಕೃತಿ ದೇವಿಯ ಮನೋಹರ ನೋಟ ಹೊಳೆಯ ಕನ್ನಡಿಯಂತಹ ತಿಳಿ ನೀರು, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಆವರಿಸಿರುವ ಆನಂದ, ಪ್ರೇಮ ನಿಮಗೂ, ಪ್ರಿಯವಾದೀತು. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಇದ್ದರೂ ಸಾಕು; ಹೊಸ ಮನುಷ್ಯರಾಗಿಬಿಡುವಿರಿ.

ಸುವಾಸಿನೀ! ನಾವು ಹುಡುಗರಾಗಿದ್ದಾಗ ನೀನೂ, ಸೋದರಮಾವ ಸೋದರತ್ತಿ ಎಲ್ಲಾ ಒಂದು ಸಲ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಿರಲ್ಲಾ ಆಗ ನಾವು ಕಪಿಲಾ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ, ತೆಂಗಿನ ತೋಪುಗಳಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡಿದ್ದೆಲ್ಲ ನಿನಗೆ ನೆನಪಿ ದೆಯೆ? ರಾಜಣ್ಣ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ, ಮರಹತ್ತಿ ಮಾವಿನಕಾಯಿ ಕಿತ್ತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೂ, ಅವನ ಅಂಗಿಯ ಜೇಬಿನಿಂದ, ಚಾಕು ಉಪ್ಪು ಮೆಣಸಿನ ಪುಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದೂ ನಾವು ಮೂವರೂ ಕೂಡಿ, ಹೊಳೆಯ ದಡದ ಮರಳ ದಿಣ್ಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿ ತಿಂದುದೂ, ನೆನಸಿಕೊಂಡರೆ ಈಗಲೂ ಸಹ ನಾಲಿಗೆ ಯಲ್ಲಿ ನೀರೂರುತ್ತದೆ. ಸೊಂಪಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಬಾಳೆಯ ಗೊನೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ನಿಂತ ರಮಣೀಯವಾದ ಬಾಳೆಯ ಮರಗಳ ನಡುವೆ, ಹೂವಿನ ತೋಪು, ತೆಂಗಿನ ತೋಪುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಅದೆಷ್ಟೊಂದು ಆನಂದವಾಗಿ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಅಂಥ ಆನಂದದ ದಿನ ಮರಳಿ ಬಂದೀತೇ ?

ಆಮ್ಮ ಅಪ್ಪ ನಿಮ್ಮಂಥ ನಾಗರಿಕ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಈ ಗ್ರಾಮಾಂತ ರಕ್ಕೆ ಕರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಕೋಚಪಡುತ್ತಾರೆ. ನೀವು ಏನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಿರೋ ಎಂದು ಹೆದರಿಕೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರ ಬದಲು ನಾನೇ ಕಾಗದ ಬರೆದಿರುವೆನೆಂದು, ಸೋದರ ಮಾವನಿಗೂ, ಸೋದರತ್ತಿಗೂ ಹೇಳು. ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರ ತಿಳಿಸು. ರಾಜಣ್ಣ ವರ್ಧಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ.

ಇಂತಿ,

ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿ ಪೂರ್ವಕವಾದ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಿಯ ಗೆಳತಿ.

ಕಾಮಾಕ್ಷಿ

೨

ಪ್ರಿಯ ಕಾಮಾಕ್ಷಿಗೆ,

ಬೆಂಗಳೂರು ೨-೨-೧೯೩೯

ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾದ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಕೂಡಲೆ ಆಮ್ಮನಿಗೂ, ಅಪ್ಪನಿಗೂ ನಿನ್ನ ಕಾಗದ ಓದಿ ತೋರಿಸಿದೆ. ಅಪ್ಪನೂ ಸಹ 'ಲಲಿತಾ' ಇದೂ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಆಲೋಚನೆಯೆ! ಡಾಕ್ಟರು ನಿನ್ನ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಕೆಲ ಕಾಲ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಒತ್ತಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಕ್ಕನಿಗೂ ನಾವು ಹೊನ್ನೂರಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತುಂಬಾ ಕೋಪ ಸುವಾಸಿಸಿಗೂ ಇಷ್ಟವಿದ್ದಲ್ಲಿ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಹೋಗಿ ಆಕ್ಕನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ದಿನವಿದ್ದು ಬನ್ನಿ" ಎಂದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಮ್ಮನಿಗೂ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಬರುವ ಭಾನುವಾರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹೊರಟು ಹೊನ್ನೂರಿಗೆ ಬರುತ್ತೇವೆ. ಈ ಸಲ ಬಿ.ಎ. (ಆನರ್ಸ್)ಗೆ ಸೇರೋಣವೆಂದಿದ್ದೇನೆ.

ರಾಜಣ್ಣ ಹೀಗೆ ಹುಚ್ಚಾಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಂದು ನಾನು ಕನಸಿನಲ್ಲೂ ಊಹಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಂ. ಎ. ಎಲ್. ಟಿ. ಪಟ್ಟಧಾರಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಸೇರದೆ ಗ್ರಾಮಸೇವೆ ವಾರ್ಧಾ ಆಶ್ರಮ ಎಂದು ಆಲೆದಾಡುವುದು ನನಗಂತೂ ಸರಿಬೀಳಲಿಲ್ಲ.

ಕಾಮಾಕ್ಷಿ, ಒಂದು ಗುಟ್ಟು! ಅಪ್ಪ ಐ. ಸಿ. ಎಸ್., ಅಳಿಯನನ್ನು ನೋಡಿವಾರೆ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ಈಗಲೇ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಇಷ್ಟ

ಎಲ್ಲ. ವುದುವೆಯಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಿಲ್ಲದೆ ಬಾಳುವುದು ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸೇರದು. ಹೊನ್ನೂರಿಗೆ ಹೊರಟಾದರೂ, ಅಪ್ಪ ಈ ಆಲೋಚನೆ ಬಿಡುವರೋ ಏನೋ? ಮಕ್ಕಳ ವಿಷಯ ಇದಿರಿಸಿಲ್ಲ.

ಇಂತಿ,

ನಿನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ಸುವಾಸಿನಿ.

೩

ತೀರ್ಥರೂಪ ಭಾವನನರಿಗೆ,

ಬೆಂಗಳೂರು ೧೧-೪-೧೯೫೯

ಮಾಧುವಿನ ನಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮಗಳು ಉಭಯ ಕುಶಲೋಪವಿ ಸಾಂಪ್ರತ.

ಇದುವರೆಗೂ, ಸುವಾಸಿನಿಯನ್ನು ರಾಜಾರಾಮನಿಗೆ ಕೊಡುವ ವಿಷಯ ತಮಗೆ ತಿಳಿಸಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿಮಗೂ ಅಕ್ಕನಿಗೂ ಕೋಪವಿಲ್ಲವೆಂದು ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದುವರೆಗೂ, ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತವಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸುವ ವಾಡಿಕೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಸುವಾಸಿನಿಗೆ ಮಗನಿಗೆ ಪರನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದೆ ನೀವು ಅನ್ಯಥಾ ತಿಳಿಯ ಬಾರದು ಸುವಾಸಿನಿಯೂ ಅಲಿತಿಯೂ ಹೊನ್ನೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಮದುವೆ ಏರ್ಪಟಿಸಿ ಮಾಹೋಠಾ ನೆಂದಿದ್ದೆ. ಹುಡುಗನಿಗೂ, ವೈಶಾಖದಲ್ಲಿಯೇ ರಜ ಸಿಗುವಂತೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮದುವೆ ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಸುವಾಸಿನಿ ಹೊನ್ನೂರಿಗೆ ಹೋಗಿಬಂದ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ತಿ ಬದಲಾಯಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಖಾದಿ ಉಡುಪು, ಸದಾ ಗ್ರಾಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮಾತು. ಅವಳಿಗೆ ಮದುವೆಯೇ ಬೇಡವಂತೆ. ಜೀವಮಾನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮಸೇವೆಯಲ್ಲೇ ಕಳೆಯುವುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಒಂದೇ ದಿನ ಅವಳದು. ಅವಳ ನಿಜವಾದ ಆಸೆ ಏನೆಂಬುದು ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿವೆಕ್ಕೆ "ಮದುವೆ ಯಾದರೆ ರಾಜನನ್ನು ಹೊರತು ಮತ್ತೆ ಯಾರನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ." ಎಂದುಬಿಟ್ಟಳು. ಅವಳ ಮಾತು ಕೇಳಿ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಪರಮಾರ್ಥವೇ ವಾಯಿತು.

ರಾಜಾರಾಮನು ಸುವಾಸಿನೀ ಒಳ್ಳೆ ಜೊತೆ ನನಗೂ ಆಗಲಿನ್ನಿಸಿದೆ. ಅಕ್ಕನೂ ನೀವೂ ಈ ಸಂಭಂದಕ್ಕೊಪ್ಪಿ ಚಿ|| ರಾಜಾರಾಮನ ಒಪ್ಪಿಗೆ

ಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದು ಬಂದ ವೇಕೆಂದು ಬೇಡುತ್ತೇನೆ ನಾನು ಒಂದು ವಾರದೊಳಗಾಗಿ ಹೊನ್ನೂರಿಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಅಕ್ಕನಿಗೆ ನನ್ನ ನುಸುಪುರಗವನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನನ್ನ ಅರ್ಪಣೆ ವಾರದ ವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು.

ಇಂತ,

ಇನ್ನೂ ಮೃಗನ. ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ.

೪

ಹೊನ್ನೂರು ೧೪-೪-೧೯೩೯

ಚಿ|| ಮಾಧುಸಿಗೆ, ಭ.ವನ ಅನೇಕ ಅರ್ಪಣೆ ವಾರಗಳು, ಉಭಯ ಕುಶಲೋಪರಿ ಸಾಂಪ್ರದ.

ನನ್ನ ವಸ್ತ್ರ ತಲುಪಿತು. ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. ಕೈಗೆ ಬಂದ ಭಾಗ್ಯ ನನ್ನು ಸುವಾಸಿನಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಬಹುದೆಂದು ನಾನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡಿರ ಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಭಗವಂತನ ಲೀಲೆ! ರಾಜಣ್ಣನ ಪುಣ್ಯ!

ಸುವಾಸಿನಿ ಹೊನ್ನೂರಿಗೆ ಬಂದು ಬಂದು ವಾರದೊಳಗಾಗಿಯೇ ರಾಜಣ್ಣನೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ. ಬಂದು ತಿಂಗಳಿನ ಬಳಿಕ ಬರಬೇಕಾದ ವನು ಕೆಲಸ ರುಗಿದು ಅಗಲಿ ಬಂತಿರುಗಿದ್ದು ದೈವೇಚ್ಛೆಯಲ್ಲವೇ? ಅವ ನೊಡನೆ ಕಾಮಾಕ್ಷಿಯೂ, ಸುವಾಸಿನಿಯೂ ಹೊನ್ನೂರಿಗೆ ಬಂದು ಗ್ರಾಮಸೇನೆ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದ ಗಣಿಯು ಪ್ರಾಣಿಪಾಲನೆ ಎಂದೇ ಎರಡೇ ವಾರದಲ್ಲಿ ಸುವಾಸಿನಿಯು ಪುನಃ ಬಂದಳು. ಬರುವಾಗ ಅವಳ ಲ್ಲಿದ್ದ ಪಟ್ಟಣದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಸೇನೆಯವರಿಗೆ ಮಾಯವಾದವು. ಖಾದಿ, ಗ್ರಾಮಸೇನೆಯಿಂದಲೇ ತಮಗೆ ಬಹಳ ಸುಖವಾಗಿದೆ ಸುವಾಸಿನಿ ಖಾದಿ ತೊಟ್ಟು ಕೇರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅದರ ಸುಖ ಬಹು ದೇವಾರೋಗ್ಯ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ವಿಚಾರವು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಸುವಾಸಿನಿಗೆ ನಂಬು ಉತ್ಸಾಹ ಇದ್ದಿಲ್ಲದ ರಲ್ಲಿ. ಇಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ: "ಓವುಬಿಟ್ಟು ಗ್ರಾಮಸೇನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ" ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು ಸುವಾಸಿನಿ. ನಂಬೆಲ್ಲಾ ತಮಗೆ ಮಾಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೆವು.

ಸುವಾಸಿನಿ ಬಂಗಾರವಂಥ ಹುಡುಗಿ. ರೂವಕ್ಕಿಂತ ಗುಣ, ಗುಣಕ್ಕಿಂತ ರೂಪು ಚೆನ್ನ. ಇಂತಹ ತ್ಯಾಗಬುದ್ಧ, ವೃದ್ಧಸ್ವಭಾವವಿರುವ ಸೊಸೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ನಾನು ದೇವನನ್ನಲ್ಲೇ? ತೆರೆದ ಕೈಯಿಂದ ಎನ್ನತ್ತೇನೆ. ವಿವಾಹ ಮುಹೂರ್ತವನ್ನು ನಿನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ತೋರುವ ದಿನವೇ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ ಮಾಡು. ನನ್ನ ಸೋದರಳಿಯನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯ ನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೇನು? ಆ ವಿಷಯವಾಗಿ ಬರೆಯುವುದೇನಿದೆ; ಸುವಾಸಿನಿಯ ಮಾತು ಕೇಳಿದರೇ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ದೇವಸೇವೆಮಾಡಿ ಕೀರ್ತಿ ಪಡೆಯಲಿ, ನೂರು ವರ್ಷ ಬಾಳಿ ಬದುಕಲಿ, ಇದೇ ನಮ್ಮ ದಾರ್ಶನಿಕೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆರೋಗ್ಯ ತಿಳಿಸ. ಲಲಿತಾ, ಸುವಾಸಿನಿ, ಇವರಿಗೆ ನನ್ನ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳು. ಎಲ್ಲರೂ ಆರೋಗ್ಯತಾನೆ.

ಇಂ,

ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಭಾವ ವೆಂಕಟರಮಣರಾವ್

೫

ಹೊನ್ನೂರು, ೧೭-೨-೧೯೪೦

ಅವ್ವ;

ನಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪಗಳು. ನನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಕಾಗದ ಒವಿ ತುಂಬಿ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ನನ್ನ ನಿಚಾರವಾಗಿ ಎ. ಸಿ. ಎಸ್. ಅಳಿಯ ತಸ್ವಿದನಲ್ಲ ಎಂದು ಇನ್ನೂ ಕೂಡಾ ಕೊರಗುತ್ತಿರುವೆ ಎಂತಲೇ ತೋರುತ್ತದೆ. ದೇವರದಯೆ ವೃದ್ಧರಜೀವನದೊಳಿಲ್ಲ ನನ್ನ ಬದ್ಧಳು ವೇವಲ್‌ನೇಮ್‌ಸಾಬ್ ಆಗುವ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ ತಪ್ಪಿತು ಅಷ್ಟೆ. ಸಂತೋಷ. ಈಗ ನಾನು ರಾಣಿ. ಹೆಗಲು ಹೊತ್ತು ಹೇಗೆ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿರುವೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೀಯೆ. ಸಂಜೆ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಟಿಸ್‌ಸಾ ಆಡದೆ ಅರೋಗ್ಯ ಕೆಡಬಹುದೆಂದು ಹೆದರುತ್ತೀಯೆ. ನನ್ನ ಆರೋಗ್ಯ ಕೆಟ್ಟಿಲ್ಲ; ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ಹೆಗಲು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನೂಲುತ್ತೇನೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಪತ್ರಿಕೆ ಪುಸ್ತಕ ಓದುತ್ತೇನೆ. ಈಗಾಗಲೇ ನಾನೇ ತಿಳಿದ ದಾರದಿಂದ ನನ್ನ ಅಳಿಯನೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಜೊತೆ ಪಂಚೆ, ಸೋದರತ್ತಿಗೆರಡು ರವಿಕೆ ತುಂಡು, ನನಗೊಂದು ನೀರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೇಯ್ತುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಮೂರು ಘಂಟೆಯಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಘಂಟೆಯ ವರೆಗೂ ಮನೆಯ ಮುಂಭಾಗ ದಲ್ಲಿರುವ ಜಗುಲಿಯ ಮೇಲೆ ಗೌಡರ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಜಗುಲಿಯ ಪಾಠಶಾಲೆ ನಡೆಸುತ್ತೀನೆ— ಬುಡುಗಿಯರಿಗೆ ಸಂಗೀತ, ಪಾಠ, ಚಿತ್ರ, ಹೊಲಿಗೆ ಕೆಲಸ, ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಲಿಸುತ್ತೀನೆ. ಚರಕದ ತರಗತಿಯೂ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮಾವನವರು ಹೆಚ್ಚು ಚರಕಾ ಕೊಂಡು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಜೆ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಅವರೂ ಕಾಮಾಕ್ಷಿ, ಮೂವ್ವರೂ ಕೂಡಿ ಮನೆಯ ಹತ್ತಲಿನಲ್ಲಿರುವ ತೋಟದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಎಷ್ಟು ತಮಾಷೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಗೋತ್ತೆ! ತೋಟದ ಕೆಲಸ. ರಾತ್ರಿ ಅವರು ಹಿಂದಿ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೀನೆ. ಮಿಕ್ಕ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೈಲಾದಷ್ಟು ಮನೆಗೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತೀನೆ.

— ೨೨ — ನಾನೂ ಅವರೂ ಕೂಡಿ ಹರಿಜನ ಕೇರಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನಿಂದಾದ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ ನಾಲ್ಕು ಬುದ್ಧಿವಾದದ ಮಾತು ಹೇಳಿ ಬರುತ್ತೀನೆ. ಪಾಪ! ಅವರಿಗೆ ಮುಂಜಾನೆಯಿಂದ ಅರ್ಧ ರಾತ್ರಿವರೆಗೂ ಗ್ರಾಮದ ಕೆಲಸ. ಆಮೇಲೆ ನನಗೆ ಹಿಂದಿ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ನದ್ದೆಯಾವರೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ? ಈ ವಿವಾರ ತಿಂಗಳೊಳಗಾಗಿ ಹೊನ್ನೂರು ಹೊಸದಾಗಬಿಟ್ಟಿದೆ. ನೀನು ಬಂದರೆ ನಿನಗೆ ಈ ಊರಿನ ಗುರುತು ಕೊಡಾ ಸಿಗಲಾರದು; ಅದನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದೆ.

ಈ ಕೆಲಸ ಸಾಲದೆಂಬಂತೆ ಅವರು ಹಿಂದಿ ಶಾಲೆ, ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಪಾಠ ಶಾಲೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಗ್ರಾಮದ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಬಂದು ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳೇ ಮುಂತಾದ ಹಲವು ಸಂಘಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಗ್ರಾಮ ದಿಂದ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸರಕಾರದಿಂದ ಕೋರಿಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಅವರ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ತಿಂಗಳಿಗೆ ೫೦ ರೂಪಾಯಿ, ನನ್ನ ಪಾಠಶಾಲೆಗೆ ೩೦ ರೂ. ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಸರಕಾರದಿಂದ ಪತ್ರ ಬಂದಿದೆ. ಕಾಮಾಕ್ಷಿಯೂ ನಾನೂ, ಪ್ರಾಣಿ ಬೈಹಿತಿಯರಾಗಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಅವಳೂ ನನ್ನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ

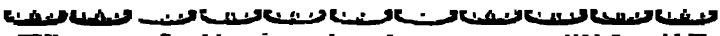
ಸಹಾಯವಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ನೈಜವಾಗಿ ಕಾವಾಣ್ಣೆ! ಇನ್ನೂ ಬರೆವು
ಬೇಕೆಂದವಾದೀತು. ನಿನ್ನ ಕೆನ್ನ ಕೆನ್ನ

ಅನ್ನ ಕೊಂಬುವಾಗಲೇ ಅದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರ ತಿಳಿಸು.
ನನ್ನ ಚಂಕೆ ಬೇಡ. ಗುಣ. ಕುಂದೋಪಕಾರವಾಗಲೂ ಯೋಜಿಸ
ಬೇಕೆ?

ಇಂತಿ,

ನಿನ್ನ ಸ್ವಿಯ ಶ್ರುತಿ ಸುಖ್ಯಾಸಿಗಿ,

— : —

ವಿಜಯ ಗ್ರಂಥ ಮಾಲೆ

೪-೨೪೨

ಶಿವನೂರ ಶ್ಲೋಕ ಶಾಸನಾಯರು

— : —

ಮಂಜುನಾಥ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ ವಾ, ಚಂಡಾಳ ರೂ.

ಸಹಾಯಕರಿಗೆ ೧೦ ರೂ ಪ್ರಕಾಶಕರಿಗೆ ೨೫ ರೂ.

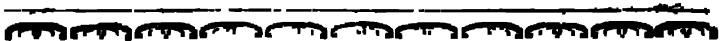
ಅಜೀವ ಜಂವಾದಾರರಿಗೆ ೧೦೦ ರೂ.

ಚಂದಾದಾರರಾಗುವವರು ಮುಂಗಡ ೪ ರೂ. ಕಳಿಸಬೇಕು.

ಈಗಲೇ ಜಂವಾದಾರರಾಗು.

ವಿಳಾಸ. —

ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಂಥ ಘಾಂಟಾರ. ಬೆಳಗಾವಿ.

ಈಗಲೇ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ!

ಕೆಲವೇ ಪ್ರತಿಗಳಿವೆ!!

ಅಖಿಲ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಆನತೆಯ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಪಡೆದಿರುವ

— ಪುಸ್ತಕಗಳು —

೧. ಅರು ಕಥೆಗಳು	೧	೮	೦
(ಶ್ರೀಮನ್ ದಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರ ಮುನ್ನುಡಿಯೊಡನೆ)			
೨. ಸಚಿತ್ರ ಮಕ್ಕಳ ಗಾಂಧಿ (೮ ಚಿತ್ರಗಳು)	೦	೮	೦
(ಜೇ. ಭ. ಡಾ. ಹರ್ದಿಕರರ ಮುನ್ನುಡಿಯೊಡನೆ)			
೩. ವರದಕ್ಷಿಣೆ (ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿ)	೦	೮	೦
೪. ನೀರ ವಲ್ಲಭಾಯಿ ಚರಿತ್ರೆ	೦	೧೦	೦
೫. ನಾಸರ ಹುಡುಗೆ (ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳ ಸಂಕಲನ)	೧	೮	೦
(ಕವಿವರ್ಮ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಮುನ್ನುಡಿಯೊಡನೆ)			
೬. ಪ್ರತಿಭಲ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು	೧	೮	೦
(ಶ್ರೀ. ಮೂಗಲಿಯವರ ಮುನ್ನುಡಿಯೊಡನೆ)			
೭. ಶುದ್ಧಸಂಘಟನೆ (ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿ)	೦	೦	೦
೮. ದೇವಿದ್ವಯ ದರ್ಶಪ್ರಭಾವ (ಸಾ. ಕಾದಂಬರಿ)	೧	೦	೦
೯. ಸಮಾಜ ಸೇನೆ (ಸಾ. ಕಾದಂಬರಿ)	೦	೬	೦
೧೦. ಕಥಾಗುಚ್ಛ			೩೯೦ನೆ

ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡದ ಎಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕಗಳೂ ತಾಲೋಕಯೋಗೇ ನೊದಲಾದ
ಎಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕಗಳೂ ಯೋಗ್ಯ ಬೆಲೆಗೆ ದೊರೆಯುವವು.

ಕನ್ನಡದ ಯಾವ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೂ ನಮಗೇ ಬರೆಯಿರಿ!

ಕಥಾಕುಂಜ ಗ್ರಂಥ ಭಾಂಡಾರ

ಗಣಪತಿ ಬೀದಿ, ಬೆಳಗಾವಿ